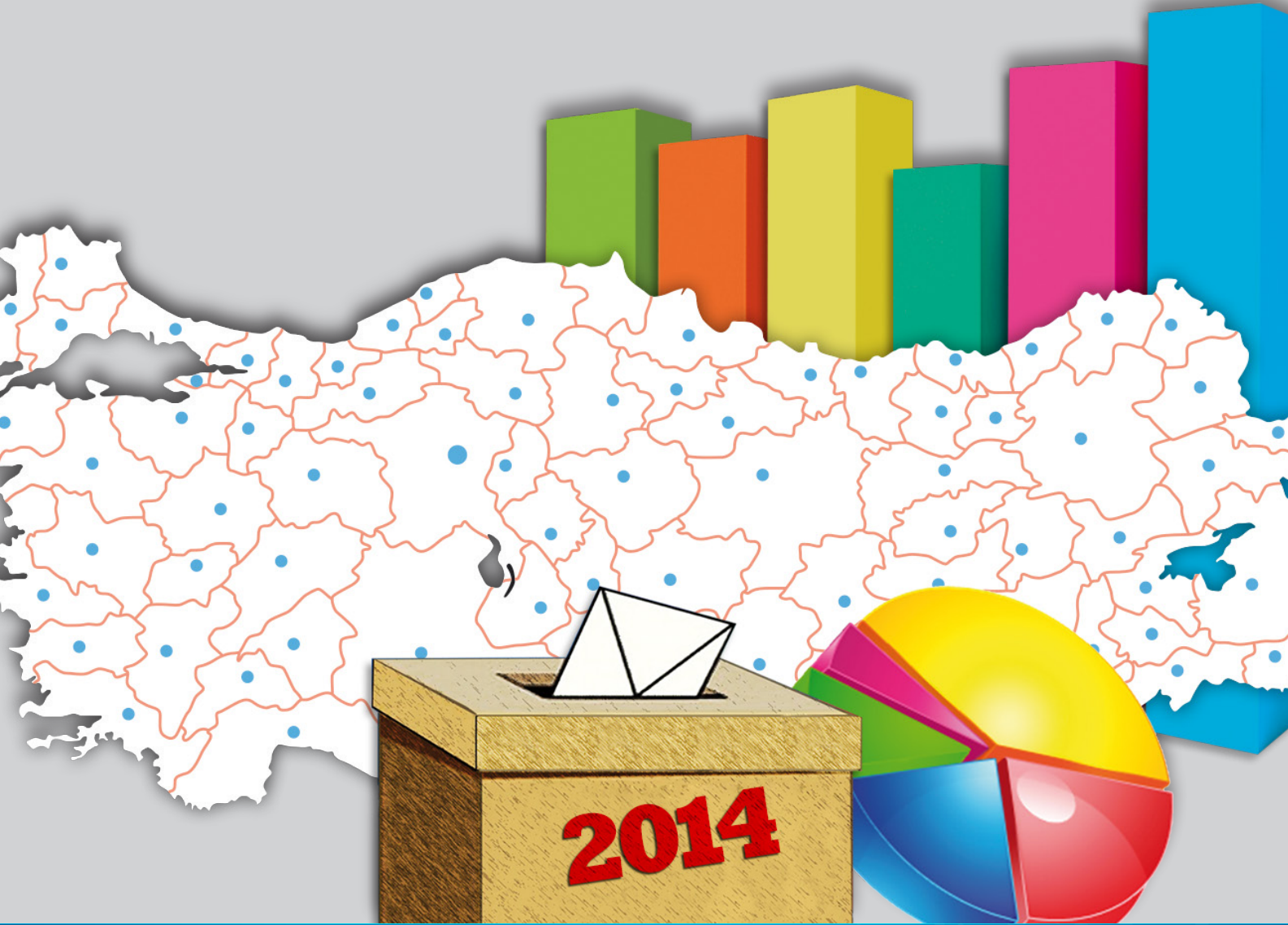

TÜRKİYE

Yerel Yöneticilerini Seçti

Dr. Kadir TOPBAŞ

*Türkiye Belediyeler Birliği ve
İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı*

Bir demokrasi yarışını daha geride bıraktık. Şüphesiz ki demokrasinin vazgeçilmez öğelerinden birisi de seçimdir. Halkımız 30 Mart 2014 günü bir kez daha sandık başına gitti ve yerel yöneticilerini seçti. Mahalli İdareler Genel Seçimler sonucunda göreve gelen ve yeniden göreve seçilen meslektaşlarıma, ayrıca yerel yönetimlerde hizmet verecek tüm meclis üyelerine başarılar dilerim.

30 Mart 2014 tarihinden itibaren artık statüleri değişen, sınırları ve görev alanları genişleyen belediyelerimizin daha fazla rehberliğe ihtiyaçları olacağı düşüncesiyle dergimizin geçen sayısında ana konu olarak belirlediğimiz 6360 sayılı Yeni Büyükşehir Kanunu'na bu ayki sayımızda da geniş yer ayırdık. Bununla birlikte yeni seçilen başkanlarımız ile görevi devredecek başkanlarımıza rehber olması ümidiyle hazırladığımız "Başkanlar Arası Devir Teslim" konulu bir kısa filmi de sizlerin ilgi ve beğenisine sunduk.

Konusunda uzman kişiler tarafından kaleme alınan makaleler, belediyecilerimize yol göstermesi ve ışık tutması amacıyla dergimiz sayfalarındaki yerini aldı. Ayrıca Birliğimiz etkinlikleri ve işbirliklerine dair haberler ile lobi faaliyetlerimiz ve TBB Belediye Akademisi eğitimleriyle ilgili detaylarda bu sayımızda işlendi.

Bu kapsamda belediyelerimize ihtiyaç duydukları her konuda rehberlik etmeyi amaçlayan Birliğimiz, 6360 sayılı Kanun uygulamasında belediyelerimizin geçiş süreçlerini kolaylaştırmak amacıyla "Yeni Büyükşehirlere Doğru" konulu bir seminer düzenledi.

Belediyelerimizin uluslararası etkinliğini sağlamak ve işbirlikleri geliştirmek maksadıyla yürüttüğümüz çalışmalara da yenisini ekleyerek AB Bakanlığı işbirliğinde Avrupa'dan 34, Türkiye'den 20 şehrin tanışmasına vesile olunan AB-Türkiye Şehir Eşleştirme Konferansı'nı gerçekleştirdik. Ayrıca uluslararası işbirlikleri ağını genişletmek ve muhtemel işbirliklerini değerlendirmek üzere Japonya ve Moritanya Büyükelçilikleri ile önemli görüşmeler yaptık.

Oldukça yoğun ve hareketli geçen bir dönemin ardından belediyelerimize rehberlik edecek nitelikteki dergimizi okurlarımızın istifadesine sunmanın heyecanı içerisindeyiz. Dergimize gösterdiğiniz yoğun ilgiden dolayı teşekkür eder, yeni sayımızda görüşmek temennisiyle esenlikler dilerim.

İÇİNDEKİLER

AB Türkiye Uluslararası Şehir Eşleştirme Konferansı	07
Stratejik Atık Yönetim Planı Hazırlanması Eğitimcilerin Eğitimi Tamamlandı	09
Birliğimiz Moritanya İslam Cumhuriyeti Büyükelçisini Ağırladı	20
Birliğimiz Heyeti Amsterdam'da Gerçekleşen Intertraffic Fuarına Katıldı	21
TBB Heyetinden Japonya Büyükelçiliğine Ziyaret	75
IPARD Kırsal Kalkınma Programını Görüşüldü	75
Belediye Akademisi'nden	76
Lobi Faaliyetleri	78
Öğrenmek İstedikleriniz.....	80
Resmi Gazete'den Seçtiklerimiz	84
Yargı Kararı	90
Genelgeler	92

Süleyman ELBAN
"Mahalli İdareler
Reformu ve Belediye
Ölçeği"

Ozan HOVARDAOĞLU
"6360 Sayılı Yasa ve
Kırsal Kalkınmanın
Yeni Paydaşı
Olarak Büyükşehir
Belediyeleri"

Zekeriya ASLAN
"Kamu Denetçiliği
Kurumu
(Ombudsman)
ve Yerel Yönetimler"

Mahmut ÇOLAK
"Belediyelerde
Hizmet Alımıyla
Çalıştırılan İşçilerin
Yıllık İzin ve Kıdem
Tazminatı Hakları"

Türkiye Belediyeler Birliği adına sahibi

Dr. Kadir TOPBAŞ

Türkiye Belediyeler Birliği Başkanı
(İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı)

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Hayrettin GÜNGÖR

Genel Sekreter

Danışma Kurulu

Prof. Dr. Adem ESEN
Prof. Dr. Uğur ÖMÜRGÖNÜLŞEN
İsmail DESTAN
Dr. Rüstem KELEŞ
Tahir TEKİN
Av. Ali KARASLAN
Av. Veli BÖKE
Ayşe ÜNAL
Hayati ÜNLÜ

Yayın Kurulu

Recep ŞAHİN
Av. Zeliha MERCİMEK
Cüneyt TÜRKMEN
Fikret GÜLTEKİN
Nilüfer SIVRIKAYA
Yüksel KOÇAK
Ahmet Sertan ÇAĞLAR
Cemal BAŞ
Kerim TAŞKAN

Tasarım

Gizem GÖZ
Bilal BERBER

Yönetim Yeri

Tunus Caddesi No: 12
Kavaklıdere - ANKARA
Tel: (0312) 419 21 00(pbx)
Faks: (0312) 419 21 30
e-posta: dergi@tbb.gov.tr

Yayın Türü

Dergimiz ayda bir yayımlanan
yaygın süreli yayındır.
Mart-Nisan Sayı: 791-792
Birleştirilmiş Sayıdır.
Basım Tarihi: 23/07/2014
ISSN 1308-6707

Baskı

SEMİH OFSET
Büyük Sanayi 1. Cadde Çilingir Sok.
No:26/47 06060 İskitler / ANKARA
Tel: (0312) 341 40 75-pbx
Faks: (0312) 341 98 98

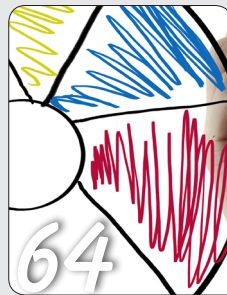
www.tbb.gov.tr

H.İbrahim AZAK
"Belediye Başkan
Vekili ve Meclis
Başkan Vekili"

Akın ŞİMŞEK
"Soru ve
Cevaplarla
Belediye
Başkanlarının
Sosyal Güvenliği
ve Emekliliği"

**Fikret GÜLTEKİN /
Tuğçe ÖZKAN**
"Belediyelerin
Genel Bütçe
Vergi Gelirleri"

TÜRKİYE

Yerel Yöneticilerini Seçti

Türkiye yeni yerel yöneticilerini 30 Mart 2014 Pazar günü yapılan Mahalli İdareler Genel Seçimleri ile belirledi.

Buna göre büyükşehirlerde büyükşehir belediye başkanlığı, belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliği ile mahalle muhtarlığı ve mahalle ihtiyar heyeti üyeliği seçimi; büyükşehir olmayan illerde; il genel meclisi üyeliği, belediye başkanlığı ve belediye meclis üyeliği ile mahalle muhtarlığı ve mahalle ihtiyar heyeti üyeliği seçimi; köylerde ise il genel meclisi üyeliği, köy muhtarlığı ve köy ihtiyar meclisi üyeliği seçimi yapıldı.

Yeni büyükşehirler kuran, büyükşehir sınırlarını genişleten, büyükşehirlerde il özel idarelerini kaldıran ve belde belediyeleri ile köyleri mahalleye dönüştüren, yeni ilçeler kurulmasına olanak veren ve nüfusu 2 binden az olan belediyelerin tüzel kişiliğini sona erdiren 6360 sayılı Büyükşehir Kanunu'nun tamamının mahalli idareler genel seçimleri ile birlikte yürürlüğe girmesiyle Türkiye seçime **30** büyükşehir, **51** il, **519** büyükşehir ilçe, **400** ilçe ve **394** belde olmak üzere toplam **1394** belediye ile girdi.

2014

Başkan Kadir Topbaş Mazbatasını Aldı

TBB ve İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı **Dr. Kadir Topbaş**, 30 Mart Yerel Seçimlerinde **3. Dönem** başkanlığa seçilmesinin ardından düzenlenen törenle mazbatasını aldı.

Mazbatasını İstanbul İl Seçim Kurulu Başkanı Hayriye Gül'ün elinden alan Kadir Topbaş'a salonda bulunan vatandaşlar yoğun ilgi ve sevgi gösterisinde bulundu.

İstanbul'un Türkiye'yi taşıyan, dünyayla yarışan bir şehir olduğuna dikkat çeken Topbaş, **"Bu yarışta İstanbul'un hep önde olmasını arzu ettik. Beraberce, tüm seçilmiş olan belediye başkanları, meclis üyeleri, siyasi partilerimizin ve partimizin ağırlıklı desteğiyle bu hizmeti sunacağız. Geleceğe birlikte yürüyeceğiz. İstanbullulara ve milletimize hayırlı olsun"** şeklinde konuştu.

Genel Sekreter Güngör 6360 Sayılı Yasa'yı Anlattı

TBB Genel Sekreteri Hayrettin Güngör, mahalli idareler seçimlerinin ardından 3 Nisan Perşembe günü Kanal A Televizyonunda canlı olarak yayımlanan "Başkanlar" programına konuk oldu.

Büyükşehir Yasası ve yeni büyükşehirler üzerine yapılan programda, öncelikle Birliğimizin faaliyetlerinden söz eden Güngör daha sonra 6360 sayılı Yasa'nın getirdikleri ile ilgili bilgi verdi.

Mevcut ve yeni kurulan büyükşehirler için yapılan düzenlemeler ve büyükşehirlerin uyum sürecine değinen Genel Sekreter, TBB'nin bu süreçte hem teknik hem de mevzuat konularında gerçekleştirecek eğitimlerle belediyelere destek olacağına altını çizdi.

Başkanlar Arası Devir - Teslim Konulu Kısa Film

Birliğimiz Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü-Belediye TV tarafından belediye başkanlarımızı bilgilendirmek amacıyla hazırlanan "**Başkanlar Arası Devir-Teslim Nasıl Yapılmalıdır?**" adlı videoyu TBB Belediye TV web sayfasından izleyebilirsiniz.

AB Türkiye Uluslararası Şehir Eşleştirme Konferansı

Avrupa Birliği Bakanlığı ve Birliğimiz iş birliğinde Valiliklerde AB İşleri İçin Kapasite Oluşturulması Teknik Destek Projesi (VABpro) kapsamında yürütülmekte olan Şehir Eşleştirme Programının **AB-Türkiye Şehir Eşleştirme Konferansı**, 14-16 Nisan 2014 tarihinde Ankara'da yapıldı.

Avrupa'dan 34, Türkiye'den 20 pilot şehirden gelen katılımcıların belirli bir tema üzerinde yürütebilecekleri ortak faaliyetleri belirlemeleri amacıyla düzenlenen konferansın açılış konuşmalarını Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Mevlüt Çavuşoğlu, Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Başkan Yardımcısı Béla Szombati, Avrupa Birliği Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Dr. Mehmet Cangir, Hazine Müsteşarlığı Merkezi Finans ve İhale Birimi Başkanı Muhsin Altun ve Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin Güngör gerçekleştirdi.

Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Mevlüt Çavuşoğlu açılış konuşmasında demokrasi ve yerel yönetimler arasındaki ilişkiye vurgu yaptı. **"Şehir demek medeniyet demektir"** diyen Bakan Çavuşoğlu; demokrasinin ilk kez şehir devletlerinde ortaya çıktığının altını çizdi. Projenin kültürler arası etkileşimi ve dostlukları geliştirmek için bir fırsat olduğunu söyleyen Bakan sözlerine şöyle devam etti: **"Bu projenin ülkeler arasındaki ön yargıların yıkılmasına katkı sağlayacağını umuyoruz. Her şey ön yargıyla başlar sonra bu fobilere, ırkçılığa, nefret söylemlerine dönüşür tüm bunların temelinde ön yargı vardır. Ön yargılarla mücadele de demokrasi gibi yerelden başlamalıdır"**. Türkiye'nin AB katılım sürecine de değinen Çavuşoğlu

"2014 yılı Türkiye'de AB yılı olacak"

"AB ile Türkiye arasındaki ortaklıklar kuvvetlendirilmeli"

vuşoğlu; **“Bu proje Türkiye’nin AB entegrasyonuna da katkı sağlayacak. 2014 yılının Türkiye’de AB yılı olması için çalışıyoruz, Avrupa Birliği’nde de 2014 yılı Türkiye yılı olmalıdır”** dedi.

Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu Başkan Yardımcısı Béla Szombati, yerel aktörlerin bir araya getirilmesinden duyduğu memnuniyeti dile getirerek; **“Türkiye-AB şehir eşleştirme projesi ön yargıların kaldırılması ve toplumlar arası bağların güçlendirilmesine katkı sağlayacaktır”** diye konuştu. AB ile Türkiye arasındaki ortaklıkların kuvvetlendirilmesi çağrısında bulunan Szombati, konuşmasında Türkiye’nin AB sürecine ilişkin de değerlendirmelerde bulundu.

Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin Güngör ise konuşmasında AB üyeliği sürecinde yerel yönetimlere çok büyük sorumluluklar yüklendiğinin altını çizdi. Yerelden kalkınmayı desteklemek adına tüm yerel yönetimlerdeki kapasitenin artırılması, iyi uygulama örneklerinin tanıtılması ve AB uygulamalarının benimsenmesi hususunda herkese büyük görevler düştüğünü ifade eden Güngör; **“Türkiye Belediyeler Birliği olarak, AB üyeliğine belediyelerimizin hazır olması, istenilen seviyeye ulaşılması adına elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyoruz”** dedi. Genel Sekreter Güngör, TBB’nin uluslararası faaliyetleri ile ilgili de katılımcılara bilgiler verdi.

“TBB olarak belediyelerimizin AB üyeliğine hazır olması için elimizden gelenin en iyisini yapmaya çalışıyoruz”

“VABpro Şehir Eşleştirme Programı Hakkında Değerlendirme”, “Türk Yerel Yönetim Sistemi” ve “VABpro Şehir Eşleştirme Metodolojisi” konusunda sunumlarla başlayan toplantı, Şehir Eşleştirme Görüşmeleriyle devam etti. Potansiyel iş birliği alanlarına dair etkileşimli çalışmaların yürütüldüğü konferans üç gün sürdü.

Stratejik Atık Yönetim Planı Hazırlanması Eğiticilerin Eğitimi Tamamlandı

Birliğimiz ile İsveç Yerel Yönetimler ve Bölgeler Birliği (SALAR) işbirliğinde yürütülen TUSELOG Programı faaliyetleri çerçevesinde eğitici adayları 29 Nisan 2014 tarihinde sonlanan eğitimin ardından sertifikalarını aldılar. İsveç Yerel Yönetimler ve Bölgeler Birliği atık uzmanları Carl ASTEDT ve Nils LUNDKVİST tarafından kurgulanan eğitimi başarıyla tamamlayan katılımcılar, sertifikalarını Birlik Genel Sekreter Yardımcımız Cevdet SÖKMEN'den aldılar.

2006 – 2011 yıllarında Birliğimizin İsveç'teki eş kuruluşu olan SALAR ile birlikte yürütülen TUSENET projesi çıktılarından biri olan "Stratejik Atık Yönetimi ve Bertaraf Planı" ve bu planı hazırlamaya ilişkin oluşturulan kılavuz, TUSELOG projesi çerçevesinde de değerlendirilerek, çıktılarının diğer belediyelerle de paylaşılması amacıyla "eğitici" yetiştirilmesi ve eğitici havuzu oluşturulması planlanmıştır.

Eğitimler Ankara'da 1 planlama toplantısı ve 4 eğitim aşaması olmak üzere toplam 5 aşamada gerçekleştirildi. 26 Kasım 2013'de gerçekleşen toplantıyı takiben, 14-17 Ocak 2014, 5-7 Şubat 2014, 26-28 Şubat 2014, 28-29 Nisan 2014 tarihlerinde eğitimler düzenlendi.

Sertifika Almaya Hak Kazanan Eğitimciler

Katılımcı	Görev Yaptığı Kurum	Mesleği
Neşe ÖZDEMİR	Maltepe Belediyesi	Çevre Mühendisi
Mansur TALU	Siirt Belediyesi	Çevre Mühendisi
Mehmet UÇAR	Zeytinburnu Belediyesi	Çevre Mühendisi
Elif ÖZCAN	Samsun Büyükşehir Belediyesi	Çevre Mühendisi
Seyfullah CEYLAN	Konya Büyükşehir Belediyesi	Mühendis
Burcu TAŞKINOĞLU	İstanbul Büyükşehir Belediyesi	Çevre Mühendisi
Halide YEŞİLKAYA	İstanbul Büyükşehir Belediyesi	Çevre Mühendisi
Gülsevim DEĞİRMENÇİ	Edirne Belediyesi	Çevre Teknisyeni
Hülya KUŞ	Adana Büyükşehir Belediyesi	Kimyager
Fatma ŞAHİN	Türkiye Belediyeler Birliği	Uzman

Mahalli İdareler Reformu ve Belediye Ölçeği

Süleyman ELBAN

*İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü /
Genel Müdür Yardımcısı*

Mahallî idareler, bir yandan hemşehrilerine günlük yaşamlarında olmazsa olmaz temel kamu hizmetleri sunarken, öte yandan, demokratik sistemin önemli bir unsuru olarak çoğulculuğun, katılımın sağlanmasında, yerel ve ulusal menfaatlerin uzlaştırılmasında, halkın tercihleri ile talep ve beklentilerinin yönetime yansıtılmasında, önemli roller üstlenmektedir.

Mahalli idare denilince tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de belediyeler ön plana çıkmaktadır. Ülkemizdeki belediyecilik tarihinin başlangıcı, Avrupa ülkelerindeki belediyecilik tarihinin başlangıcı ile hemen hemen aynı dönemlere rastlamaktadır. Osmanlı İmparatorluğu döneminde, 1854 yılında çıkartılan bir Nizamname ile İstanbul Şehremaneti adıyla İstanbul'da ilk belediye idaresi kurulmuştur. 1857 tarihli Nizamname ile İstanbul 14 bölgeye ayrılarak 14 belediye kurulması kararlaştırılmış, ancak, bu tarihte bunlardan sadece Beyoğlu ve Galata semtlerini içine alan "6'ncı Daire-i Belediye" adıyla bir belediye-

nin kurulduğunu görmekteyiz. 1877 yılına geldiğimizde yalnız İstanbul'da uygulanmak üzere "Dersaadet Belediye Kanunu" ve İstanbul dışındaki vilayetlerde uygulanmak için ise "Vilayet Belediye Kanunu" çıkarılmıştır. Bu tarihten itibaren kıyı kentlerimiz başta olmak üzere, yeni belediyeler kurulmaya devam etmiştir. 1923 yılında Cumhuriyet kurulduğunda belediye sayısı 421 iken, 1930 yılına, yani 1580 sayılı Belediye Kanunu'nun yürürlüğe girdiği tarihe geldiğimizde az bir artış ile 492'ye ulaşmıştır. Bu tarihten itibaren belediye sayısında hep bir artış eğilimi görmekteyiz. Bu durum 2002 yılına kadar sürekli devam etmiş ve belediye sayısı 3225'e ulaşmıştır. Özellikle, 1950'lerden itibaren ülkemizde belediye sayısında artış oranı gittikçe yükselirken, aynı dönemde Avrupa ülkelerinde tersine bir süreç yaşanmış ve belediye sayılarında ciddi oranlarda azaltılma yoluna gidilmiştir.

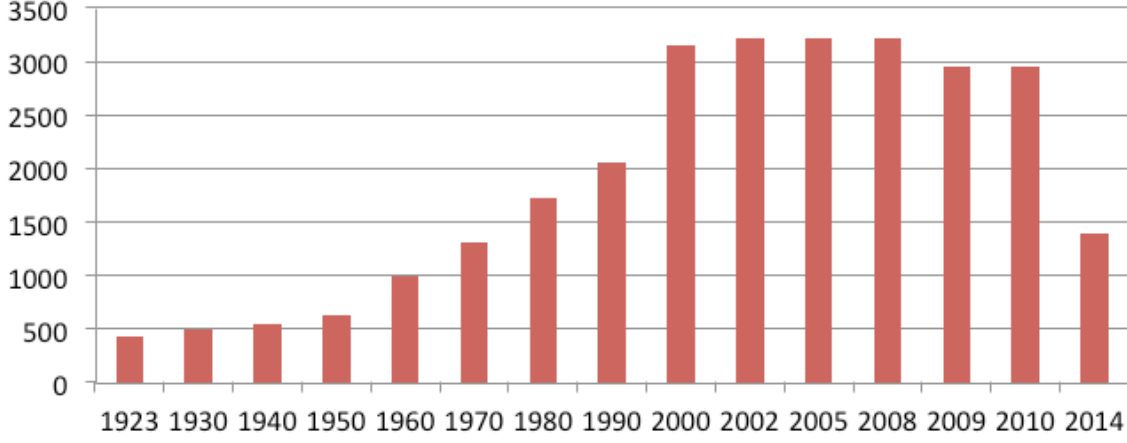
1950'den Günümüze Avrupa'da ve Türkiye'de Belediye Sayıları

Ülkeler	Belediye sayısı		Sayı	Değişim (%)
	1950	2005		
Almanya	24.272	8.077	-16.195	-66,7
Avusturya	3.999	2.359	-1.640	-41
Belçika	2.669	589	-2.080	-77,9
Bulgaristan	2.178	264	-1.914	-87,9
Danimarka	1.388	270	-1.117	-80,5
Finlandiya	547	432	-115	-21
Fransa	38.814	36.763	-2.051	-5,3
Hollanda	1.015	467	-548	-54
İngiltere	2.028	354	-1.674	-82,5
İspanya	9.214	8.089	-1.125	-12,2
İsveç	2.281	290	-1.991	-87,3
İsviçre	3.097	3.021	-76	-2,5
İzlanda	229	197	-32	-14
Lüksemburg	127	117	-10	-7,9
Norveç	744	439	-305	-41
Yunanistan	5.959	900	-5.059	-84,9
Türkiye	627	3.225	2.598	414,4

20'nci yüzyılın sonlarına doğru kamu yönetimi düşüncesi, yapısı ve fonksiyonları üzerinde yapılan değerlendirmelerde, kamunun neyi nasıl yapması gerektiğinden hareketle, devletin görevlerinde ve iş yapma yöntemlerinde değerlendirilmeler yapılmış, kamunun rolünün yeniden tanımlanmasına yol açmıştır. Bu tartışmalar, geleneksel yöntem anlayışının yeterli olmadığı, daha demokratik bir kamu yönetimi için yönetim ve hizmet sunumunda açıklık, katılım, sorumluluk ve hesap verebilirlik ilkelerinin hayata geçirilmesi gerektiği, bu ilkelerin aynı zamanda etkin bir kamu yönetiminin zorunlu unsurları arasında olduğunu ortaya koymuştur. Kamu yönetiminde yeniden yapılanma, aynı zamanda mahallî idareler alanında da bir dönüşüm ve

değişimi gerekli kılmaktadır. Bu durum, özellikle küçük belediyeler göz önüne alındığında ciddi bir ölçek sorunu ortaya çıkarmıştır. Ölçek sorunu, küçük belediyelerde, kaynakların etkin ve yerinde kullanılmasını engellerken, nüfus yığılması olan büyük kentlerde hizmete olan aşırı talebin karşılanamamasının yol açtığı bir kriz durumuna neden olmaktadır.

Ölçek bakımından küçük belediyelerde yönetim kapasitesinin gelişmediği, bunların gelirlerinin önemli bir kısmını cari harcamalarda kullandıkları ve hizmetlerin gerektirdiği yatırımları yapamadıkları, hatta temel hizmetler için bile yeterli kaynak ayıramadıkları görülmektedir. Bu belediyeler, nitelikli ve yetişmiş personel istihdam etmede önemli sıkıntılar yaşamaktadır. Bu nedenle, mahalli idareler reformu çalışmalarının önemli bir ayağını da ölçek sorunu oluşturmaktadır. Bunun için, hem büyükşehir belediye sınırları içindeki alt kademelerin, hem diğer belediyelere komşu küçük belediyeler ile köylerin ve hem de belli nüfusun altında olan diğer belediyeler konusunun çözüme kavuşturulması gerekmekte olup ve bu alanda süratle ciddi adımlar atılmıştır. Bu kapsamda yapılan çeşitli kanuni ve idari düzenlemelerle, belediye sayısı 2009 yılında 2950'ye ve 2014 yılında da ise 1395'e düşürülmüştür.

Belediye Sayıları**Belediye Sayıları**

Yılı	Belediye Sayıları
1923	421
1930	492
1940	549
1950	628
1960	995
1970	1303
1980	1727
1990	2061
2000	3215
2002	3225
2005	3225
2008	3225
2009	2950
2010	2950
2014	1395

Mahalli idareler reformu kapsamında çıkartılan başta 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve 5393 sayılı Belediye Kanunu (Aralık 2004 de ilk çıkarıldığında kanun numarası 5272 idi) olmak üzere, diğer kanunlara da bak-

tığımızda belediye ölçeği konusunda belli ilke ve standartların getirildiğini görmekteyiz. Buna göre, belediyelerin hem alan hem de nüfus olarak belli bir büyüklüğün altına düşmemesi gerekmektedir. Dolayısıyla, alan olarak uygun hizmet ölçeğine ulaşabilmek için belediyelerin çevresindeki belediye ve köylerin kendilerine katılması veya birleşmeleri gerekmektedir. Büyükşehir belediyelerinin sınırlarının genişletilmesi de uygun hizmet ölçeğinin yakalanmasının bir başka yolu olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine belediyenin nüfus olarak da optimal nüfus büyüklüğünün altına düşmemesi, eğer belli nüfusun altına düşmüş ise, ya en yakın belediyeye katılması ya da belediye tüzel kişiliğinin sona erdirilmesi gerekmektedir. Yeni belediye kurulması şartları zorlaştırılmış ve belediye kurulurken nüfus kriteri 2.000' den 5.000'e çıkartılmıştır. 2004 yılına kadar büyükşehir belediyesi kurulması ile büyükşehir sınırları içinde belediye kurulması için mevzuatta bir nüfus açısından herhangi bir sınırlama bulunmamakta idi. Yapılan düzenleme ile büyükşehir belediyesi ve

sınırları içinde kurulacak belediyelerle ilgili olarak ilk kez nüfus kriteri getirilmiştir. Buna göre, büyükşehir belediyesi kurulması için asgari nüfus 750.000, bu sınırlar içinde belediye kurulması için ise 50.000 olarak belirlenmiştir. (2012 yılında 6360 sayılı Kanun ile yapılan değişiklik ile 50.000 nüfus, 20.000'e düşürülmüştür.)

Mahalli idareler reformu sürecinde yapılan çalışmalarda ve çıkartılan kanunlarda uygun hizmet ölçeğine ulaşmak için;

- Ayrı ayrı çıkartılan kanunlarla zorunlu belediye birleştirmelerinin yapılması,
- Başta büyükşehirler olmak üzere belediye sınırlarının genişletilmesi,
- Birleşme ve katılma yolu ile belediyelerin belli ölçeğin üzerine çıkarılması,
- Birleşme ve katılmaları kolaylaştırılması,
- Belli nüfusun altında kalan belediyelerin tüzel kişiliğinin sona erdirilmesi ve
- Yeni belediye kurulmasında asgari nüfus kriterinin arttırılması, ilke ve hedeflerinin yer aldığını görmekteyiz.

1. Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Belediye Kanunundan Önce Yapılan Kanun Çalışmaları

11/12/2003 tarihli ve 5019 sayılı "Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun" ile 16 büyükşehir belediyesinin sınırlarının genişletilmesi amaçlanmıştır. Bunun için, nüfusu 5.000.000'dan fazla veya valilik binası merkez kabul

edilerek il merkezinin en uzak ilçelerin belediye sınırına kuş uçuşu 50 kilometreden daha az mesafesi olan büyükşehirlerde il mülki sınırı (yani İstanbul); valilik binası merkez kabul edilmek üzere, nüfusu 2.000.000'dan 5.000.000'a kadar olan büyükşehirlerde 50 kilometre yarıçaplı, nüfusu 1.000.000'dan 2.000.000'a kadar olan büyükşehirlerde 30 kilometre yarıçaplı ve nüfusu 1.000.000'dan aşağı olan büyük şehirler de 25 kilometrelik yarıçaplı dairesel alan içinde kalan ve il sınırları içinde bulunan alanlar büyükşehir belediye sınırları olarak belirlenmiştir. Yine aynı Kanun ile bu sınırlar içinde kalan ilçe belediyeleri büyükşehir ilçe belediyesine belde belediyeleri ilk kademe belediyesine dönüştürülmüş ve köylerin tüzel kişiliği kaldırılarak bulundukları ilçe belediyelerine mahalle olarak bağlanmışlardır. Orman köyleri tüzel kişiliğini korumuş ve imar bakımından büyükşehirin mücaviri yapılmışlardır. 28 Mart 2004 tarihinde yapılacak mahalli idareler genel seçimlerinin de bu yeni duruma göre yapılacağı düzenlenmiştir. TBMM'ce kabul edilen Kanun onaylanmak üzere Cumhurbaşkanına gönderilmiştir. T.C Anayasa'sının 67'nci maddesindeki "... Seçim kanunlarında yapılan değişiklikler, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir yıl içinde yapılacak seçimlerde uygulanmaz." hükmü gerekçe gösterilerek Cumhurbaşkanı tarafından Kanun onaylanmayarak TBMM'ye iade edilmiştir. Kanun, TBMM tarafından yeniden görüşülmediğinden yürürlüğe girememiştir. Fakat bu düzenlemenin çok az değişiklikle kısa bir süre sonra çıkarılan 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu'nda yer aldığını göreceğiz.

2003 yılı sonunda, nüfusu 2.000'in altına düşen belediyelerin tüzel kişiliklerinin sona erdirilmesi amacıyla ilk kez bir Kanun hazırlanmıştır. O zaman yürür-

lükte olan 1580 sayılı Belediye Kanunu'na göre belediye kurulması için 2.000 nüfus aranmakta idi. Hâlbuki birçok belediye, diğer birçok sebebin yanında, nüfus olarak da belediye kurulma şartlarını taşıyamıyordu, yani nüfusları 2.000'in altında idi. Bu amaçla çıkartılan, 21/12/2003 tarihli ve 5025 sayılı "Bazı Belediyelerin Kaldırılması Hakkında Kanun" uyarınca, son genel nüfus sayımına (2000 yılı) göre, il ve ilçe belediyesi ile büyükşehir sınırları içinde kalan belediyeler hariç olmak üzere, nüfusu 2.000'in altında kalan belediyelerin tüzel kişiliği 27 Mart 2004 tarihinden geçerli olmak üzere kaldırılarak köye dönüştürülmüştür. TBMM'den geçen Kanun, onaylanmak üzere Cumhurbaşkanına gönderilmiştir. Yukarıda izah edilen 5019 sayılı Kanun ile aynı gerekçe gösterilerek Cumhurbaşkanı tarafından onaylanmayarak Meclise iade edilmiştir. Meclis bu Kanunu da tekrar görüşmemiş ve bu girişimde sonuçlanmamıştır.

Ancak, daha sonra da 5019 sayılı Kanun'la gerçekleştirilmek istenen amaçtan vazgeçilmediği görülmektedir. Bunun için 2.000'in altında kalan belediyelerin idari kararlar tüzel kişiliklerinin sona erdirilmesi hususu, 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 11'inci maddesinde düzenlenmiştir. Tıpkı 5019 sayılı Kanun'da olduğu gibi, 2008 yılında çıkartılan Kanun'la (5747 sayılı) da bu belediyeler kapatılmış ancak sonuç alınamamış ve nihayet 2012 yılında çıkartılan Kanun ile (6360 sayılı) nüfusu 2.000'in altında kalan belde belediyelerinin tüzel kişiliği sona erdirilmiştir.

İl ve ilçe belediyelerinin etrafında kurulmuş olan irili ufaklı pek çok belde belediyesi ve köy, bir taraftan bu merkez belediyelerinin gelişimini engellerken, diğer taraftan temel alt yapı hizmetlerinin hem kendi sorumluluk alanlarında, hem de merkez belediyede rasyonel olarak sunumunu zorlaştırmaktadırlar. Ayrıca, kaynak

israfına neden olmakta ve imar açısından da bölgenin bir bütün olarak planlanmasına engel oluşturmaktadırlar. Denizli İl Belediyesinin etrafında oluşmuş olan belde belediyelerinin ve köylerin Denizli Belediyesine katılması konusunda yapılan yasal düzenleme bu çerçevede yapılmış ilk çalışma olarak karşımıza çıkmaktadır. 21/12/2003 tarihli ve 5026 sayılı "Bazı Belediye ve Köylerin Denizli Belediyesine Katılmasına İlişkin Kanun" ile Denizli Belediyesinin etrafında yer alan 22 belde belediyesi ile 25 köyün tüzel kişiliğinin kaldırılarak merkez belediyeye katılması amaçlanmıştır. TBMM tarafından kabul edilerek yasalaşan Kanun, Cumhurbaşkanı tarafından 5019 ve 5025 sayılı Kanunlarla aynı gerekçeler gösterilerek 30/12/2003 tarihinde Meclise iade edilmiştir. Kanun, tekrar Meclis tarafından görüşülmeyince bu girişim de sonuçsuz kalmıştır. Daha sonra da sadece bir ili ilgilendiren yeni bir kanun çalışması da olmamıştır.

2. Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile Yapılan Düzenlemeler

Büyükşehir Belediyesi Kanunu 23 Temmuz 2004 tarihinde yürürlüğe girince, o zaman mevcut olan 16 büyükşehir belediyesinin tamamının sınırları genişlemiştir. Böylece büyükşehirler hizmet bakımından daha uygun bir ölçeğe kavuşmuş oldular. Büyükşehir belediye sınırları, İstanbul ve Kocaeli ilinde, il mülkî sınırı, diğer büyükşehir belediyelerinde, mevcut valilik binası merkez kabul edilmek ve il mülkî sınırları içinde kalmak şartıyla, nüfusu bir milyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı yirmi kilometre, nüfusu bir milyondan iki milyona kadar olan büyük-

şehirlerde yarıçapı otuz kilometre, nüfusu iki milyondan fazla olan büyükşehirlerde yarıçapı elli kilometre olan dairenin sınırı büyükşehir belediyesinin sınırı olarak belirlenmiştir. Genişleyen büyükşehir sınırları içinde kalan belde belediyeleri ilk kademe, ilçe belediyeleri de büyükşehir ilçe belediyesine dönüştürülmüştür. Yine bu sınırlar içinde kalan orman köyleri büyükşehir belediyesinin mücavirine alınırken diğer köyler ilçe belediyelerinin mahallesi olmuşlardır. Bu Kanun'la, gerek mevcut büyükşehir sınırlarında yer alan belediyelerin, gerekse sonradan bu sınırlar içine giren yerlerdeki belediyelerin tüzel kişiliği kaldırmamıştır. Büyükşehir belediyesi ile büyükşehir ilçe ve ilk kademe belediyelerin sınırları köylerin (orman köyleri hariç) tüzel kişiliklerinin sona erdirilmesi suretiyle genişletilmiştir.

3. Belediye Kanunu ile Yapılan Düzenlemeler

Belediye Kanunu'nun 8'inci maddesine göre katılma:

Belediye Kanunu 8'inci maddesinde yer düzenlemeye göre, bir belde, köy veya bunların bazı kısımlarının, yakınındaki bir belediyeye katılması hususu, katılacak yerlerde oturan seçmenlerin iradesine bırakılmıştır.

Burada yaşayan kişilerin çoğunluğunun yapılacak oylamada komşu belediyeye katılma konusunda irade beyan etmeleri durumunda, Kanun'un aradığı diğer teknik şartlarda (mesafe, sınır olma gibi) mevcut ise katılınan belediyenin meclis kararı ile katılım gerçekleşmiş sayılmaktadır. Bunun için ayrıca valilik veya bakanlık onayı gerekmediği gibi, Danıştay görüşü de istenmemektedir. Kanun'un bu hükmü 2005 yılından itibaren hemen uygulanmaya başlanmış ve bu düzenleme nedeniyle 2005-2009 yılları arasında 1 belediye, 207 köy ve 57 kısmi komşu belediyeye katılmıştır. Yine 2009-2014 döneminde ise 6 belediye, 179 köy ve 45 köy kısmi komşu belediyeye katılmıştır. Böylece belediyelerin sınırında yer alan birçok yerleşim yeri, komşu belediyeye katılarak hem kendileri daha iyi hizmete kavuşmuş, hem de kaynakların daha etkili ve verimli kullanımı sağlanmıştır.

Belediye Kanunu'nun 11'inci maddesine göre birleşme, katılma ve tüzel kişiliğin sona erdirilmesi:

Belediye Kanunu'nun 11'inci maddesindeki "Meskûn sahası, bağlı olduğu il veya ilçe belediyesi ile nüfusu 50.000 ve üzerinde olan bir belediyenin sınırına, 5.000 metreden daha yakın duruma gelen belediye ve köylerin tüzel kişiliği; genel imar düzeni veya temel alt yapı hizmetlerinin gerekli kılması durumunda, Danıştay'ın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığı'nın teklifi üzerine müşterek kararname ile kaldırılarak bu belediyeye katılır. Tüzel kişiliği kaldırılan belediyenin mahalleleri, katıldıkları belediyenin mahalleleri hâline gelir." hükmü ile kanuni şartlar oluşmuş ise, katılımın zorunlu olarak yapılabileceğini görmekteyiz. Bu düzenlemenin hemen ardından Kütahya, Kırıkkale ve Denizli Belediyeleri ilk çalışmaları başlatmışlar ve 2006 yılında komşu belde ve köylerin kendi belediyelerine katılım işlemini tamamlamışlardır. Bu belediyeleri, diğer illerdeki belediyeler de takip ettiler ve 2004-2009 yılları arasında 23 belediye ve 69 köyün tüzel kişiliği sona erdirilerek komşu belediyeye katılmıştır. Yine aynı şekilde 2009-2014 yılları arasında 5 belediyenin ve 26 köyün tüzel kişiliği sona erdirilerek il veya ilçe belediyesine katılmıştır. Toplamda 2004-2014 yılları arasında 10 yıl boyunca toplam 28 belediyenin ve 95 köyün tüzel kişiliği kaldırılarak belediyeye katılmıştır. Yukarıdaki bölümde açıklanan ve tüzel kişiliğin sona erdirilmesini orada yaşayan vatandaşların iradesine bırakan 8'inci maddedeki durumun aksine, 11'inci madde uygulamasında tüzel kişiliği sona erdirilerek komşu belediyeye katılan belediye ve köyde yaşayan seçmenlerin iradesine başvurulmamaktadır. Eğer mesafe şartı tutuyorsa, genel imar düzeni veya temel

alt yapı hizmetlerinin gerekli kılması gibi iki nedenden birinin veya her ikisinin birlikte var olması durumunda, idari kararlar (müşterek kararname) belediye veya köyün tüzel kişiliği sona erdirilmektedir.

Kanun'un yine 11'inci maddesinde yer alan "...Nüfusu 2.000'in altına düşen belediyeler, Danıştay'ın görüşü alınarak, İçişleri Bakanlığı'nın önerisi üzerine müşterek kararname ile köye dönüştürülür..." hükmü uyarınca, idareye, müşterek kararname ile nüfusu 2.000'in altına düşen belediyelerin tüzel kişiliğini sona erdirmeye yetkisi verilmiştir. Ayrıca bu yetki geçici olarak bir defaya mahsus verilmiş bir yetki olmayıp, sürekli olarak kullanılacak bir yetkidir. TÜİK tarafından belediyelerin nüfusları her yıl yeniden tespit edildiği için, İçişleri Bakanlığınca gerekirse her yıl nüfusu 2.000'in altına düşen belde belediyelerinin tüzel kişiliğinin sona erdirilmesi için müşterek kararname hazırlanabilecektir. Ancak şu ana kadar bu yöntem hiç kullanılmamıştır. Bunun yerine nüfusu 2.000'in altına düşen belediyelerin tüzel kişiliğinin sona erdirilmesi için kanuni düzenleme yapılması yolu seçilmiştir. Küçük belediyelerin kapatılması için 2008 yılında çıkan 5747 sayılı Kanun'a hüküm konmuş, fakat Anayasa Mahkemesi tarafından iptal edilmiştir. Dört yıl sonra çıkartılan 6360 sayılı Kanun'da da tekrar aynı düzenleme yapılmış, Anayasa Mahkemesi'nin de denetiminden geçerek uygulama imkânı bulunmuştur.

4. 5747 Sayılı Kanun

2008 yılında çıkan 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile yapılan düzenlemeyle, hem büyükşehirlerde ve hem de diğer illerdeki belediye sayılarında da ciddi değişiklikler olmuştur. İlk olarak büyükşehirlerde, 5747 sayılı Kanun'un be-

lediyelerin tüzel kişiliğinin sona erdirilmesine ilişkin hükmünün yürürlüğe girdiği tarih olan 29 Mart 2009 itibarıyla büyükşehir sınırları içinde ilk kademe belediyesi uygulamasına son verilmiştir. O tarihten bu yana büyükşehir sınırları içinde sadece büyükşehir ilçe belediyesi bulunmaktadır. Büyükşehir sınırları içinde optimal hizmet ölçeğinin yakalanabilmesi için, bir taraftan bazı büyükşehir ilçe belediyeleri bölünerek yeni ilçe belediyeleri kurulmuş, diğer taraftan ilk kademe belediyesi uygulamasına son verilerek, bir kısım ilk kademe belediyeleri birleştirilerek yeni ilçe belediyeleri kurulmuş, diğer ilk kademe belediyeleri ise mevcut ilçe belediyelerine katılmıştır.

Kanun'daki belediye sayıları ile ilgili ikinci konu ise, belli ölçeğin altındaki belediyelerin kapatılmasıdır. Kanun göre, büyükşehir dışında kalan yerlerde nüfusu 2.000'in altında kalan ve Kanun'un eki listede adları yazılı 862 belediyenin tüzel kişiliği, ilk genel mahalli idareler seçiminden (29 Mart 2009) geçerli olmak üzere kaldırılarak köye dönüştürülmüştür. Kanun'un iptali için Anayasa Mahkemesi'ne dava açılmıştır. Açılan dava üzerine Anayasa Mahkemesi, 31/10/2008 gün ve E:2008/34, K:2008/153 sayılı kararı ile Kanun'un büyükşehir sınırları içinde yaptığı düzenlemeleri, Anayasa'ya uygun bularak iptal istemini reddetmiştir. Ancak, Anayasa Mahkemesi aynı Kararda nüfusu 2.000'in altında yer alan (ekli 44 sayılı listede yer alan) 862 belediyeden,

1- Türkiye İstatistik Kurumu tarafından gerçekleştirilen adrese dayalı nüfus sayımı sonuçlarına yasal süresi içinde iptal davası açanlar,

2- Yasa'nın yürürlüğe girdiği 22/3/2008 tarihinden önce 5393 sayılı Yasa'nın 8'inci maddesi uyarınca yapılan katılma işlemi ile nüfusu 2.000'in üzerine çıkanlar,

3- "Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın önerisi ve Bakanlar Kurulu kararı ile ilan edilmiş turizm bölge, alan ve merkezleri ve kültür ve turizm koruma ve gelişim bölgeleri" kapsamında kalanlar ile "Bayındırlık ve İskân Bakanlığı'nca saptanan 2008 yılı turizm öncelikli yöreler" listesinde yer alanlar, yönünden Anayasa'ya aykırı olduğuna ve iptaline karar vermiştir.

Bu karar üzerine, Kanun eki 44 sayılı listede yer alıp tüzel kişiliği sona erecek belediyelerden olan Kovanlık Belediyesinin, Türkiye İstatistik Kurumu tarafından tespiti yapılan nüfusun gerçeği yansıtmadığı gerekçesiyle iptali istemiyle dava açmıştır. Konu ile ilgili olarak, Danıştay 8'inci Dairesi, 19/12/2008 tarih ve E:2008/4826 ve K:2008/8384 sayılı Kararında "Anayasa Mahkemesi'nin söz konusu kararındaki iptal hükmü gerekçesiyle yeni bir hukuki durum ortaya çıktığından, Anayasa Mahkemesi'nin gerekçeli kararının Resmi Gazetede yayımı tarihinden itibaren Türkiye İstatistik Kurumunca gerçekleştirilen adrese dayalı nüfus sayımı sonuçlarına 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nda belirtilen esas ve usuller çerçevesinde açılacak davaları da süresinde kabul etmek, Anayasa'da belirtilen hukuk devleti ilkesinin bir gereğidir." şekilde hüküm ortaya koymuştur. Bunun anlamı, yukarıda zikredilen Anayasa Mahkemesinin gerekçeli kararının Resmi Gazete yayımlandığı tarih olan 6/12/2008 tarihinden itibaren TÜİK tarafından tespiti yapılan nüfusa karşı 60 günlük dava açma süresinin yeniden başlamasıdır. Yani, ek 44 sayılı listede yer alan belediyeler, 05/02/2009 tarihine kadar nüfusa karşı dava açarlarsa yasal süre-

si içinde dava açılmış sayılacak ve tüzel kişiliklerini devam ettireceklerdir.

Yüksek Seçim Kurulu da 23/12/2008 tarih ve 329 kararında, Danıştay'ın bu görüşünü benimsemiş, TÜİK tarafından gerçekleştirilen adrese dayalı nüfus sayımı sonuçlarına karşı 05/02/2009 tarihine kadar dava açan belediyelerin tüzel kişiliklerinin devam ettiğine, bu nedenle de 29 Mart 2009 tarihinde yapılacak mahalli idareler seçimlerine katılacağına hükmetmiştir. Bütün bu kararların neticesi olarak, tüzel kişiliği sona erecek 862 belediyenin nerede ise tamamı dava açarak köy dönüşmekten kurtulmuşlardır. Bunlardan sadece 6 belediye dava açmadığı için kapatılarak köye dönüşmüştür. Öte yandan bu listede yer alan belediyelerden 13 tanesi yukarıda bahsedilen yargı kararlarından önce, 5747 sayılı Kanun'un "Birinci fıkra hükmü uyarınca köye dönüştürülen belediyeler, bu Kanunun yayımı tarihinden itibaren altı ay içinde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 8'inci maddesindeki usule bağlı olmaksızın, belediye meclisinin kararı ile bağlı olduğu il veya ilçe belediyesine mahalle olarak katılma talebinde bulunabilir..." hükmüne istinaden, köye dönüşmek yerine, kendi il veya ilçe belediyesine mahalle olarak katılma yönünde karar almışlardır. Bu nedenle nüfusa karşı dava açamamışlar ve belediye statülerini koruyamayarak il ve ilçe belediyesine mahalle olarak katılmışlardır. Böylece, 862 belediyeden sadece 19 tanesinin tüzel kişiliği sona ermiş, 843 belde belediyesi tüzel kişiliğini koruyarak mahalli idareler seçimlerine katılmıştır.

Sonuç olarak, 2004-2009 yılları arasında, Belediye Kanunu 8 ve 11'inci maddesi uygulaması ile birçok belde belediyesi komşu belediyeye katılmış, 5747

sayılı Kanun'un uygulamasıyla, ilk kademe belediyesi uygulaması son bulmuş ve bu kapsamda ilçeye dönüştürülenler dışında ilk kademe belediyelerinin tamamının tüzel kişiliği sona erdirilmiştir. Aynı Kanun ile büyükşehir dışındaki 19 belde belediyesi de köy veya mahalleye dönüşmek suretiyle tüzel kişiliğini kaybetmiştir. Bütün bu kanuni düzenleme ve idari işlemlerin neticesinde, 2009 mahalli idareler seçimlerine gelindiğinde, belediye sayısı, 275 azalarak, 3225'den 2950'ye düşmüştür.

5. 6360 sayılı Kanun

2012 yılında çıkartılan 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ülkemizdeki mahalli idareler alanında reform yapan çok önemli bir Kanun olarak karşımıza çıkmaktadır. Kanun'la 14 yeni büyükşehir belediyesi kurulmuş ve büyükşehir sayısı 30'a çıkmıştır. Büyükşehir belediyelerinin sınırı il mülki sınırına genişletilmiştir. Büyükşehir belediyesinin bulunduğu illerde tüm belde belediyelerinin de tüzel kişiliği kaldırılarak ilçe belediyesinin mahallesi haline dönüştürülmüştür. Büyükşehir sınırları içindeki orman köyleri dâhil tüm köylerin tüzel kişiliği sona erdirilmiştir. Ayrıca bu illerdeki il özel idarelerinin tüzel kişiliği de kaldırılmıştır. Artık 30 Mart 2014 tarihinden itibaren 30 büyükşehir belediyesinin bulunduğu illerde, il özel idaresi bulunmadığı gibi, belde belediyesi ve orman köyü de dâhil olmak üzere hiçbir şekilde köy de bulunmamaktadır. Anayasa Mahkemesi'nin denetiminden de geçen Kanun, bir iptale de uğramadığından, tüzel kişiliklerin sona ermesine ilişkin hüküm-

lerde 30 Mart 2014 tarihi itibarıyla hayata geçmiş ve yapılan düzenleme ile 2950 olan belediye sayısı 1394'e düşmüştür. Belediye sınırları da iyice genişlemiş ve 6360 sayılı Kanun'dan sonra Türkiye nüfusunun %93'ü belediye sınırları içinde, yani 76.667.864 olan nüfusumuzun 71.251.022'si belediye sınırları içinde yaşar duruma gelmiştir.

6. Sonuç

2002 yılının sonundan itibaren, büyükşehir belediyeleri dâhil, mevcut belediyelerin sınırlarının genişletilmesi ve bu sınırlar genişlerken genişleyen sınır içinde kalan belde belediyeleri ve köylerin tüzel kişiliklerinin kaldırılması yönünde bazı kanun çalışmaları yapılmıştır. Ancak yürütülen çalışmaların hiçbirisi ilk aşamada kanunlaşamadığından arzu edilen hedefe de ulaşamamıştır. 2004 yılında Büyükşehir Belediyesi Kanunu ve Belediye Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle birlikte sonuç alınmaya başlanmış ve ilk olarak büyükşehir belediyelerinin sınırları genişletilmiştir. Daha sonra, bazı belediyelerin etrafındaki beldeler ve köyler bu belediyelere katılmış ve bu işlem süreklilik arz ettiğinden bugün de ihtiyaç olması durumunda idari işlemle gönüllü veya zorunlu katılma işlemi yapılabilmektedir. 2008'de büyükşehir sınırları içindeki bazı ilçe belediyelerinin sınırları yeniden düzenlenmiş ve ilk kademeye belediyeleri kaldırılmıştır.

Büyükşehir dışında kalan yerlerde, küçük belediyelerin kaldırılması için yapılan düzenleme Anayasa Mahkemesince iptal edildiğinden istenen sonuç alınamamıştır. Nihayet, 6360 sayılı Kanun ile büyükşehir sayısı 30'a çıkarken sınırları da genişleyerek il mülki sınırı olmuş ve buradaki belde belediyeleri ile köyler (orman köyleri dâhil) mahalleye dönüştürülmüştür. Büyükşehir dışında kalan nüfusu 2.000'in altındaki belediyeler de köye dönüştürülmüştür. 2004 yılından bu yana yapılan çalışmalarda belediye sınırları genişlerken belediye sayısı da azalmış ve on yıl içinde 3225 olan belediye sayısı 1395'e düşmüştür.

Hem Belediye Kanunu 8 ve 11'inci madde uygulamaları ve hem de 6360 sayılı Kanun'un uygulanması sonucu 30 Mart 2014 tarihli mahalli idareler seçimi öncesi ve sonrası mahalli idarelerin sayılarındaki değişim aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

6360 Sayılı Kanunla Tüzel Kişiliği Kaldırılan Belde ve Köyler

	Belde		Köy (30 Büyükşehir)	
	30 Büyükşehir (Tüm Beldeler)	51 İl (Nüfusu 200'in Altında)	Köy	Orman Köyü
	1.076	502	6.520	10.024
Toplam	1.578		16.544	

Karşılaştırmalı Genel Tablo

	30 Mart 2014 Öncesi	Yeni Durum (30 Mart 2014 Sonrası)
Büyükşehir Belediyesi	16	30
Büyükşehir İlçe Belediyesi	143	519
İl Belediyesi	65	51
İlçe Belediyesi	749	400
Belde Belediyesi	1.977	395
Toplam Belediye	2.950	1.395*

*(Tüysüz Belediyesi yürütmeyi durdurma kararı almıştır. Süreç böyle devam ederse belediye sayısı 1395+1=1396 olacaktır.)

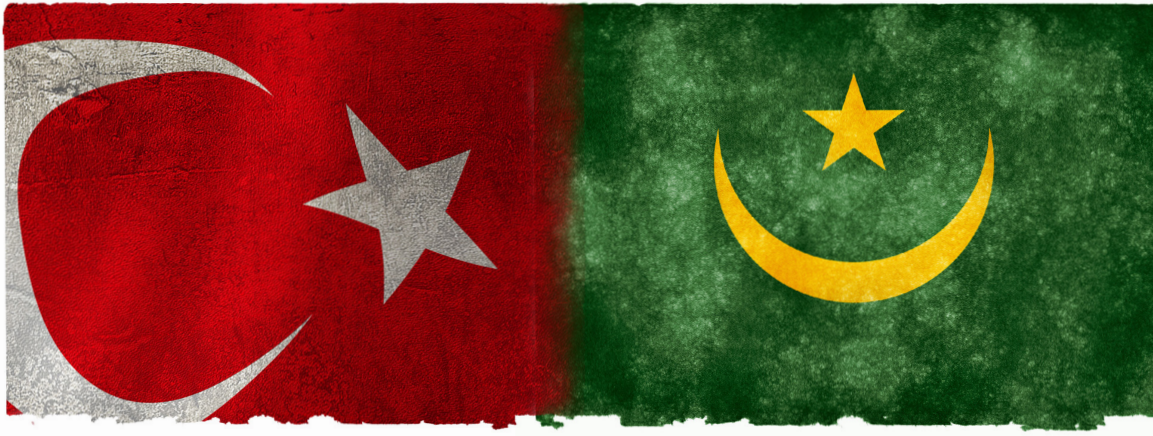
Birliğimiz Moritanya İslam Cumhuriyeti Büyükelçisini Ağırladı

Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin Güngör, yerel yönetimler düzeyinde Türkiye ile Moritanya arasında geliştirilebilecek iş birliği fırsatlarını değerlendirmek üzere Moritanya İslam Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Mohamed Ahmed Ould Elemine'yi makamında ağırladı.

Büyükelçi görüşmede Moritanya ile Türkiye arasında Osmanlı döneminden bu yana önemli ilişkiler kurulduğunu ve ilişkilerin özellikle 2010 yılında ivme kazandığını dile getirerek Türkiye'nin tecrübelerinden yararlanmak istediklerini ve yerel yönetimler haricinde diğer konularda da iş birliğini geliştirmeyi amaçladıklarını ifade etti. Moritanya'nın şu anda adeta açık bir pazar konumunda olduğunu, petrolden madene, inşaattan balıkçılığa kadar her türlü yatırım için Türkiye'yi beklediklerini söyledi.

Sonrasında Birliğimiz vizyon ve misyonuna ilişkin bilgiler veren Genel Sekreter Güngör, görüşmeler sırasında Moritanya'daki yerel yönetimlerin kurulması ve geliştirilmesi sürecinde gerekli eğitim desteğinin verilebileceğini belirtti. Ziyaret karşılıklı iyi niyet temennilerinde bulunularak sona erdi.

Birliğimiz Heyeti Amsterdam'da Gerçekleşen Intertraffic Fuarına Katıldı

Trafik, otopark ve karayolu altyapı sektörleri konusunda dünyanın en büyük ve en geniş kapsamlı fuarı olarak kabul edilen Intertraffic Fuarı, 140 ülkeden yaklaşık 25 bin ziyaretçi ile 25-28 Mart 2014 tarihleri arasında Amsterdam'da gerçekleştirildi.

Fuara, Birliğimizin desteğiyle belediyelerimizin ulaşım birimlerinin üst düzey yöneticilerden oluşan bir heyet tarafından katılım sağladı. Heyet, altyapı, yol yapımı ve onarımı, trafik bilişim ve kontrol sistemleri, trafik işaretleri, park, biletleme sistemlerindeki en son teknoloji ve uygulamalar konularında öncü kurum, kuruluş ve şirketlerden bilgi alma fırsatı elde etti.

Ayrıca, Başkent Lahey'de Otobüs ve Metro hatlarının İşletmesi yapan HTM Personenvervoer NV şirketi de ziyaret edildi. Ziyaret sırasında şirket hakkında genel bilgi verilerek, işletme sırasında ortaya çıkan sorunlar ve çözümler üzerinde görüş alışverişinde bulunuldu. Daha sonra Heyet, Amsterdam merkez istasyonu altında devam eden metro inşaatında incelemelerde bulunarak su altında devam inşaat süreci hakkında bilgi aldı.

Kamu Denetçiliği Kurumu (Ombudsman) ve Yerel Yönetimler

Zekeriya ASLAN

Kamu Denetçileri Kurumu / Kamu Denetçisi

1. “Ombudsman” Kelimesinin Kökeni

Ombudsman, kelime kökeni açısından İsveççe’de “aracı” anlamına gelen ‘ombuds’ ve “kişi” anlamına gelen ‘man’ kelimelerinden oluşmuştur ve aracı kişi anlamına gelmektedir. Genellikle delege, avukat, vekil veya bir diğer kişi veya kişiler tarafından, o kişi veya kişiler adına hareket etmeye ve onların haklarını korumaya yetkili kılınmış kimseyi ifade etmek için kullanılır. Ombudsman sözcüğünü Türk Dil Kurumu şu şekilde açıklamıştır:

“Ombudsman: İngilizce kökenli bu söz hukukta “parlamento tarafından görevlendirilen, vatandaşları resmî makamların keyfi ve yasa dışı davranışlarına karşı korumakla görevli kişi veya kurum.” anlamında kullanılmaktadır. Bu söz için kamu denetçisi karşılığı önerilmiştir.”

Ombudsman, ilke itibarıyla parlamento tarafından atanan, ancak hükümete karşı olduğu kadar parlamentoya karşı da bağımsız olan, yönetimin mağdur ettiği bireylerin yaptıkları şikayetler üzerine harekete geçen, geniş bir

soruşturma ve araştırma yetkisi ile donatılmış olan, yönetimin yaptığı haksızlıkları ortaya koymak, takdir yetkisinin kötüye kullanılmasını engellemek, mevzuata saygılı olmayı ve uygun hareket etmeyi temin etmek, icrai karakter taşımayan önerilerde bulunmak, hakkaniyet tedbirleri alınmasını ve nihayet kamu hizmetlerinin daha iyi görülmesi için gerekli reformların yapılması önerilerinde bulunmak amaçlarını güden bir ya da bir kaç kamu görevlisidir.

2. Ombudsmanın Tarihi Gelişimi

1713 yılında İsveç’te kurulan ve 1809 yılında İsveç Anayasasına girerek anayasal bir kurum niteliğine kavuşan ombudsman kavramının kökeni aslında Osmanlı Devletinde bütün kadıların üstü sayılan, ilmiye sınıfından kazas-

ker ve şeyhülislam rütbesine yükselen ve İslam Hukukunun, Sultan dahil memurlarca, halkın birbirleriyle ve devletle olan ilişkilerini düzenlerken uygulanmasını güvenceye almakla görevli olan “kadı-ul kudat”ı dayanmaktadır. Bu uygulamayı ilk keşfeden kişi Demirbaş Şarl diye bilinen Kral XII. Charles’tır. İsveç Kralı, 1709’da Ruslara yenilerek Osmanlı Devletine sığındığı zaman kadılık müessesesi uygulamasını görüp beğenmiş ve devletin iyi yönetilmesi ve adaletsiz uygulamalara göz yumulmaması için, Stockholm’de kendisinin gözü kulağı olmak üzere bir ombudsman görevlendirmiştir. İsveççe’de bu birime “ombudsman” denildiği için Avrupa’ya bu isimle yayılmıştır.

3. Türkiye’de Ombudsmanlık

3.1. Kamu Denetçiliği Kurumu Ne Zaman Kurulmuştur?

12 Eylül 2010 tarihinde yapılan referandum ile Anayasa’mızın 74’üncü maddesi “Dilekçe, Bilgi Edinme ve Kamu Denetçisine Başvurma Hakkı” olarak değiştirilmiş ve “...Herkes, bilgi edinme ve kamu denetçisine başvurma hakkına sahiptir. TBMM Başkanlığına bağlı olarak kurulan Kamu Denetçiliği Kurumu idarenin işleyişiyle ilgili şikâyetleri inceler...” hükmü konulmak suretiyle Kamu Denetçiliği Kurumu’nun Anayasal temelleri atıldıktan sonra, 29/6/2012 tarihli ve 28338 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanunu ile, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak

ve önerilerde bulunmak üzere TBMM’ye bağlı kamu tüzel kişiliğine haiz özel bütçeli Kamu Denetçiliği Kurumu kurulmuş ve 29/3/2013 tarihinden itibaren şikâyet başvurularını almaya başlamıştır.

Kurumda, bir Başdenetçi ve beş denetçi ile Genel Sekreter ve Uzman personel görev yapmaktadır. Başdenetçi ve denetçiler TBMM tarafından dört yıl için seçilmektedir. Başdenetçi ve denetçiler görevlerini yaparken bağımsız ve tarafsızdır. Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, başdenetçiye ve denetçilere görevleriyle ilgili olarak emir ve talimat veremez, genelge gönderemez, tavsiye ve telkinde bulunamaz. Başdenetçi ve denetçiler, görevlerini yerine getirirken tarafsızlık ilkesine uygun davranmak zorundadır.

3.2. Kamu Denetçiliği Kurumu’nun Yetkileri Nelerdir?

Kamu Denetçiliği Kurumu’nun inceleme ve araştırma konusu ile ilgili olarak idarelerden istediği bilgi ve belgelerin, bu isteğin tebliğ edildiği tarihten itibaren otuz gün içinde verilmesi zorunludur. Bu süre içinde istenen bilgi ve belgeleri haklı bir neden olmaksızın vermeyenler hakkında Başdenetçi veya denetçinin başvurusu üzerine ilgili merci soruşturma açar. Devlet sırrı veya ticari sır niteliğindeki bilgi ve belgeler, yetkili mercilerin en üst makam veya kurulunca gerekçesi belirtilmek suretiyle verilmeyebilir. Ancak, Devlet sırrı niteliğindeki bilgi ve belgeler Başdenetçi veya görevlendireceği denetçi tarafından yerinde incelenebilir.

3.3. Kamu Denetçiliği Kurumuna Kimler Başvurabilir?

İdarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarına karşı, Kamu Denetçiliği Kanunu ve Uygulama Yönetmeliğinde belirlenen usul ve esaslar çerçevesinde menfaati ihlal edilen gerçek ve tüzel kişi-

ler Kuruma şikâyet başvurusunda bulunabilir. Ancak, şikâyetin insan hakları, temel hak ve özgürlükler, kadın hakları, çocuk hakları ve kamuyu ilgilendiren genel konulara yönelik olması hâlinde menfaat ihlali aranmaz.

3.4. Kamu Denetçiliği Kurumuna Hangi Konularda Başvurulabilir?

Kamu Denetçiliği Kurumuna; merkezi yönetim kapsamındaki kamu idareleri ile sosyal güvenlik kurumlarının, mahallî idarelerin, mahallî idarelerin bağlı idarelerinin, mahallî idare birliklerinin, döner sermayeli kuruluşların, kanunlarla kurulan fonların, kamu tüzel kişiliğini haiz kuruluşların, kamu iktisadî teşebbüslerinin, sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait kuruluşlar ile bunlara bağlı ortaklıklar ve müesseselerin, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının, kamunun ortak, sürekli ve kamusal bir ihtiyacı karşılayan ve idarî düzenleme, denetim ve gözetim altında kamu hizmeti yürüten özel hukuk tüzel kişilerinin, her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarına ilişkin şikâyetleri inceler, araştırır ve önerilerde bulunur.

Ancak, Cumhurbaşkanının tek başına yaptığı işlemler ile re'sen imzaladığı kararlar ve emirler, yasa-yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler, yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin kararlar ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin sırf askerî nitelikteki faaliyetleri hakkında yapılan şikâyetler Kurumun görev alanı dışındadır.

Yargı organlarında görülmekte olan veya yargı organlarınca karara bağlanmış uyuşmazlıklar hakkında

Kuruma yapılan şikâyetler ile sebepleri, konusu ve tarafları aynı olup incelenmekte olan veya daha önce sonuçlandırılan şikâyetler hakkında Kuruma yeniden yapılan şikâyetler ve belirli bir konuyu içermeyen şikâyetler incelenmez.

3.5. Kamu Denetçiliği Kurumuna Nasıl Başvurulur?

Şikâyet başvurusu Türkçe dilekçe ile yapılır. Ancak, şikâyetçinin kendisini daha iyi ifade edebildiği başka bir dildeki başvurusu, Kurumca haklı ve makul olduğunun tespiti halinde kabul edilebilir.

Şikâyet dilekçeleri Kuruma elden verilebileceği gibi posta, elektronik posta veya faks yoluyla da gönderilebilir. Kurum tarafından oluşturulan elektronik sistem (e-başvuru) aracılığıyla da şikâyet başvurusunda bulunulabilir. Ayrıca, illerde valilikler veya ilçelerde kaymakamlıklar aracılığıyla elden veya posta yoluyla şikâyet başvurusu yapılabilir. Valilik veya kaymakamlıklar, şikâyet başvurusunu ve varsa eklerini en geç üç iş günü içinde doğrudan Kuruma gönderir. Faks veya elektronik posta yoluyla yapılan şikâyet başvurularına ait dilekçe asılları, onbeş gün içinde Kuruma gönderilmedikçe başvuru geçerli sayılmaz.

Şikâyet başvurusu, Kurumun resmî internet sitesinde yayımlanan "Gerçek Kişiler İçin Şikâyet Başvuru Formu" veya "Tüzel Kişiler İçin Şikâyet Başvuru Formu" eksiksiz olarak doldurularak yapılır. Ayrıca, Kurumun resmî internet sitesi aracılığıyla elektronik ortamda şikâyet başvurusu da yapılabilir. Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte belirlenen zorunlu bilgi ve belgelerin bulunması koşuluyla form kullanılmadan da şikâyet başvurusu yapılabilir. Haklı bir nedenin bulunması hâlinde başvuru yapılan yerde formun doldurul-

masına yardımcı olunmak suretiyle sözlü yapılan şikâyet başvuruları da kabul edilmektedir.

3.6. Yerel Yönetimlere İlişkin Başvurular Ne Zaman Başlamıştır?

Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun geçiş hükümleri gereği, mahallî idareler ile bunlara bağlı idarelerin ve mahallî idare birliklerinin eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarına karşı yapılacak şikâyetler 29/3/2014 tarihinden itibaren alınmaya başlanmıştır.

Kuruma, şu ana kadar yerel yönetimlerle ilgili başvurular ağırlıklı olarak; imar uygulamaları (imar planı değişikliği, arazi ve arsa düzenlemeleri, düzenleme ortaklık payı (DOP) kesilmesi, kentsel dönüşüm projeleri ile mülkiyet hakkına dair konular vb.) olmak üzere, mali konular (emlak vergisi, ilan-reklam vergisi, yol, su ve kanalizasyon harcamalarına katılma payları ile para cezaları), personel iş ve işlemleri (personel alımı, kadro ve pozisyonlar, atama, nakil ve özlük hak ve işlemleri, emeklilik işlemleri, iş akdinin feshi ve şirket personeli işlemleri), su ve doğalgaz işlemleri (abonelik, bağlantı vb.), toplu taşıma hizmetleri (otobüs, metro ve tramvay), yıkım iş ve işlemleri (yıkım kararı ve yıkım kararının uygulanması), çevre sorunları (çevre düzenlemesi, park ve yeşil alanlar ile çevre kirliliği), kamulaştırma (kamulaştırma işlemleri ile kamulaştırma bedeli, kamulaştırmaz el atma ve acele kamulaştırma), altyapı hizmetleri (yol, su, elektrik, doğalgaz, kanalizasyon vb.), zabıta hizmetleri (zabıta denetimleri ve para cezaları), ruhsat işleri (işyeri açma ve çalışma ruhsatı, yapı (inşaat) ruhsatı ve tadilat ruhsatı, iskan işleri

ve yapı kullanma izin belgesi vb.) ihale iş ve işlemleri (ihale süreci ve hakkeidiş vb.), otopark hizmetleri (otopark yerleri, otopark ücretleri vb.), temizlik hizmetleri (çöp ve katı atık toplama), konut yapımı ve satışı (kentsel dönüşüm alanında kalan gecekondular vb. yapı karşılığı konut, belediye şirketlerince satılan konut vb.), sosyal hizmetler (yardımlar ve yaşlı, engelli ve korunmaya muhtaç hizmetleri vb.), evlendirme hizmetleri, hayvan barınağı (Yabani/Evcil Hayvanların Kontrolü, Aşılması ve Zararlarının Önlenmesi vb.), itfaiye hizmetleri (yangın, sel vb. doğal afetlere müdahale) ile cenaze hizmetleri (defin hizmetleri ile mezarlık yeri tahsis edilmesi vb.) ile ilgili konularda yoğunlaşmaktadır.

*Kamu Denetçiliği Kurumu hakkında daha geniş bilgi ve başvuru için
Adres: Kavaklıdere Mah. Nevzat Tandoğan Cad. No:4 Çankaya/ANKARA,
Tel:0 (312) 465 22 00 Faks: 0 (312) 465 22 65 ve Elektronik Ağ: <http://www.kamudenetcligi.gov.tr> iletişim bilgilerinden yararlanılabilir.

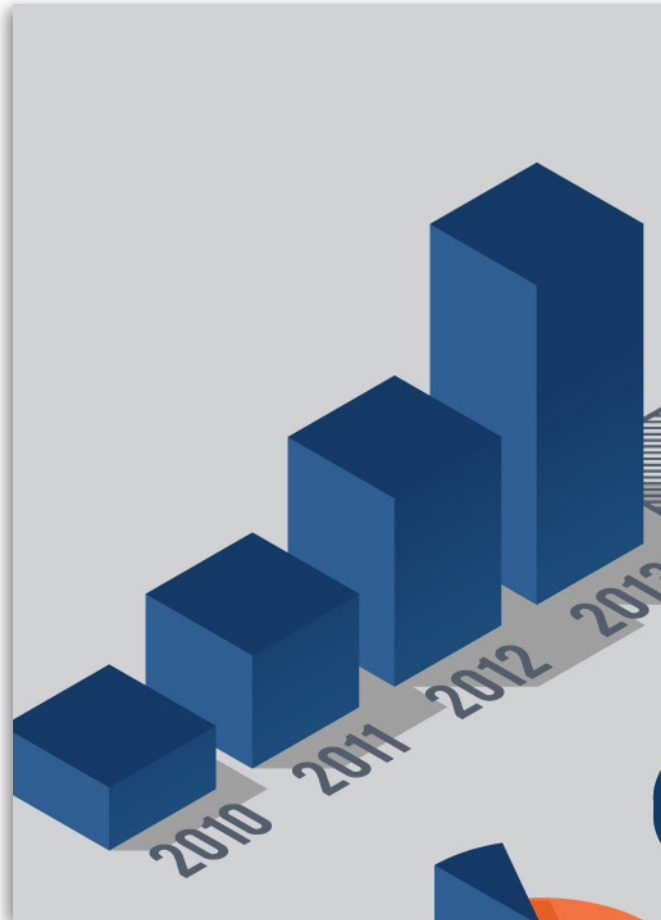
6360 Sayılı Yasa ve Kırsal Kalkınmanın Yeni Paydaşı Olarak Büyükşehir Belediyeleri

Yrd. Doç. Dr. Ozan HOVARDAOĞLU
Erciyes Üniversitesi Mimarlık Fakültesi /
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

12/11/2012 tarihinde kabul edilerek yürürlüğe giren 6360 sayılı Yasa ile 14 ilde daha Büyükşehir Belediyesi kurulmuş ve bu sayede Türkiye’de sayısı otuza ulaşan Büyükşehir Belediyelerinin sınırları il mülki sınırlarına kadar genişletilmiştir. Yeni Yasa’yla bu belediyelerin sadece sınırları değil, aynı zamanda yetki ve sorumluluk alanları da büyümüştür. 6360 sayılı Yasa ile yürürlüğe giren yeni düzenlemeler hem yöneticiler, uygulayıcılar ve Büyükşehir Belediyelerinin doğrudan paydaşları arasında, hem de akademik ortamda oldukça ilgi görmekte. Yasa’nın uygulamaya geçmesiyle oluşan yeni düzenlemeleri açıklamak, ortaya çıkabilecek olası sorulara yanıt aramak ve olası sorunların çözümlerine ilişkin öngörülerini geliştirebilmek için bireysel ve kurumsal düzeyde yoğun çabalar var ve bunlara ilişkin kısa bir gözden geçirme, söz konusu çabaların 4 konu başlığı üzerinde yoğunlaştığına işaret ediyor:

a) Bunların ilki, büyükşehir belediyelerinin işleyişi ve organizasyonu ile ilgili yeni düzenlemeler. Örneğin yeni Yasa’yla büyükşehir

belediyesi olan illerde il özel idarelerinin kapatılması ve bunların yetki ve sorumluluklarının yeniden yapılandırılması (Koyuncu, 2012; Esen, Güneş ve Ünal, 2014); kapatılan belde belediyelerinin yetki ve sorumluluklarının büyükşehir belediyeleri çatısı altında yeniden yapılandırılması; ve yeni Yasa'ya göre büyükşehir belediyelerine devredilen personel (Güngör, 2014) gibi konular bu konu başlığı altında yer alıyor.

b) İkincisi yasal statülerde ortaya çıkan değişimlerle ilgili. Büyükşehir belediyesi sınırları içinde mahalle statüsüne dönüşen köy yerleşmeleri (Koyuncu ve Köroğlu, 2012; Çelik, 2014), bu açıdan en çok ilgi çeken konulardan biri gibi görünmekte.

c) Üçüncüsü ise kentsel hizmetlerin il düzeyinde gerçekleştirilmesi, yaygınlaştırılması ve devamlılığının sağlanabilmesi üzerine yoğunlaşmakta (örneğin Koyuncu, 2012; Keleş, 2014).

d) Dördüncüsü de mekânsal planlamayı merkeze almaktadır (örneğin Ünal, 2014).

6360 sayılı Yasa'yla birlikte büyükşehir belediyelerini doğrudan ve yakından ilgilendiren, çok önemli, ancak henüz tam olarak dikkat çekmemiş bir konu daha var. Bu konu, yeni Yasa sonrası büyükşehir belediyelerinin kırsal kalkınma çabalarının bir parçası haline geliyor olmasıdır. Dolayısıyla bu çalışma, yukarıda sıralanan konu başlıklarına ek olarak büyükşehir belediyelerinin, kırsal kalkınmanın bir parçası, ortağı ve paydaşı haline gelmiş olmasını

vurgulamayı ve bununla ilgili kent planlama odaklı bir kavramsal çerçeve üzerinden bazı öneriler getirebilmeyi amaçlamaktadır.

Son on yıllık süreçte tüm dünyada kırsal kalkınma strateji, politika ve çabaları yoğunlaşarak artmaktadır. Örneğin Avrupa Birliği Ortak Tarım Politikası (AB-OTP) ve ülkemizde buna uygun hazırlanan Kırsal Kalkınma Stratejisi ve Ulusal Kırsal Kalkınma Planı gibi plan ve politikalar, tarımsal üretimin profesyonelleşmesi ve kurumsallaşması gerektiğini vurguluyor. Öte yandan, özellikle 2008 sonrası dönemde tüm dünyayı etkileyen ekonomik krize bağlı olarak tarım üretiminin önemi daha da artıyor. Avrupa Birliği'ne uyum süreci ve bu süreçte hazırlanan ulusal plan ve politikalar da, önemli bir kısmı 6360 sayılı Yasa ile birlikte büyükşehir belediyesi sınırları içinde kal-

mış olan kırsal yerleşmelere ilişkin yeni düzenlemeler getiriyor.

Ancak ulusal düzeydeki bu strateji ve düzenlemelerin başlıca ortak sorunlarından biri, kırsal kalkınma için daha çok kentlerde olan çeşitli hizmetlerin vurgulanması ve bu hizmetlerin büyük kısmının mevcut kırsal yerleşmelerde pek bulunmuyor olması. Kırsal yerleşmelerin ekonomik olarak canlanması, buralardaki tarımsal üretimin ekonomi içindeki payının artırılması ve kırsal yerleşmelerde toplam yaşam kalitesinin yükseltilmesi, söz konusu ulusal strateji ve politikaların ortak hedefidir. Ancak 6360 sayılı Yasa'nın yürürlüğe girmesi sonrasında bu hedeflerin gerçekleştirilmesi için gereken en önemli sorumluluklar, büyükşehir belediyelerinin omuzlarında kalmış gibi görünmektedir. Bu durum büyükşehir belediyeleri için yeni bir yük gibi anlaşılabilir; ama aslında çok önemli ve büyük fırsatları içinde barındırmaktadır. Bu nedenle, bu çalışmada kırsal kalkın-

ma konusunda büyükşehir belediyelerinin ne tür fırsatları olabileceği incelenmektedir.

1. Büyükşehir Belediyeleri Perspektifinden Kent Çeperinin Yeniden İşlevlendirilmesi ve Kırsal Kalkınma

Türkiye’de özellikle son 60 yılın kentleşme deneyimi, kentlerimizin karşılaştığı en önemli sorunlardan başlıca ikisinin “kentsel büyüme” ve “bu büyümenin yönetilebilmesi” sorunları olduğunu gösteriyor. Peki, artık bu sorunların önem derecesi değişmiş midir? Bu sorunun yanıtı tereddütsüz bir “evet”i hak ediyor. Ülkemizin son 20 yıldaki nüfus yapısının değişimi, Türkiye nüfusundaki artışın eskisi gibi olmayacağını gösteriyor. Örneğin Toplam Doğurganlık Hızı (TDH) olarak adlandırılan gösterge ülkemiz nüfusundaki değişime ilişkin çok önemli noktalara ışık tutuyor. Birçok araştırma ve rapor önümüzdeki dönemde Türkiye’de nüfus artışının durabileceğini, hatta 2050’li yıllara doğru, ülkemiz nüfusunda azalmalar olabileceğini belirtiyor. Örneğin Türkiye’nin ulusal düzeydeki Toplam Doğurganlık Hızı, 1960 – 2005 döneminde yaklaşık %65 oranında azalmıştır (Hovardaoğlu, 2010a; 2010b) ve 2010 yılı itibarıyla ulusal düzeyde sabit kalan bir nüfus eğilimi varken (Hovardaoğlu, 2010a; 2010b), Birleşmiş Milletler’in projeksiyonlarına göre 2050 yılında bu eğilimin nüfusun azalması yönüne döneceği (Avrupa Komisyonu Demografik Yapı Çalışma Raporu, 2007) öngörülmektedir.

Ülkemizde kentlerin hızlı büyüme deneyimlerine neden olan en önemli etkenlerden birinin kırsal alandan

kentlere doğru olan göç olduğunu söyleyebiliriz. Ancak böyle bir hareketliliğin olabilmesi için kırsal alanda da nüfusun artıyor olması gereklidir. Oysa nüfus göstergeleri bunun tam tersi sonuçlara dikkat çekmektedir. Bu nedenle Türkiye’de kırdan kente göçün de nitelik ve nicelik olarak değişeceğini söylemek mümkün. Dolayısıyla artık birçok kent için “hızlı büyüme” ve bu “hızlı büyümenin yarattığı sorunlar” eski önceliklerini kaybedecek görünmekte. Ancak bunların yerini, daha yeni sorunlar almaktadır. Eski dönemde hızlı büyümeyle ilişkili niceliksel sorunların yerini, yeni dönemde daha çok nitelikle ilgili sorunlar alacak diyebiliriz. Böyle bir değişim süreci içinde bu çalışma birçok büyükşehirde kent çeperinin kırsal kalkınma hedefleri göz önüne alınarak yeniden işlevlendirilebileceğini öneriyor.

Kent çeperi ve işlevlendirilmesi, kent planlamanın kuramsal çalışmaları içinde kendine önemli yer bulmuş bir konudur. Buna rağmen, çeperin kentle bütünleşmesi, hem kuramsal alanda hem uygulamada biraz göz ardı edilmiştir. Çeperin en önemli özelliği bir ara-yüzey olmasıdır. Çeper, kentsel yapı yoğunluklarının ve yapı çevrenin etkilerinin gözle görünür biçimde azalmaya başladığı; ancak kentle olan organik bağın devam ettiği; doğal çevreye dair özelliklerin daha fazla görünür olmaya başladığı; ancak yine de tam olarak kırsal özellikler göstermeyen bir geçiş alanıdır. Kent çeperi, en basit biçimiyle “kentin kıra dokunduğu alan” olarak tanımlanabilir. Diğer bir deyişle, kentsel alandan kırsal alana doğru geçişin mekânıdır. Dolayısıyla çeper ne tam anlamıyla bir kentsel alandır, ne de tam anlamıyla kırsal alan özellikleri taşır. Tablo 1, kent çeperine ilişkin kent planlama kuramlarındaki geleneksel yaklaşımı özetlemektedir.

Tablo 1. Kent Planlama Kuramlarında Kent Çeperine İlişkin Geleneksel Yaklaşım

	Planlamanın Geleneksel Yaklaşımı
Kent Çeperi	Alternatif kentsel büyüme yönleri önündeki eşikler
	Büyük alan gerektiren kullanımların yer seçtiği bir alan
	Kentin içinde yer almaması gereken kullanımların yer seçtiği bir alan
	Arazi değeri düşük çevre alanlar
	Kente temas etmesi gereken; ancak kentin içine girmemesi gereken kullanımların yer seçtiği bir alan (örneğin ağır taşımacılık gibi)
	Gelecek zamanda ortaya çıkabilecek kentsel büyüme için rezerv alanlar
	Yeşil kuşak ve benzeri koruma alanları
	Kentsel alana bağımlı bir 'hinterland'
	Büyük alan kullanımı gerektiren 'boş zaman' faaliyetlerinin yer seçtiği bir alan

Kaynak: McLoughlin (1969); Burgess, (1968, [1925]); Harris and Ullman, (1957, [1945]); Chadwick, (1971); Chapin, Jr. (1972); Kozlowski, Hughes and Brown, (1972)'den yazar tarafından derlenmiştir.

Ancak gerçek deneyimler, özellikle ülkemizdeki kentleşme deneyimleri, kent çeperinin farklı nitelikteki kullanımlara da konu olduğuna işaret etmektedir. Gecekondu alanları ve kentsel büyümenin gerçekleşmesini bekleyen, tarımsal niteliğe sahip

olmasına rağmen atıl kalmış alanlar bunların en tipik örneğidir. Son 15 yıllık süreçte kent çeperi yeni kullanımlara konu olmaktadır. Tablo 2'de de bu yeni kullanımlar gösterilmiştir.

Tablo 2. Kent Çeperinin Son Dönemde Ortaya Çıkan Yeni Kullanımları

	Güncel Yeni Kullanımlar
Kent Çeperi	Lojistik merkezler ve Lojistik Köyler
	Prestij konut alanları
	Büyük Alışveriş Merkezleri ve Kent dışı Perakende Ticaret Alanları
	Kent merkezinden desantralize olan uzmanlaşmış merkez kullanımları
	Sürdürülebilir ya da yeşil enerji üretim alanları
	Yeşil kuşaklar ve benzeri doğa koruma alanları

Kaynak: Gallent, Andersson and Bianconi (2006)'den yazar tarafından derlenmiştir.

Büyükşehir Belediyeleri 6360 sayılı Yasa'yla kırsal kalkınmanın yeni ve etkili bir paydaşı haline gelmektedir. Bu süreçte kent çeperinde kırsal kalkınma odaklı yeni kullanımlar önerilmesi mümkündür. Kentsel tarım (Hovarda-oglu, 2012; Green, Deller ve Marcou-iller 2005) kavramı bu noktada önemli fırsatlar sunmaktadır. Sadece AB-OTP ile uyumlanma süreci ve buna bağlı olarak tarımsal üretimin profesyonelleşmesi ve kurumsallaşması açısından değil, büyükşehir belediyelerinin kurumsal denetimi altında gerçekleştirilecek tarımsal üretimin uluslararası gıda güvenliği standartlarına ulaşması açısından da kentsel tarım kavramı büyük önem taşımaktadır. 8'inci Beş Yıl-

lık Kalkınma Planı içinde bulunan Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyonu Raporu ve Kırsal Kalkınma Planı içinde tarıma dayalı ihtisas organize sanayi bölgelerinden söz edilmektedir. Buna ek olarak, profesyonelleşmiş ve kurumsallaşmış biçimde doğrudan tarımsal üretimin gerçekleştirildiği "Organize Tarım Bölgeleri" özellikle kentsel tarım için önemli bir fırsattır. Kent çeperi, kentsel hizmet çeşitliliğinden yararlanabilecek kadar kente yakındır. Bu nedenle kent çeperinin tarımsal üretime yönelik yeniden işlevlendirilmesi, kentsel alanda gerçekleşen "üretim" in sektörel çeşitliliğinin sağlanabilmesi açısından önemli bir fırsat olarak değerlendirilebilir.

2. Kırsal Kalkınmanın Yeni Paydaşı Olarak Büyükşehir Belediyeleri ve "Yakın-Kırsal"

Amin ve Thrift'in (2002) "Yeni Kentlileşme" (New Urbanism) olarak açıkladıkları eğilimin kenti tanımlama biçimi, kent ile kır arasındaki ilişkiyi yeniden kurgulamak açısından son derece yaratıcı sonuçlara olanak vermektedir. Buna göre kent, "indirgenemez bir çeşitliliğin ürünü olan ve insan, meta, finans ve bilgi (enformasyon) akışlarından oluşan farklı nitelikteki hareketliliklere açık katışık mekânsallaşmalar" olarak tanımlanmaktadır. (Amin ve Thrift, 2002: s.3). Bu sayede kenti ve kıyı birbirinin tersi özelliklere sahip yerler olarak tanımlamanın yarattığı anlam karmaşalarından kurtulmak mümkün olabilir. Kenti bu hareketliliklerin indirgenemez çeşitlilikte olduğu mekânsal merkezler olarak anladığımız zaman, kırsal yerleşmeleri de, kentteki işlevlerin bulunmadığı pasif yerler olarak düşünmek zorunda kalmayız. Aksine, kırsal yerleşmeleri artık belli nitelikteki hareketlilikleri (örneğin tarımsal üretim, tarıma dayalı sanayilerde kullanılacak hammadde üretimi

ve benzeri üretimden ortaya çıkan hareketlilikler) yaratma kabiliyetine sahip yerleşmeler olarak tanımlayabiliriz (Hovardaoğlu, 2012).

Ancak kırsal alanlarda bir kalkınma dinamiğinin yaratılabilmesi ve bunun ulusal ve uluslararası strateji ve politikalarda öngörülen şekliyle oluşturulabilmesi, kentsel nitelikteki belli hizmet çeşitliliğine kırsal alandan erişimi kaçınılmaz olarak gerekli kılmaktadır. Oysa kırsal yerleşmeler arasında bu konuda bir farklılaşma vardır. Ulusal strateji ve politikalar son tahlilde bu erişim farklılıklarını da ortadan kaldırılabilmeyi amaçlamaktadır. Ama kırsal kalkınmanın kademeli bir biçimde gerçekleştirilmesi ve böyle bir kademelenme içinde söz konusu hizmet çeşitliliğine erişimin hâlihazırda yüksek düzeyde olduğu kırsal yerleşmelerden başlayarak bir yayılma etkisi yaratabilmek özellikle kısa vade strateji ve planlar açısından büyük önem taşımaktadır.

Bu kırsal yerleşmeler, “yakın-kırsal” (Hovardaoğlu, 2012) olarak tanımlanmaktadır. Bunlar, özellikle bölgesel kentlere (ya da eski kavramlaştırmayla metropollere) yakın olan ve bu kentlerdeki hizmet çeşitliliğine erişimin yüksek olduğu kırsal yerleşmelerdir (Hovardaoğlu, 2012). Ülkemizde Büyükşehir Belediyesi olan kentlerin tamamını, Türkiye’nin kentsel hizmet çeşitliliği yüksek bölgesel kentleri olarak tanımlamak mümkündür. 6360 sayılı Yasa ile büyükşehir belediyeleri yakın-kırsal olarak nitelendirilen kırsal yerleşmelerdeki sorunların doğrudan çözüm ortağı haline gelmiştir ve kırsal kalkınmanın gerçekleştirilmesi açısından söz konusu yasa öncesi ortaya çıkabilecek olası yetki karmaşalarından da arınmış bir durumdadır.

Bu açıdan 6360 sayılı Yasa ile büyükşehir belediyeleri, kırsal kalkınmada önemli birer aktör (fail) haline

gelmiş olmakla kalmayıp, ulusal düzeyde kırsal kalkınma çabalarının önemli, etkili ve aktif bir paydaşı haline gelmektedir. Dahası ulusal düzeyde tarımsal üretimin profesyonelleşme ve kurumsallaşma odaklı yeniden yapılandırılması sürecinde önemli roller üstlenmiş görünmektedir. Dolayısıyla Büyükşehir Belediyeleri ulusal kalkınma çabalarının da önemli ve etkin paydaşları olmaktadır; bu sayede yasada açıkça ifade edilen yetki ve sorumluluklar yanında, yeni sorumluluklarla donanmaktadır.

3. Sonuç

6360 sayılı Yasa’nın yürürlüğe girmesiyle birlikte büyükşehir belediyelerinin yasal statüleri, mekânsal etki alanları, organizasyon şemaları, yetki ve sorumlulukları önemli ölçüde değişime uğramaktadır. Bu değişim Büyükşehir Belediyelerinin bugüne dek tecrübe etmediği nitelikte sorunlarla karşılaşmasına neden olabilir. Ancak, onları kırsal kalkınmanın önemli ve etkili bir paydaşı haline getirerek, kayda değer bir fırsat da yaratmaktadır. Türkiye’nin, 2000’li yıllar sonrasında niteliksel değişime uğrayan kentleşme pratiği, birer bölgesel kent (ya da eski kavramlaştırmayla metropol kent) özelliği taşıyan büyükşehir belediyesi merkezlerinde kent çeperinin yeniden işlevlendirilmesine olanak sağlamaktadır. Bu açıdan “Kentsel Tarım” ve “Organize Tarım Bölgeleri” gibi yeni kavram ve kullanımlar büyükşehir belediyelerince dikkate alınmalı ve konuyla ilgili yerel strateji ve politikalarda bunlara ağırlık verilebilmelidir. “Kentsel Tarım” ve “Organize Tarım Bölgeleri”, kentsel büyümenin giderek yavaşlamakta olduğu günümüzde kent çeperine yönelik ekonomik beklentilerin yönetiminde yeni düzenlemelere kapı açmaktadır.

Öte yandan büyükşehir belediyeleri tarafından “yakın-kırsal”a ilişkin kırsal kalkınma odaklı strateji ve politikaların geliştirilmesi, bu yerel yönetimleri, yerel kalkınmanın merkezleri haline de getirecektir. Ulusal kırsal kalkınma çabasını yakın-kırsalda başlatabilmek, bu sayede ulusal düzeye genişleyen bir yayılma etkisi oluşturabilmek fırsatı 6360 sayılı Yasa ile büyükşehir belediyelerine sağlanmıştır. Bu fırsatlar yeni soruları da doğurmaktadır. Örneğin büyükşehir belediyelerinin bu çalışmada vurgulanan nitelikte bir kalkınma çabasını nasıl organize edeceği; mevcut planlama pratiğinin, imar yasa ve yönetmeliklerinin bu konuda ne kadar etkin olabileceği; Büyükşehir belediyelerinin konuyla ilgili yeni bir uzman kadrosu oluşturup oluşturmayacağı gibi sorular akla ilk gelen sorulardır. Bu yeni dönem, üniversite-sanayi işbirliği kadar üniversite-yerel yönetim işbirliklerinin kurulmasını gerektiren bir süreci de ifade etmektedir.

KAYNAKÇA

1. Amin, A., Thrift, N. 2002. *Cities: Reimagining the Urban*. Polity Press, Blackwell Publishing, Malden, USA.
2. Büyükşehirler Tasarısı Üzerine Bir Değerlendirme Politika Notu / Emre Koyuncu & Dr. N. Tunga Köroğlu http://www.tepav.org.tr/upload/files/1352462517-9.Buyuksehirler_Tasarisi_Uzerine_Bir_Degerlendirme.pdf, erişim tarihi: 15.04.2014.
3. Chadwick, G., 1971, *A Systems View of Planning: Towards a Theory of the Urban and Regional Planning Process*, Pergamon Press, Oxford.
4. Chapin Jr., F.S., 1972 *Urban Land Use Planning*, University of Illinois Press, Urbana.
5. Esen, A., Güneş, Ö.F., Ünal, Ü., 2014. İl Özel İdarelerinin Kapatılmasına İlişkin Sorunlar ve Çözüm Önerileri, *İller ve Belediyeler Dergisi*, Şubat 2014, Sayı:790, s.64-71.
6. European Commission Staff Working Report, 2007. *Europe's Demographic Future: Facts and Figures*. Commission of the European Communities, SEC 2007/638, Brussels.
7. Gallent, N., Andersson, J., Bianconi, M., 2006, *Planning on the Edge: The Context for Planning at the Rural-Urban Fringe*, Routledge, NY.
8. Green, G.P., Deller, S.C., Marcouiller, D.W., 2005. *Amenities and Rural Development: Theory, Methods and Public Policy*, Edward Elgar Publishing, Cheltenham, UK.
9. Güngör, H., 2014. 6360 sayılı Kanun'a Göre Belediyelere Devredilen Personelin Durumu, *İller ve Belediyeler Dergisi*, Şubat 2014, Sayı:790, s.4-11.
10. Harris, C. D., Ullman, E. L., 1957, *The Nature of Cities, Cities and Society* (eds: P. K. Hatt and A. J. Reiss, Jr.), The Free Press, Glencoe, Illinois, pp 237-245. (First Published in *The Annals*, November, 1945, vol:242, p. 7-17).
11. Hovardaoğlu, O., (2012), *Kırsal Kalkınma, Yaşam Kalitesi ve Yakın Kırsal: Türkiye'de Kırsal Kalkınma Stratejileri için bir Kavramsal Çerçeve Önerisi*. VII. TÜCAUM Coğrafya Sempozyumu, 18-19 Ekim 2012, s. 288-296, Ankara.
12. Hovardaoğlu, O., 2010a. *Yeni Rekabetçilik: Kentsel Yapabilirlikler ve Kentsel Olanaklar*, 13. Bölge Bilimi / Bölge Planlama Kongresi: Bölgesel Gelişme için Yapılanma Gündemi, 11-12 Mart 2010, İstanbul.
13. Hovardaoğlu, O., 2010b. *Türkiye'nin Yeni Sanayi Odaklarında Kentsel Yenileme Projelerinin Sosyo-Mekansal Açmazları ve Bir Çözüm Stratejisi Olarak Kentsel Sağlıklılaştırma*, *International Sustainable Building Symposium*, 26-28 May 2010, s. 470-475, Ankara.
14. Keleş, R., 2014. 6360 ile Su ve Kanalizasyon İdarelerini Bekleyen Sorunlar ve Çözümler, *İller ve Belediyeler Dergisi*, Şubat 2014, Sayı:790, s.12-25.
15. Kırsal Kalkınma Özel İhtisas Komisyon Raporu, <http://www.kalkinma.gov.tr/Pages/OzellhtisasKomisyonuRaporlari.aspx>, erişim tarihi: 15.04.2014.
16. Kırsal Kalkınma Planı, www.tarim.gov.tr/Belgeler/KutuMenu/Kirsal_Kalkinma_Plani.pdf, erişim tarihi: 15.04.2014.
17. KOYUNCU, Emre. (2012), “Yenilenen Yerel Yönetim Sisteminde Belediye ve İl Özel İdarelerinin Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Alacakları Payların Karşılaştırmalı Analizi”, http://www.tepav.org.tr/upload/files/1352878676-4.Yenilenen_Yerel_Yonetim_Sistemi_Karsilastirmali_Analizi.pdf, erişim tarihi: 15.04.2014.
18. Kozłowski, J., Hughes, J.T., Brown, R., 1972, *Threshold Analysis: A Quantitative Planning Method*, The Architectural Press, London.
19. Krueckeberg, D. A., Silvers, A.L., 1974, *Urban Planning Analysis: Methods and Models*, John Wiley & Sons Inc., NY.
20. McLoughlin, L.B., 1969. *Urban and Regional Planning: A Systems Approach*, Faber and Faber, London.
21. Ulusal Kırsal Kalkınma Stratejisi, www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2006/02/20060204-9-2.pdf, erişim tarihi: 15.04.2014.
22. Ünal, A., 2014. Yeni Büyükşehirlerde Mekânsal Planların Bütünleştirilmesi *İller ve Belediyeler Dergisi*, Şubat 2014, Sayı:790, s.36-43.

Belediyelerde Hizmet Alımıyla Çalıştırılan İşçilerin Yıllık İzin ve Kıdem Tazminatı Hakları

Mahmut ÇOLAK

TBB Personel ve Yazı İşleri Müdürü
SGK Müfettişi

Bilindiği üzere, Anayasamızın “çalışma şartları ve dinlenme hakkı” başlığını taşıyan 50’nci maddesinde, dinlenmenin çalışanların hakkı olduğu ve ücretli hafta ve bayram tatili ile ücretli yıllık izin hakları ve şartlarının kanunla düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Buradan hareketle söz konusu düzenleme işçiler yönünden 4857 sayılı İş Kanunu ile yapılmıştır. Başka bir ifade ile ücretli yıllık izin hakkı, işçilerin dinlenmelerini sağlama amacına yönelik olarak, düzenlenmesi kanuna bırakılan bir temel haktır.¹ Ücretli yıllık izin, işçiye güç kazanması ve böylelikle dinlenerek işgücünü koruyabilmesi amacıyla verilir. Yıllık izin, her şeyden önce, bir dinlenme iznidir. İşçiyi dinlendirme amacının sağlanabilmesi için de, izin süresi boyunca işçinin, hiçbir ücret kaybına uğramamasının sağlanması zorunludur. Bu bakımdan, yıllık iznin özünde, işçinin ücretinin ödenmesine devam edilebilmesi düşüncesi, yani sosyal düşünce egemendir.²

Bazı çalışma ilişkilerinde çalıştırılan işçilerin özellikle kıdem tazminatı ve yıllık izin konularında sıkıntı ile karşılaştıkları bir gerçektir. Bu husus özellikle hizmet ihaleleri sonucunda kamu kurum ve kuruluşlarına karşı işi üstlenen yüklenici firmalarda yaşanmaktadır. İşte bu çalışmamızda, hizmet ihaleleri çerçevesinde çalıştırılan işçilerin yıllık izin ve kıdem tazminatı haklarının bulunup bulunmadığı irdelenmeye çalışılacaktır.

1. Yıllık İzin ve Kıdem Tazminatından Yararlanmada Esas Alınan Süre

4857 sayılı Kanun’un 53’üncü maddesine göre; iş yerinde işe başladığı günden itibaren, deneme süresi de içinde olmak üzere, en az bir yıl çalışmış olan işçilere yıllık ücretli izin verilir. Yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemez. İşçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi, hizmet süresi; bir yıldan beş yıla kadar (beş yıl dâhil) olanlara ondört günden,

1) SÜMER Haluk Nadi, İş Hukuku, Mimoza Yayınları, 7. Baskı, Konya 2000

2) DEMİRCİOĞLU Murat-CENTEL Tankut, İş Hukuku, Beta Yayınları, 7. Baskı, İstanbul 1999

beş yıldan fazla onbeş yıldan az olanlara yirmi günden, onbeş yıl (dâhil) ve daha fazla olanlara yirmialtı günden az olamaz.³ Ancak elli ve daha yukarı yaştaki işçilere verilecek yıllık ücretli izin süresi yirmi günden az olamaz. Yıllık izin süreleri iş sözleşmeleri ve toplu iş sözleşmeleri ile artırılabilir.

Yıllık Ücretli İzin Süreleri

Hizmet Süresi/Yaş Sınırı	İzin Süresi
1 yıldan 5 yıla (5 yıl dâhil) kadar olanlara	En az 14 iş günü
5 yıldan fazla 15 yıldan az olanlara	En az 20 iş günü
15 yıl dâhil ve daha fazla olanlara	En az 26 iş günü
18 yaşından küçük işçiler ile 50 yaş ve daha yukarı yaştaki işçiler için	En az 20 iş günü

3) Yıllık ücretli izin günlerinin hesabında izin süresine rastlayan ulusal bayram, hafta tatili ve genel tatil günleri izin süresinden sayılmamaktadır. Dolayısıyla, bu maddede geçen günler, iş günü olarak kabul edilmektedir. Pazar günü hariç diğer altı gün, iş mevzuatında iş günüdür.

Mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun halen yürürlükte bulunan 14'üncü maddesine göre; işçinin işe başladığı tarihten itibaren hizmet akdinin devamı süresince her geçen tam yıl için işverence işçiye 30 günlük ücreti tutarında kıdem tazminatı ödenir. Bir yıldan artan süreler için de aynı oran üzerinden ödeme yapılır. İşçilerin kıdemleri, hizmet akdinin devam etmiş veya fasıllarla yeniden akdedilmiş olmasına bakılmaksızın aynı işverenin bir veya değişik işyerlerinde çalıştıkları süreler göz önüne alınarak hesaplanır. İşyerlerinin devir veya intikali yahut herhangi bir suretle bir işverenden başka bir işverene geçmesi veya başka bir yere nakli halinde işçinin kıdemi, iş yeri veya işyerlerindeki hizmet akitleri sürelerinin toplamı üzerinden hesaplanır. İş yerinin

devri veya herhangi bir suretle el değıştirmesi halinde işlemiş kıdem tazminatlarından her iki işveren sorumludur. Ancak, iş yerini devreden işverenlerin bu sorumlulukları işçiyi çalıştırdıkları sürelerle ve devir esnasındaki işçinin aldığı ücret seviyesiyle sınırlıdır.

Görüleceği üzere; 4857 sayılı Kanun'a tabi bir işçinin yıllık ücretli izin hakkından yararlanabilmesi için, o iş yerinde en az 1 (bir) yıl çalışmış olması gerekir. Eğer işçinin çalışma süresi 1 (bir) yılın altında ise, yıllık ücretli izin hakkından yararlanması mümkün olmaz. Aynı şekilde, işçinin kıdem tazminatı hakkından yararlanabilmesi şartlarından en başta gelenlerinden birisi, o iş yerinde en az 1 (bir) yıllık çalışma koşulunun gerçekleşmesidir.

Örneğin; A Belediyesinde temizlik elemanı olarak 17/06/2013 tarihinde işe başlayan X kişisi, ücretli yıllık izne 17/06/2014 tarihinden sonra yani 18/06/2014 tarihinden itibaren hak kazanacaktır. Bu tarihten sonra X kişisi

en az 14 işgünü ücretli yıllık izin kullanacaktır. İş sözleşmesinin 18/06/2014 tarihinden itibaren kıdem tazminatı alabilecek şekilde sona erdirilmesi durumunda kıdem tazminatına hak kazanabilecektir.

Hizmet alımı yoluyla belediyelerde çalıştırılan işçilerin, yıllık izinlerinin olmadığı veya hak etmedikleri gerekçesiyle kullanamayacakları yönündeki mevzuata aykırı bir düşünce karşısında, bu konu Kamu İhale Genel Tebliği'nde⁴ yapılan bir düzenleme ile aşılımaya çalışılmıştır. Kamu İhale Genel Tebliği'nin 78.25'inci maddesine göre; ihale dokümanında günlük olarak belli sayıda personelin idarenin iş yerinde bulunması gerektiğine ilişkin düzenleme yapılan ihalelerde, 4857 sayılı Kanun'un 55'inci maddesi uyarınca izne hak kazanan işçilerin izin hakları idarenin belirleyeceği takvim çerçevesinde kullanılacak ve izin kullanan işçiler fiilen çalışan işçi sayısına dâhil kabul edileceğinden, izin kullanan işçilerin yerine başka işçilerin

4) 22/08/2009 tarih ve 27327 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

getirilerek sayının tamamlanması talep edilmeyecektir. İdarelerin, ihale konusu işte çalıştırılması istenen personel sayısını bu hususu dikkate alarak belirlemeleri gerekmektedir. İdareler, yıllık ücretli izin haklarının kullanılmasına ilişkin olarak sözleşmenin uygulanması aşamasında 4857 sayılı Kanun'un 53, 54 ve 55'inci maddelerinde belirtilen hükümlere uyulup uyulmadığını kontrol edeceklerdir.

2. Firmaların Değişmesi İş Yerinin El Değiştirmesi Sayılır mı?

Hizmet ihaleleri ile belediyelerde çalıştırılan işçilerin yıllık izin ve kıdem tazminatı konusunda, kimin idare (iş sahibi), kimin asıl işveren veya kimin alt işveren (yüklenici=taşıeron) olduğu hususu ayrı bir önem taşımaktadır. Belediyelerde yapılan hizmet ihalelerinde yükleniciler her yıl olmazsa bile iki yılda, üç yılda bir değiştirmekte,⁵ ancak çalıştırılan işçiler aynı kalmakta ve değişmemektedir. Bundan ötürü, alt işveren değişikliği iş yerinin el değiştirmesi sayılır mı? Sorusuna cevap bulunmasında yarar vardır.

4857 sayılı Kanun'un "iş yerinin veya bir bölümünün devri" başlığını taşıyan 6'ncı maddesi hükmüne göre; iş yeri veya iş yerinin bir bölümü hukukî bir işleme dayalı olarak başka birine devredildiğinde, devir tarihinde iş yerinde veya bir bölümünde mevcut olan iş sözleşmeleri bütün hak ve borçları ile birlikte devralana geçer. Devralan işveren, işçinin hizmet süresinin esas alındığı haklarda, işçinin devreden işveren yanında işe başladığı tarihe göre işlem yapmakla yükümlüdür. Devir halinde, devirden önce doğmuş olan ve devir tarihinde ödenmesi gereken borçlardan

devreden ve devralan işveren birlikte sorumludurlar. Ancak bu yükümlülüklerden devreden işverenin sorumluluğu devir tarihinden itibaren 2 (iki) yıl ile sınırlıdır. Devreden veya devralan işveren iş sözleşmesini sırf iş yerinin veya iş yerinin bir bölümünün devrinden dolayı feshedemez, devir işçi yönünden fesih için haklı sebep oluşturmaz. Devreden veya devralan işverenin ekonomik ve teknolojik sebeplerin yahut iş organizasyonu değişikliğinin gerekli kıldığı fesih hakları veya işçi ve işverenlerin haklı sebeplerden derhal fesih hakları saklıdır. 4857 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesinde geçen "devir" kavramı, dar ve teknik bir anlam taşımayıp, iş yerinde işverenin değişmesi anlamında olmak üzere, işverenin kişiliğinde meydana gelen değişikliği ifade etmeye yönelik bir içeriğe sahiptir. İş yerinin el değiştirmesi veya yer değiştirmesi halinde işçinin kıdemi kesilmez ve bu durumlarda işçinin kıdemi iş yeri veya işyerlerinde çalışma sürelerinin toplamı üzerinden hesaplanır. İş yeri veya bir bölümünün devrinde, iş ilişkilerinde işveren tarafı değişmekte, ancak iş sözleşmesi, bütün hak ve borçlarıyla yeni işverene geçmektedir.

İş yeri veya bir bölümünün devrinde, iş ilişkilerinde işveren tarafı değişmekte, ancak iş sözleşmesi mevcut bütün hak ve borçlarıyla yeni işverene geçmektedir. Bu arada devralan işverenin kıdeme esas olan haklardan sorumluluğu ortadadır. İş Kanunu'nda iş yerinin devrine ve bunun işçilerle yapılan hizmet akitlerine ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenle, iş yerinin devri konusunda İş Hukukunun özel karakterine aykırı düşmediği ölçüde genel hukuk kurallarına gidilecektir. Eski işverenin sorumluluğu, devir anındaki kıdem süreleri ve ücret düzeyi ile sınırlıdır.

5) 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri" başlıklı 67'nci maddesinde belirtilen hizmet ve işlerin belediye meclisinin kararı ile süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara görürülebilir.

İşveren değişikliği halinde, devreden ve devralan işverenlerin geçirilen çalışma sürelerinin kıdem tazminatı bakımından toplanması, devir halinde iş sözleşmesinin devamlılığı ilkesi gereğidir. İş yerinin devri, intikali ve herhangi bir suretle el değiştirilmesi halinde iş sözleşmelerinin devamı asıl olduğundan, bu durumda işçinin sözleşmesinin, devreden işveren tarafından feshedildiği varsayılamayacağı gibi, iş yerinin salt devir, intikal veya herhangi bir suretle el değiştirmesi sonucu işveren değişikliği de işçi yönünden iş sözleşmesinin feshi için haklı neden oluşturmaz.⁶ Eski işveren, yeni işverenle birlikte kıdem tazminatının tamamından müteselsilen sorumlu değildir.⁷

5393 sayılı Kanun Madde 67- Gelecek yıllara yaygın hizmet yüklenmeleri

Belediyede belediye meclisinin, belediyeye bağlı kuruluşlarda yetkili organın kararı ile park, bahçe, sera, refüj, kaldırım ve havuz bakımı ve tamiri; araç kiralama, kontrollük, temizlik, güvenlik ve yemek hizmetleri; makine-teçhizat bakım ve onarım işleri; bilgisayar sistem ve santralleri ile elektronik bilgi erişim hizmetleri; sağlıkla ilgili destek hizmetleri; fuar, panayır ve sergi hizmetleri; baraj, arıtma ve katı atık tesislerine ilişkin hizmetler; kanal bakım ve temizleme, alt yapı ve asfalt yapım ve onarımı, trafik sinyalizasyon ve aydınlatma bakımı, sayaç okuma ve sayaç sökme-takma işleri ile ilgili hizmetler; toplu ulaşım ve taşıma hizmetleri; sosyal tesislerin işletilmesi ile ilgili işler, süresi ilk mahallî idareler genel seçimlerini izleyen altıncı ayın sonunu geçmemek üzere ihale yoluyla üçüncü şahıslara gördürülebilir.

6) Yrg. 9.HD., 31.03.1989 T., 1989/142 E., 1989/2927 K.- Yrg. 9.HD., 25.10.2001 T., 2001/10039 E., 2001/16649 K.-Yrg. 9.HD., 13.03.2002 T., 2002/3591 E., 2002/4048 K.
7) Yrg. 9.HD., 04.04.1990 T. 1990/1102 E., 1990/4424 K.

2.1. Örnek Olay

A Belediyesi güvenlik hizmetlerini 2008 yılında C firması, 2009 yılında D firması, 2010-2011 yıllarında E firması, 2012-2014/03 yıllarında F firmasına gördürmüştür. Bu olayda, A Belediyesi ihale makamı (iş sahibi=idare), C-D-E-F firmaları alt işveren (yüklenici=asıl işveren=taşeron) sayılmaktadır. Aslında bu firmalar asıl işverendir. Çünkü idare ihale yoluyla işlerini firmalar vasıtasıyla yerine getirmekte, firmalar da işçi çalıştırmaktadırlar. Dolayısıyla, bu işçilerin asıl işvereni firmalardır (yüklenici). C firmasında işe başlayan güvenlik görevlisi X, diğer üç firmada da çalışmasını sürdürmüşse, firmaların değişmesi bu işçinin iş sözleşmesini sona erdirmemektedir. Bu işçinin çalışma mevzuatındaki hakları, sırasıyla D, E ve F firmasına geçmektedir. Bu işçinin idareye (ihale makamı) ait iş yerinde toplam 6 yıllık hizmet süresi bulunmaktadır. İşçinin 2014 yılı itibarıyla toplam en az 20 iş günü ücretli yıllık izni bulunmakta, kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde iş sözleşmesinin sona ermesi durumunda 6 yıllık kıdem tazminatı hakkı bulunmaktadır. Yıllık izin ve kıdem tazminatından kimler sorumludur? Yargı kararları ışığında kanaatime göre, adil olanı her firmanın idareye hizmet sunduğu yıl kadar sorumlu tutulmalarıdır. Yani, C firması 1 yıl, D firması 1 yıl, E firması 2 yıl, F firması 2 yıl 3 ay devir anındaki kıdem süreleri ve ücret düzeyi ile sınırlı olarak sorumludur. Ancak bu yükümlülüklerden devreden firmanın sorumluluğu devir tarihinden itibaren 2 (iki) yıl ile sınırlı olduğu da dikkate alındığında, olayımızda C, D ve E firmalar açısından söz konusu 2 yıllık sorumlu olduğu sürenin bitmiş olduğu ve dolayısıyla devreden ve devralan firmaların birlikte sorumluluğu olmayacaktır.

3.Yargı Kararları

3.1. Firma Değişikliği Hizmet Akdi İlişkisinin Son Bulmasına Neden Olur mu?

İhale süresi bittikten sonra davalı ihaleyi kaybetmiş ve iş yeri başka bir işverene geçmiştir. Ancak olayda ihale sonucu iş yerinin bir işverenden başka bir işverene geçmesi söz konusudur. Böyle hallerde işçinin hizmet akdi feshedilmiş sayılmayıp yeni işverene geçmiş olur. Yani hizmet akdi ilişkisi yeni işverenle devam eder. İş yerinin el değiştirmesi işçiye fesih hakkı vermez. Ancak iş yerini devreden işveren işçiye çalıştırdığı sürelerle ve devir esnasındaki ücret seviyesiyle sorumludur.⁸

Müteahhitler değiştiği halde işçilerin çalışmalarını sürdürdükleri takdirde hizmet akdinin feshine bağlı haklar doğmaz.⁹

8) Yrg. 9.HD.,02.02.1990 T., 1989/11587 E.,1990/943 K.

9) Yrg. 9.HD.,14.04.1997 T., 1997/1694 E.,1997/7385 K.

İşçinin, davalı kuruma ait iş yerinde temizlik işlerini üstlenen değişik işverenler nezdinde çalıştığı, işi üstlenen işverenler değiştiği halde ara vermeden çalışmasını sürdürdüğü ve dava tarihi itibarıyla çalışmasına devam ettiği anlaşılmaktadır. Belirtmek gerekir ki işverenlerce fesih iradesi ortaya konulmadıkça salt iş yeri devri, iş sözleşmesinin feshi sonucunu doğurmaz.¹⁰

3.2. İhale Makamı Asıl İşveren, Yüklenici Firma Alt İşveren mi Sayılır?

a) İşin ihale ile müteahhide verilmesi halinde kıdem tazminatından iş sahibi değil yüklenici sorumlu olur. Özellikle, yüklenicilerin (taşeron) değişmesine rağmen işçiler çalışmaya devam ediyorlar ise asıl işvereni kıdem tazminatından sorumlu tutmak gerekir. İşçinin çalıştığı iş yeri, işveren tarafından ihale ile müteahhide intikal edip, ihale süresi sonunda müteahhidin ihaleyi kazanamayıp başkasının ihaleyi ka-

10) Yrg. 9. HD.,25.10.2001 T., E.2001/10039, K. 2001/16649

zanmasına rağmen çalışmasını sürekli bir şekilde sürdürdüğü, hizmet akdini sona erdirmedeği takdirde ihaleyi son olarak kazanan şirketin, iş yerini devir almış olması hizmet akdinin feshi şeklinde yorumlanamaz. İhale sonrası iş yerinin başka bir işverene geçmesi halinde işçinin hizmet akdi feshedilmiş sayılmayıp yeni işverene geçer. Bu şekilde iş yerinin devri işçiye fesih hakkı vermez. Gerçekten işçinin çalışmasına ara vermeden sürdürdüğüne göre fesihten söz edilmez. Bu nedenle, ihaleyi kaybetmiş olan işveren kıdem tazminatından ancak, hizmet sözleşmesinin kıdem tazminatını gerektirecek şekilde sona ermesinden sonra, ihaleyi kaybet-

tiği tarihteki ücret ve kendisi nezdinde geçen süreye göre hesaplanacak kadar kıdem tazminatından sorumlu tutulabilir.¹¹

b) İşin ihale ile müteahhide verilmesi halinde kıdem tazminatından iş sahibi değil müteahhit sorumlu olur. Temizlik işlerini sözleşme ile bir firmaya yaptıran bankanın, temizlik firması işçisinin ihbar ve kıdem tazminatı ile yıllık ücretli izin parası gibi işçilik haklarından doğan bir yükümlülük altına girmesine yasal olanak yoktur.¹²

3.3. İhale Makamı ve Firmaların Birlikte Sorumlu Olduğu Durumlar

İhaleyi verenin istediği elemanların çalıştırılacağı, işin sürelerini belirleyeceği kısacası yönetme, talimat verme yetkilerinin kendisinde saklı tutulması asıl işveren-alt işverenliği ortaya çıkarır.¹³

Kendi aralarında yaptıkları sözleşmede kıdem tazminatından alt işverenin sorumlu olduğunu belirtmiş olmaları asıl işveren konumunda olan belediyenin sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.¹⁴

4857 sayılı Kanun'un 2 ila 6'ncı maddeleri gereği davalı belediyenin asıl işveren, davalı şirketin alt işveren olduğu, davacının işçilik haklarından müştereken ve müteselsilen sorumlu bulunduğu açıktır.¹⁵

11) Yrg.9.HD.,28.05.1996 T., 1996/11339 E., 1996/20311 K.

12) Yrg. 9.HD.,04.03.1991 T., E.1990/1890, K.1991/3190

13) Yrg. 9.HD.,23.06.2003 T., 2003/2688 E.,2003/11726 K.

14) Yrg. 9. HD., 11.04.2006 T., 2005/30239 E., 2006/9500 K.

15) Yrg. 9. HD., 21.07.2008 T., 2008/23429 E., 2008/20721 K.
- Yrg. 12. HD., 26.10.2009 T., 2009/24443 E., 2009/20248 K.

Davacı işçi, davalı kuruma bağlı iş yerinde, temizlik hizmet işinin ihale ile verildiği şirketlerin işçisi olarak çalıştığı, ihale verilen şirketler değiştiği halde, davacının aynı iş yerinde çalışmasına devam ettiği açıktır. Davalı kurumun iş yerinde ihale ile verdiği temizlik hizmet işi, 4857 sayılı Kanun'un 2/6 maddesi anlamında yardımcı iş olup, alt işverene verilebilecek işlerdendir. Asıl işveren-alt işveren ilişkisinde, alt işveren üstlendiği işi, sözleşme koşulları doğrultusunda ama kendi adına ve bağımsız bir biçimde yürütür. Bir başka anlatımla, yönetim hakkı tamamen kendi yetkisindedir. Asıl işverenin sadece denetim yetkisi vardır. Alt işveren çalıştıracığı işçileri kendisi işe alır, kendi adına iş sözleşmesi yapar, gerekli talimatları verir, işçilere ücretlerini kendisi öder, ücret bordrolarını düzenler, sigorta primlerini yatırır ve işten çıkarmada da yetkili kendisidir. Oysa davalı kuruma iş yeri yönetimi ile temizlik hizmetini alan taşeron şirkete, arasındaki ihale sözleşmeleri, teknik şartnameler incelendiğinde, işçilerin işe alınmalarında ve işlerine son verilmesinde tek yetkinin iş yeri idaresi olduğu, iş yeri idaresi tarafından kurulacak komisyonun bu görevi yapacağı, firmaların işçi alım ve çıkarılmasında kesinlikle tasarruf sahibi olmayacağı anlaşılmaktadır. Keza çalışacakların çalışma koşullarının da iş yeri yönetimince belirleneceği açıkça düzenlenmiştir. Görüldüğü gibi, alt işverenlerin çalıştırdıkları işçilerin üzerindeki yönetim hakkı tamamen asıl işveren tarafından kullanılmaktadır. Burada gerçek anlamda bir alt işveren-asıl işveren ilişkisinden söz edilemez. Sözleşmeye göre, işçiler iş yeri yönetimi altında çalışırken, fesih kararını yine iş yeri vermektedir. Alt işveren kendi işçileri üzerinde yönetim hakkı kullanmamaktadır. Davacı işçi başlangıçtan

itibaren davalı kurumun işçisidir. Temizlik işi verilen firmaların işverenlik sıfatı bulunmamaktadır. Bu nedenle yüklenici firma yönünden de davanın husus metten reddine karar verilmelidir.¹⁶

3.4. Hizmet İhaleleri Kapsamında Çalıştırılan İşçilerin İş Sözleşmeleri Aslında Belirsiz Süreli İş Sözleşmesidir

İş yerinde birbirini izleyen belirli süreli hizmet akitleriyle, başka bir ifadeyle zincirleme sözleşmelerle çalıştırılan işçilerin başlangıçtan itibaren süresi belirli olmayan hizmet akdi ile çalıştığının kabulü gerektiği, bu nedenlerle bu durumdaki işçilere ihbar ve kıdem tazminatı ödenmesi gerekmektedir.¹⁷

3.5. İş Kazasından Firma Sorumludur

a) Davalı kuruma ait depodaki malların istifleme, yükleme ve boşaltma işini ihale suretiyle bir müteahhide vermiştir. Davacı, müteahhidin işçisidir. Olay günü çalışmakta iken, deponun kapısını açmak istediği sırada kapı raydan çıkarak üzerine düşmesi sonucu yaralanmıştır. Davalı kurumun asıl işveren olarak kabul edilmemesi nedeniyle; taraflar arasında bir hizmet akdi ilişkisi bulunmadığı için uyumsuzluğun genel hükümler çerçevesinde çözümlenmesi gerekir. İdareye karşı yüklenilen işlerde "asıl işveren" idare değil yüklenici olup, işçinin gördüğü zararlardan idare sorumlu tutulamaz.¹⁸

b) Mahkemece iş kazasının tespitine karar verilmiş ise de davalı kurumun husumet itirazı konusunda yeterli araştırma ve inceleme yapılmadan sonuca gidilmiştir. 4857 sayılı Kanun'un 2/6 maddesine göre bir işverenden iş yerinde yürüttüğü mal veya hizmet üre-

16) Yrg. 9. HD., 02.02.2006 T., E.2007/1588, K. 2007/3085

17) Yrg. 9. HD., 29.05.1985 T., 1985/3043 E., 1985/5894 K.

18) Yrg. 15. HD., 14.12.1993 T., E.1993/14483, K. 1993/5888

timine ilişkin yardımcı işlerinde veya asıl işin bir bölümünde iş alan işveren, alt işverendir. Asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı bu Kanundan doğan yükümlülüklerden alt işveren ile birlikte sorumludur. Buna karşın bir işin bütünüyle devri durumunda veya anahtar teslimi ile ve ihale ile bütünüyle verilmesi durumunda işi devreden kişinin işverenlik sıfatı kalkacağından iş kazasının tespiti ilişkin davada ve buna bağlı tazminat davasında sorumluluğu cihetine gidilemeyeceği ve dolayısıyla husumet yöneltilemeyeceği ortadadır. Bir işin bütünüyle devri durumunda veya anahtar teslimi ile ve ihale ile bütünüyle verilmesi durumunda asıl işveren, alt işverenin işçilerine karşı bu Kanundan doğan yükümlülüklerden alt işveren ile birlikte sorumlu değildir.¹⁹

19) Yrg. 21.HD., 17.11.2003 T., E.2003/10077, K.2003/9350

3.6. Sosyal Güvenlik Mevzuatından Kaynaklanan İdari Para Cezalarından İhale Makamı Sorumlu Tutulamaz

İhale yoluyla işverenden iş alan taşeron firma süresinde Sosyal Güvenlik Kurumuna vermediği prim bildirgesi nedeniyle gelen idari para cezasından dolayı Sosyal Güvenlik Kurumuna karşı sorumlu olup, bundan dolayı ihale makamı olan esas işverene sorumluluk yüklenemez.²⁰

3.7. Firmaların Sorumluluk Sınırı

Devir eden işverenin kıdem tazminatından sorumluluğu devir tarihinden önceki hizmet süresine ve bu tarihteki ücrete göre belirlenecek kıdem tazminatı ile sınırlıdır. Devreden, işçinin tüm çalışma süresine göre belirlenen kıdem tazminatından son işveren ile birlikte sorumlu tutulması hatalıdır.²¹

Yargıtay, eski işvereni, yeni işverenle birlikte kıdem tazminatının tamamından müte-

20) Yrg. 9.HD., 14.09.1998 T., E.1986/380, K.1986/2216

21) Yrg. 9.HD., 19.07.2005 T., E.2005/22170, K.2005/26487

selsilen sorumlu tutan mahkeme kararını isabetsiz bularak bozmuştur.²² İşçi, devralan işverene karşı, kıdem tazminatının tamamı için dava açma imkânına sahip olduğundan, kıdem tazminatının tamamını ödemeye hükmolunan devralan işveren de devreden işverene karşı, işçiyi çalıştırdığı süreye devir esnasındaki ücret seviyesi ile sınırlı olmak üzere rücu hakkına sahiptir.²³

4. Görüşler

Kamu kurum ve kuruluşlarında hizmet alım ihaleleri kapsamında çalıştırılan alt işveren işçilerinin önemli sorunları vardır. Uygulamada gerçek anlamda bir alt işveren ilişkisi görülmemekte ve işçilerin sevk ve idaresi ve denetimleri alt işverenler tarafından değil, kamu kurum ve kuruluşlarının yöneticileri tarafından yapılmaktadır. Hizmet alım ihalelerinin yıllık yapılması zorunluluğu, her yıl ihale sıkıntılarının yaşanmasına, iptallere, hizmetlerin aksamasına ve çalışan işçilerin mağdur olmasına neden olmaktadır. 5538 Sayılı Kanun ile 4857 Sayılı Kanun'un 2'nci maddesine eklenen VIII. ve IX. fıkralar kamu kurum ve kuruluşlarında zaten sadece görünürde alt işverenler yanında çalıştırılan işçilerin durumunu daha da zorlaştıracak niteliktedir. Kamudaki işgücü maliyeti düşürülmek isteniyorsa bunun yolu kamu kurum ve kuruluşlarını özel sektör kuruluşlarına karşı imtiyazlı hale getiren yasal düzenlemelerle, hizmet alım ihaleleriyle alt işveren uygulamalarını yaygınlaştırmak olmamalıdır. Zaten uygulamada Kanunun öngördüğü anlamda asıl işveren-alt işveren ilişkisi çoğunlukla görülmemektedir. Hizmet alım ihalelerinde alt işverenlerin kâr payları düşünüldüğünde, kamudaki işgücü maliyetinin ne kadar azaldığı, bu

yolla devletin ciddi bir tasarruf sağlayıp sağlayamadığı da tam olarak bilinmemektedir. Mevcut uygulamalardan, kamu kurum ve kuruluşları yaşadıkları sıkıntılardan ötürü memnun değildir. Bu kapsamda çalışan işçiler çeşitli mağduriyetlerinden ötürü memnun değildir. Sadece hizmet alım ihalelerinde ihaleyi kazanan alt işverenler sistemden memnun görünmektedir. Çaresiz insanları, kıdem tazminatlarından, yıllık ücretli izin haklarından, sendikal haklarından, sürekli çalışma olanağından yoksun bırakarak kamudaki işgücü maliyetini düşürmeye çalışmak, sağlıklı bir sosyal politika yaklaşımı değildir. Bunun yerine kamuda istikrarlı bir personel politikası izlenmelidir. Kamu kesiminde daimi işçi kadrolarında sendikal işçi olarak çalışanlar için gerçek anlamda bir toplu pazarlık sistemi işletilememektedir. Ücret zamları, üretim, verimlilik gibi kriterler dikkate alınarak değil, siyasi konjoktüre bağlı olarak tespit edilmektedir. Bu uygulama, kamu çalışanları arasında ücret uçurumları yaratmaktadır. Kamuda istikrarlı, düzenli ve verimli bir personel politikası, mutlaka siyasi değerlendirmelerin dışında kalan bir ulusal ücret politikası olmalıdır. Kıdem tazminatı fonunun bir an önce uygulamaya konması ve kamu kurum ve kuruluşlarına hizmetine ihtiyaç duyacakları işçileri bizzat kendilerinin herhangi bir aracı müessese olmadan çalıştırabilme olanağının sağlanması, sıkıntıları ve sorunları tümüyle çözemesi de mutlaka bugün yaşananlardan daha az sorunlu bir çalışma ortamı hazırlayacaktır.²⁴

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre yapılan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım ihalelerine göre çalıştırılan işçilerin, kesintisiz olarak çalışması halinde yüklenici değişmiş olsa bile

22) Yrg.9.HD.,04.04.1990,E.1990/1102,K.1990/4424

23) Yrg.9.HD.,13.02.1989,E.1988/11105,K.1989/1073

24) GEREK Nüvit, Kamu Kuruluşlarında Hizmet Alım İhaleleri Kapsamında Çalıştırılan Alt İşveren İşçileri ile İlgili Sorunlar, Çalışma ve Toplum, 2007/4

yıllık izin hakkının doğduğu, 4857 sayılı Kanun'un 55'inci maddesi uyarınca izne hak kazanan işçilerin izin haklarının idarenin belirleyeceği takvim çerçevesinde kullandırılması gerektiği ve izin kullanan işçilerin fiilen çalışan işçi sayısına dahil kabul edileceğinden, izin kullanan işçilerin yerine başka işçilerin getirilerek sayının tamamlanmasının talep edilmemesi, idarelerin, ihale konusu işte çalıştırılması istenen personel sayısını bu hususu dikkate alarak belirlemeleri gerekmektedir. İdarelerin, yıllık ücretli izin haklarının kullanılmasına ilişkin olarak sözleşmenin uygulanması aşamasında 4857 sayılı Kanun'un 53, 54 ve 55'inci maddelerinde belirtilen hükümlere uyulup uyulmadığını kontrol etmeleri gerekmektedir. İş Kanunu, taşeronların (alt işverenlerin) çalıştırdıkları işçilere karşı, asıl işverenleri de birlikte sorumlu tutmuştur. Burada amaçlanan asıl işverenden alınan iş için çalıştırılan işçilerin haklarının güvence altına alınmasıdır. Yargıtay kararları ile 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'na göre

yapılan personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım ihalelerine göre çalıştırılan işçilere verilen haklar, Yargıtay kararları da dikkate alınarak yasal düzenlemeyle çözüme kavuşturulmalıdır.²⁵

Kamu kurumları, bilindiği üzere kamu hizmetlerini yerine getirirken ihtiyaç duydukları "Malzemeli veya malzemesiz temizlik, malzemesiz yemek, özel güvenlik, sayaç okuma ve kesme-açma, hasta ve ziyaretçi yönlendirme, tıbbi sekreterlik, veri işleme ve otomasyon sisteminin işletimi" gibi hizmetleri ihale yoluyla taşeron aracılığıyla temin etmektedir. Kamu İhale Genel Tebliği'nde de; söz konusu hizmetler personel çalıştırılmasına dayalı hizmetler olarak tanımlanmıştır. Kamu kuruluşları sürekli hizmet alımı yaparak anılan hizmetleri temin etmekte olup, zaman zaman ihaleyi farklı taşeron şirket kazanmaktadır. Bu durumda da çalışan işçilerin işverenleri değişmektedir. Kurumlarda değişen taşeronla-

25) DİŞLİ Cengiz, İhale Mevzuatına Göre Çalıştırılan İşçilerin İzin Hakkı, Yerel Yönetimlere İdari ve Mali Mevzuat, Şubat 2011

ra (alt işveren) rağmen genellikle işçiler değişmemekte, işçiler aynı şekilde ve aynı konumda çalışmaya devam etmektedir. Konu hakkında yapılan müracaat üzerine Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 03.06.2011 tarih ve B.13.O.ÇGM.0.00.00.00/010/10543 sayılı cevabi yazısında da, 4857 sayılı İş Kanunu ile Yargıtay 9'uncu Hukuk Dairesinin yerleşik kararları doğrultusunda konu incelendikten sonra sonuç olarak özetle; "Bütün bunlara göre, hizmeti faaliyetini yürüten ve her ihale sürecinde de değişen firma çalışanlarının, iş sözleşmelerinin zincirleme devam etmesi nedeniyle, yıllık izin 4857 sayılı İş Kanunu'nun 53 ve 54'üncü maddeleri gereği kullandırılması gerektiği sonucuna varılmıştır. Ancak, 5521 sayılı İş Mahkemeleri Kanunu'na göre de, işçilerle işverenler arasında hizmet akdinden, toplu iş sözleşmesinden veya İş Kanununa dayanan her türlü hak iddialarından doğan hukuk uyuşmazlıklarının kesin olarak çözüme bağlanması görev ve yetkisi iş mahkemelerine aittir" denilmiştir.²⁶

Kamu idarelerinde hizmet alım ihaleleri kapsamında çalışan işçilerin hukuki boşluklardan kaynaklanan önemli sorunları vardır. Bu sorunların en önemlileri yıllık ücretli izin hakkının kullanımı ile kıdem tazminatı konularıdır. İhalelerin genel olarak yıllık (en fazla üç yıllık) yapılması, uygulamada işçilerin yüklenici bünyesinde çalışmaması ve sevk ve idarelerinin kamu yöneticileri tarafından yapılması iş hukuku açısından çalışan işçilerin mağdur olmasına neden olmaktadır. Kıdem tazminatı fonunun kurulması ve tip şartnamelere yıllık izin kullandırılma yönünde zorunluluk getirilmesi, bu iki konuda sorunların önemli oranda aşılmasına ve daha sorunsuz

çalışma ortamı oluşmasına katkı sağlayacaktır.²⁷

Bedeli idareden alınması mümkün olmayan izinde geçirilen döneme ilişkin ücretin yüklenicinin teklif kapsamında belirlediği genel gider ve kendi kârından karşılaması gereklidir. İşveren konumundaki yüklenici hizmet ihalesi kapsamında çalıştırdığı personelin sadece yıllık izin ücretini değil çalışmadığı halde çalışmış gibi sayılan sağlık izni, süt izni, ölüm izni, gebelik izni, evlilik izni gibi ayrılmalarda izinde olan personelin ücretini karşılaması gereklidir. Çünkü söz konusu ayrılma ve izinlerin işin başında ne kadar olacağı bilinemediği için yaklaşık maliyete bu izinler için herhangi bir bedel öngörülmesi mümkün olmayıp yükleniciler söz konusu külfeti kendi genel gider ve kârından karşılayacaklardır. Öte yandan işveren konumundaki yüklenicinin tüm bu mükellefiyetleri karşılaması için makul bir kâr haddi elde etmesi gerekli gözükmektedir. Benden sonrası tufan anlayışı ile sıfır kâr ile ihale verilmesi ileride telafisi güç müşkülere sebebiyet verebilecektir. İdareler bu bağlamda gerçekçi bir aşırı düşük teklif sorgulaması yapmaları; sunulan proforma faturaları sorgulamaları ve istekliye makul bir kâr haddi öngöreceği şekilde ihaleyi sonuçlandırmaları gerekir. Elbette, her şeyden önemlisi, bu noktada KİK'e düşen makul bir kâr haddi içermeyen tekliflere prim vermemek olmalıdır.

Bu noktada önerimiz ikincil mevzuatta değişikliğe gidilerek yüzde 3 olan minimum genel gider ve kâr haddinin yüzde 6'ya çıkarılması ve maksimum kâr haddinin yüzde 12 ile sınırlandırılmasıdır.

26) KILIÇ Hasan, *Personel Çalıştırılmasına Dayalı Hizmet Alım İhalelerinde "Yıllık İzin" Uygulaması; Yerel Yönetim ve Denetim*

27) EFTEKİN Ömer Özgür, *Hizmet Alımı İhalelerinin Kanayan Yaraları: Yıllık İzin ve Kıdem Tazminatı, Mali Hukuk, Ocak-Şubat 2011*

Diğer bir önerimiz yine mevzuatta değişikliğe gidilerek ileride mağduriyetlerin önlenmesi için hizmet ihalesi kapsamında çalıştırılan personelin kıdem tazminatlarının karşılanabilmesi amacıyla yüklenici hakedişlerinden belli bir oranda kesintiye gidilmesi ve her bir çalışan için SGK nezdinde açılan hesaba bu payın yatırılması zorunluluğunun getirilmesidir.

Üçüncü ve son önerimiz ise 4857 sayılı İş Kanunu'nun 53 ve 54'üncü maddelerinde hizmet ihalesi kapsamında çalışan personel yararına değişikliğe gidilmesidir. Bilindiği gibi yıllık izin hakkının belirlenmesinde hizmet süresi esas olup 54'üncü madde gereğince bu hizmet süresi işçilerin aynı işverenin bir veya çeşitli işyerlerinde çalıştıkları süreler birleştirilerek belirlenmektedir. Ancak hizmet ihalelerinin genelde bir yıl olduğu ve her seferinde farklı bir yüklenicinin ihaleyi aldığı göz önüne alındığında hizmet gören personelin hiçbir zaman yıllık izne hak kazanamayabileceği gözden ırak tutulmamalıdır. Bu sorunu aşabilmek için hizmet süresi yerine işveren ve iş yeri koşulları ile bağlantı kurulmaksızın SGK'ya prim ödeme sürelerine göre yıllık izin hakkı elde edilmelidir.²⁸

Hizmet alım ihalelerinde kıdem tazminatını sorunun halledilebilmesi amacıyla bazı çözüm yolları aranmaktadır. Bunlardan ilki meclise kanun teklifi olarak da sunulan hizmet alım ihalelerinde çalışanların tümünün devlet kadrolarına geçirilmesidir. Kanaatimizce en kötü çözüm yolu budur. Bunun ilk nedeni hizmet alım ihalelerinin ortaya çıkış yöntemi ile ilgidir. Personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alım ihaleleri en basit anlatım şekli ile kamu kurum

ve kuruluşlarının kadro ihdası ve diğer hukuki prosedürler ile uğraşmaksızın, ihtiyaç duyduğu hizmet alımını ihale yolu ile yüklenicilerden tedarik etmesi ve yüklenicinin, bünyesindeki işçiler vasıtasıyla idarenin ihtiyaç duyduğu hizmeti sağlayarak hakedişlerini düzenleyip, ilgili idareden ücretini sözleşmede belirtilen tutar üzerinden tahsil ettiği hukuki prosedürlerdir. Ayrıca hizmet alım ihalelerinde çalışan personelin aynı işleri gerçekleştiren kadrolu olarak çalışan personelden daha fazla etkin olarak çalıştıkları da başka bir gerçektir. Personel hizmet alım ihalelerinde çalışan personelin devlet kadrolarına geçirilmesi teklifinin etkin bir çözüm olmamasının bir başka nedeni de bu kapsamda çalışan personelin ihaleyi kazanan firmadan ziyade devlet kurumları tarafından seçilmesidir. İhalelerde seçilen personelin idareler tarafından seçilmesinde ilgili idarenin yöneticileri ile kişisel ilişkiler ve siyasetin etkili olduğu başka bir gerçektir. Tüm bu kişilerin devlet kadrolarına atanması; devletin Kamu Personel Seçme Sınavı gibi sınav ile daha liyakatli kişileri devlet kadrolarına alma politikasını da derinden sarsacaktır. Hizmet alım ihalelerinde çalışan personelin kıdem tazminatı sorunu için bir diğer çözüm önerisi kıdem tazminatı fonudur. Kıdem tazminatı fonunun düzenlendiği 4857 sayılı İş Kanunu'nun geçici 6'ncı maddesine göre kıdem tazminatı ile ilgili bir fon kurulacaktır, bu fona prim toplanacak ve kıdem tazminatı ödemeleri belirlenen şartlar dahilinde kıdem tazminatı fonunda yapılacaktır. Bundan dolayı 1475 sayılı (mülga) İş Kanunu'nun en uzun maddelerinden biri olan 14'üncü maddesi kıdem tazminatında da değişiklik gerekmektedir. Yani kıdem tazminatı farklı bir kanuni zemine çekilerek düzenlenecektir. Kıdem tazminatı fonu

28) DOĞANYİĞİT Sadettin, *Temizlik İhalelerinde Personel Yıllık İzinde İken Ücretini Kim Karşılacak? Mali Hukuk, Mart-Nisan 2010*

kurulduğunda kamu idarelerine taşeron firma elemanı olarak hizmet sunan işçilerin kıdem tazminatları için primler kıdem tazminatı fonuna yatırılacak ve işçilerin muhatabı kıdem tazminatı fonu olacaktır. Kanaatimizce bu sorunun adil çözümü de böylece sağlanacaktır.²⁹

5. Sonuç ve Öneri

İhale makamlarının gerek İş Mevzuatı gerekse de Sosyal Güvenlik Mevzuatı açısından sorumlu tutulabilmesi, asıl işveren-alt işveren ilişkisinin kurulabilmesine bağlıdır. Bu ilişki kurulmadan, ihale makamlarının sorumlu tutulması mümkün değildir. Kamu kuruluşların-

da, bir işin ihale suretiyle bir işverene verilmesi durumlarında genelde, bir işin bütünüyle bitirilmesi amaçlandığından, ihale makamı asıl işveren ve işi alan yüklenici alt işveren olarak nitelendirilemez.³⁰ Asıl işveren işi alan yüklenici kabul edilmektedir. Ancak, yapılan ihale sözleşmeleri ile teknik şartnamelerde, işçilerin işe alınmalarında ve işlerine son verilmesinde tek yetkinin ihale makamı olduğu ve bunun da kurulacak komisyon tarafından yapılacağı veya firmaların işçi alım ve çıkarılmasında kesinlikle tasarruf sahibi olmayacağı gibi şeklinde ibarelerin yer alması durumunda, ihale makamlarının sorumlu tutulacağı kaçınılmazdır.

29) BARÇIN H. Bahadır Hizmet Alım İhalelerinde Kıdem Tazminatı Sorunu Nasıl Çözülecek? E-Yaklaşım, Nisan 2011

30) ARASLI Utkan, Sosyal Güvenlik ve Sosyal Sigortalar, Cilt 2, Turhan Kitabevi, Ankara 2002

4857 sayılı İş Kanunu'nun 2'nci maddesinin 9'uncu fıkrasına göre; hizmet alımına dayanak teşkil edecek sözleşme ve şartnamelere; işe alınacak kişilerin belirlenmesi ve işten çıkarma yetkisinin kamu kurum, kuruluşları ve ortaklıklarına bırakılması, hizmet alım sözleşmeleri çerçevesinde ya da geçici işçi olarak aynı iş yerinde daha önce çalışmış olanların çalıştırılmasına devam olunması yönünde hükümler konulamaz.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 78.26'nci maddesine göre; 4857 sayılı Kanun'un 2'nci maddesinin 9'uncu fıkrası gereğince hizmet alımına dayanak teşkil edecek sözleşme ve şartnamelere; işe alınacak kişilerin belirlenmesi ve işten çıkarma yetkisinin kamu kurum, kuruluşları ve ortaklıklarına bırakılması, hizmet alım sözleşmeleri çerçevesinde ya da geçici işçi olarak aynı iş yerinde daha önce çalışmış olanların çalıştırılmasına devam olunması yönünde hükümler konulmayacaktır. İdarelerce, çalışan personel açısından denetim, sadece teknik şartnamede istenen kriterlere göre ve Hizmet İşleri Genel Şartnamesinde idareye verilen yetki ve sorumluluklar çerçevesinde yapılacak olup, ihale dokümanında, anılan Kanun maddesine ve ilgili mevzuata aykırı şekilde, işe alınacak veya işten çıkarılacak personelin idarece belirleneceğine yönelik düzenlemelere yer verilmeyecektir.

İhale yolu ile verilen işte, işçilerin işe alınması, işten çıkarılması kısaca sosyal güvenlik ve işçilik haklarının tamamıyla yükleniciye ait olup, sözleşmelere veya şartnamelere böyle hükümler konularak ihale makamlarının bizzat yüklenici sıfatı yerine geçmesinin çalışma ve sosyal güvenlik mevzuatındaki asıl işveren, alt işveren ve bu ikisi arasında kurulacak iş ilişkilerine aykırılık teşkil edecektir.

Yukarıda yapılan açıklamalar ışığı altında görüleceği üzere; salt iş yeri devrinin işçilerin iş sözleşmesini feshi sonucunu doğurmamaktadır. İş mevzuatı anlamında iş yeri devri, iş yerinde işverenin değişmesi anlamında olmak üzere işverenin kişiliğinde meydana gelen değişikliği ifade etmek üzere kullanılmaktadır.

İşverenlerin değişmesi çalışan işçilerin iş sözleşmesini sona erdirmediğinden her işveren işçilerini çalıştırdığı süre ve ücretle sorumludur. Hizmet ihalelerinde ihale makamının kıdem tazminatının ödenmesinde sorumluluğu bulunmamaktadır. Sorumluluk tamamıyla yükleniciye aittir. Kamu İhale Genel Tebliği'nin 79.1'inci maddesine göre; personel çalıştırılmasına dayalı hizmet alımı ihalelerinde, tekliflerin değerlendirilmesinde kıdem tazminatı yüzde 3 oranında sözleşme giderleri ve genel giderler içerisinde hesaplanmaktadır.

Yargıtaya göre, değişik tarihlerde iş sözleşmesi feshedilmiş ve kıdem tazminatı ödenmiş olmakla birlikte, aynı işte çalıştırılmaya devam olunan işçinin iş sözleşmesinin işverence son feshinden önceki fesihleri **"daha az kıdem tazminatı ödeme amacına"** yönelik ise işverenin bu davranışı korunamaz ve bu durumda tüm hizmet süresine göre son ücretten kıdem tazminatı hesaplanıp ödenen kısımlar mahsup edildikten sonra kalana hükmetmek gerekir. Başka bir deyişle, daha önce kıdem tazminatı ödenmek ve kâğıt üzerinde çıkış-giriş yapılmak suretiyle çalışmasını sürdüren işçinin ilk girişinden son çıkışına kadar geçen dönem ve son ücreti üzerinden kıdem tazminatı hesaplanacak ve evvelce aldığı tazminattan düşülecektir. Kıdem tazminatı ödemesi, ancak iş sözleşmesinin sona

ermesi halinde yapılabilir. Fiilen çalışması devam ettiği halde iş sözleşmesi sona ermiş gibi gösterilen işçiye kıdem tazminatı ödemesi yapılamaz. Yargıtay, iş sözleşmesi fiilen sona ermediği halde kıdem tazminatı adı altında yapılan ödemeleri avans veya karz (borç, ödünç) hükmünde kabul etmektedir.³¹

Sonuç olarak; idarelerde yüklenici firmaların her yıl/iki yıl/daha fazla yıllarla bir değişmiş olması ancak aynı işçilerin çalışmalarına devam etmeleri karşısında, en az bir yıllık hizmetinin bulunması durumunda hizmet süresine göre yıllık ücretli izin verilmesi açık olduğu kadar kıdem tazminatının ödenmesi de açıktır. Elbette konu yargıya intikal

ettiğinde, işçilerin lehine yorumlama ilkesi uyarınca, işçilerin ücretli izin haklarının kullandırılması ve kıdem tazminatlarının ödenmesi gerektiği yönünde kararlar vermesi izahtan varestedir.

Tüm bu yapılan tespit ve açıklamalar ışığında, hizmet alımı yoluyla çalıştırılan işçilerin yıllık izin, kıdem tazminatı ve diğer işçilik haklarının firmaların değişmesine ve ihale makamına bağlı olmaması yönünde yasal düzenleme yapılması kaçınılmazdır. Kanaatimce kıdem tazminatı hakkı yönünden "işsizlik sigortası fonu" gibi "kıdem tazminatı fonu" kurulması, yıllık izin ve diğer işçilik hakkı yönünden açık ve net bir şekilde ücretli yıllık izin kullandırılması açısından 4857 sayılı İş Kanunu'nda düzenleme yapılmalıdır.

31) ÇAĞLAR Sadret, İş İlişisini Fiilen Sona Erdirmeden, Sadece Çıktı-Girdi Yaparak Kıdem Tazminatı Ödenebilir mi? Yaklaşım Dergisi, Nisan 2007

Belediye Başkan Vekili ve Meclis Başkan Vekili

H.İbrahim AZAK

Destek Hizmetleri Müdürü / TBB

Belediyelerde belediye başkan vekili ve meclis başkan vekili olmak üzere iki ayrı görev vardır. Bazen bu iki görev birbirleri ile karıştırılmaktadır. Bu makalemizde "belediye başkan vekili" ve "meclis başkan vekili" görevlerini açıklamaya çalışacağız.

1. Belediye Başkan Vekili

Belediye başkan vekilliği iki şekilde olmaktadır. Birincisi 5393 sayılı Kanun'un 40'inci maddesine göre "görevlendirme", ikincisi ise Kanun'un 45'inci maddesine göre "seçilme"dir.

Burada belediye başkan vekili görevlendirilmesinin usulü açıklanacaktır.

1.1. Başkan Vekili Görevlendirilmesi

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 40'inci maddesine göre belediye başkanı izin, hastalık veya başka bir sebeple görev başında bulunmadığı hâllerde, bu süre içinde kendisine vekâlet etmek üzere,

belediye meclisi üyeleri arasından birini başkan vekili olarak görevlendirir. Başkan vekili, başkanın yetkilerine sahiptir. Başkan vekiline, görev süresince başkana ödenen aylık brüt ödeneğin gün hesabı üzerinden ödenek verilir. 5393 sayılı Kanun'un 40'inci maddesi hangi hallerde belediye başkanlığı görevinin başkan vekili görevlendirilerek yürütüleceğini belirlemiştir.

Buna göre belediye başkanının;

- İzin,
- Hastalık,
- Başka bir sebeple görevinin başında bulunmaması,

hâllerinde bu süre içinde belediye başkanlığı görevi belediye başkan vekili tarafından yürütülür.

Burada izin ve hastalık dışında başka bir sebeple görevinin başında olma halinden ne anlamak gerekir?

Belediye başkanının;

- Geçici görevli olarak beldeden ayrılması,
- Görevden uzaklaştırılması,
- Tutuklanması,
- Seçim dönemini aşmayacak biçimde kamu hizmetinden yasaklama cezası alması

olarak sayılabilir.

Dolayısıyla Kanun'un 40'inci maddesinde belediye başkanının izin ve hastalık dışında görevde bulunmaması halinden kasıt belediye başkanının geçici (yurtiçi veya yurtdışı) görevli olarak beldeden ayrılması yani belde sınırları dışına çıkması durumudur. Belediye başkanının, belde sınırları içinde bulunduğu süre zarfında görevinin başında bulunduğu varsayılır.

Örneğin, belediye başkanının işlerinin yoğunluğunu, belde sınırları içinde katılacağı toplantıları veya işlerini bahane ederek yerine vekil görevlendirmesi, Kanun'un 40'inci maddesi hükmüyle bağdaşmayacaktır.

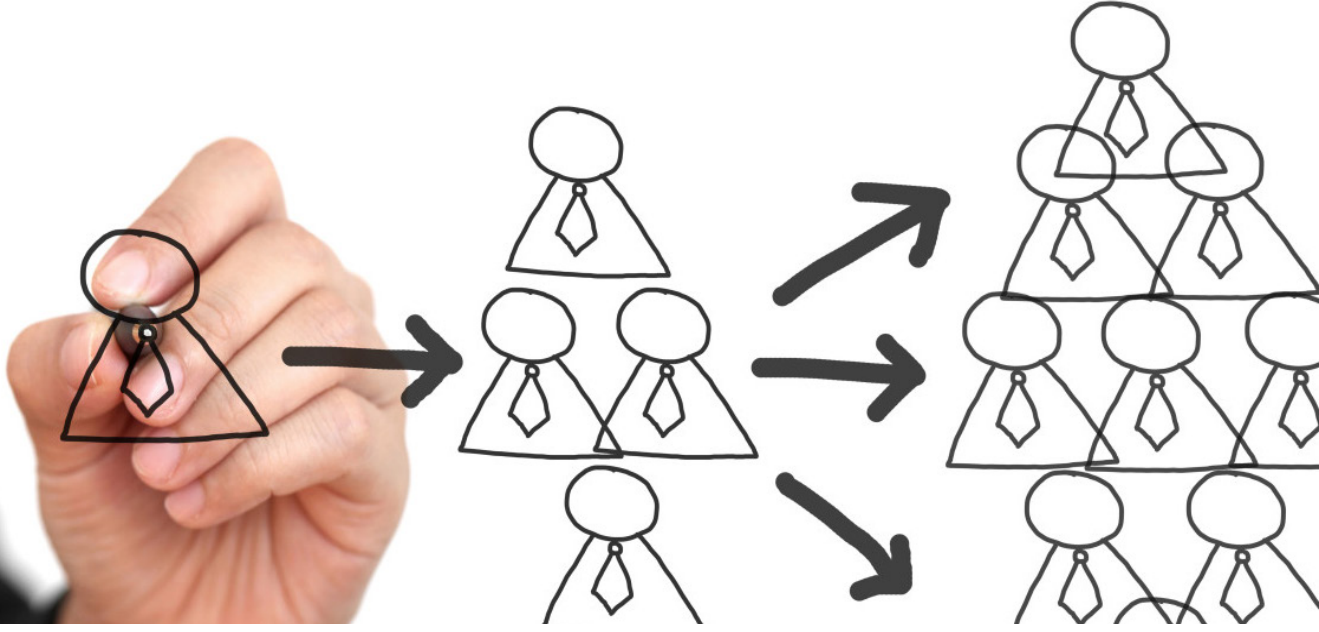
Ancak bazı hastalık hallerinde belediye başkanının yerine vekil bırakması mümkün olmayabilir.

Örneğin, trafik kazası, kalp krizi, ani bir beyin kanaması gibi hallerde komaya giren ve bilinci yerinde olmayan bir belediye başkanının yerine vekil görevlendirmesi mümkün değildir. Böyle bir durumda belediye başkanı yerine nasıl vekil görevlendirebilir?

Belediye başkanının herhangi bir nedenle komaya girmesi ve bilincini kaybetmesi hali de bir nevi "hastalık" halidir. Ancak, belediye başkanının komaya girmesi ve bilincini kaybetmesi halinde, Kanun'un 40'inci maddesine göre vekil görevlendirilmesi tıbben imkânsızdır.

Diğer taraftan belediye başkanının komaya girmesi ve bilincini kaybetmesi halinde Kanun'un 44'üncü maddesinin (c) bendi hükmüne göre sağlık raporuna bağlı olarak başkanlık sıfatının sona erdirilmesi ve hemen Kanun'un 45'inci maddesinin (a) bendine göre bir başkan seçilmesi de mümkün değildir. Çünkü bu işlem belli bir prosedüre ve zamana bağlı bir işlemdir.

Kanun'un 45'inci maddesinin beşinci fıkrası hükmü "Belediye başkanı veya başkan vekili seçilinceye kadar belediye başkanlığı görevi, meclis birinci başkan vekili, bulunmaması durumunda ikinci başkan vekili, onun da bulunmaması durumunda vali tarafından görevlendirilecek bir kamu görevlisi tarafından yürütülür" şeklindedir.

1.2. Başkan Vekilliği Görevinin Sürekli Olmaması

5393 sayılı Kanun'un 40'ıncı maddesine göre görevlendirilen belediye başkan vekilliği görevi sürekli bir görev değildir. Başkan vekilinin görev süresi, belediye başkanının izinli, raporlu veya geçici görevle belde dışında bulunduğu sürelerle sınırlıdır. Bu sürenin sona ermesi ve belediye başkanının göreve başlamasıyla belediye başkan vekilliği görevi de kendiliğinden sona erer. Bu nedenle belediyelerde belediye başkan vekili diye sürekli bir kişi ve makam bulunmaz.

Belediye başkan vekili yazılı olarak görevlendirilmeli ve bu görevlendirme meclis üyesine tebliğ edilmelidir. Görevlendirilme yazısında hangi tarihler arası (15/04/2014 - 18/04/2014 tarihleri arası gibi) başkan vekili olarak görev yapacağı belirtilebileceği gibi herhangi bir tarih aralığı belirtilmeksizin, "izin dönüşüne kadar", "rapor süresi sonuna kadar" veya "geçici görevle belde dışına çıkacak olan belediye başkanının dönüşüne kadar" gibi ifadelerle de görevlendirme yapılabilir.

1.3. Başkan Vekilinin Yetkileri

5393 sayılı Kanun'un 40'ıncı maddesi hükmüne göre belediye başkan vekili, belediye başkanının yetkilerine sahiptir. 5393 sayılı Kanun'da veya diğer kanunlarda belediye başkanına tanınan bütün yetkileri belediye başkan vekili de kullanır. Belediye başkan vekili bu sıfatla isterse meclis ve encümene de başkanlık eder. Ancak, buna rağmen belediye başkan vekilinin gerekmedikçe başkanın bütün yetkilerini kullanması, etik olarak uygun kabul edilmez.

Örneğin; başkan vekili, vekâleti fırsat bilerek belediye başkanından habersiz bir personeli başka bir göreve ataması mevzuata aykırı olmaz, ama bu davranış etik kabul edilmez. Belediye başkan vekilinin, günlük rutin kullanılan yetkiler dışında kalan önemli bir hususun ortaya çıkması durumunda, zorunlu olmamakla birlikte yetki kullanmadan önce belediye başkanını bilgilendirmesi uygun bir davranış olur.

Belediye başkanı görevlendirdiği başkan vekilinin yetkisini kısıtlayabilir mi?

Kanun'un 40'ıncı maddesindeki "Başkan vekili, başkanın yetkilerine sahiptir" hükmü çerçevesinde belediye başkanı, belediye başkan vekili olarak görevlendirdiği kişinin yetkilerini kısıtlaması hukuken mümkün değildir. Bu hükme rağmen başkan vekilinin yetkileri belediye başkanı tarafından kısıtlanmış olsa bile bu işlem hukuken geçerli bir idari işlem olmayacaktır. Nitekim Danıştay 8. Dairesinin 19.11.1990 gün ve E: 1989/1253, K: 1993/1351 sayılı kararında, belediye başkanının yerine geçici süre ile vekâleten bakacak başkan vekilinin yetkilerinin belediye başkanınca kısıtlanamayacağı yönündedir.

1.4. Vekilin Vekil Görevlendirmesi

Belediye başkan vekilliği, belediye başkanlığı görevinin istisnai şekilde üstlenilmesidir. 5393 sayılı Kanun'un 40'ıncı maddesi belediye başkan vekili görevlendirilmesi yetkisini münhasıran belediye başkanına vermiştir. Bu sorunun yanıtını yine Kanun'un 40'ıncı maddesinde bulmak mümkündür. Vekilin vekil görevlendirme yetkisini, Kanun'un 40'ıncı maddesinde yer alan "başkan vekili, başkanın yetkilerine sahiptir" düzenlemesi dışında değerlendirmek mümkün gözükmemektedir. Başkan vekilinin yetkilerinin de hukuken kısıtlanmadığı dikkate alındığında zorunlu hallerde başkan vekili olan kişi de yerine başkan vekili görevlendirebilecektir.

Örneğin belediye başkanının hastalığı nedeniyle 20 gün rapor aldığını ve bu süre için yerine bir vekil bıraktığını varsayalım. Belediye başkan vekilinin, belediye adına belde dışında bir toplantıya katılması gerekiyorsa, dönüşüne kadar meclis üyeleri arasından bir başkan vekili görevlendirilmesi mevzuat hükümlerine aykırı düşmeyecektir.

1.5. Vekil Görevlendirmede Bilgi Verme

5393 sayılı Kanun ve diğer kanunlar belediye başkanının, belediye başkan vekili görevlendirirken herhangi bir makama veya kişiye bilgi vermesini öngörmemiştir. Dolayısıyla belediye başkanı; vekil görevlendirilmesi işlemini hiçbir makam veya kişiye bildirmek zorunda değildir.

Ancak, öyle durumlar (yangın, sel, deprem, olağanüstü haller vb) olabilir ki, devlet daireleri tarafından belediye başkanlığı görevinin belediye başkanı mı yoksa başkan vekili tarafından mı yürütüldüğünün bilinmesi önem arz edebilir. Bu nedenle Kanuni zorunluluk bulunmamasına karşın, belediye başkan vekili görevlendirilmesinin ve belediye başkanının görevine başlamasının mülki idare amirine (vali veya kaymakam) yazılı veya sözlü olarak bilgi verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir.

1.6. Başkan Vekilinin Ödeneği

Belediye başkan vekilliği fahri yapılan bir görev değildir. 5393 sayılı Kanun'un 40'ıncı maddesi, başkan vekiline, görev süresince başkana ödenen aylık brüt ödeneğin gün hesabı üzerinden ödenek verileceğini belirtmektedir.

Kanun'un 39'uncu maddesinde belediye başkanlarının ödenekleri belelerin nüfus kriterleri esas alınarak düzenlenmiştir. Bu düzenlemeye göre her belediyede başkan vekilinin alacağı ödenek miktarı da farklı olacaktır.

Başkan vekili olarak görevlendirilen kişinin görev süresinin hafta sonu, resmi ve dini bayram tatillerine rast-

layan kısımları kesilmeksizin ödeneği hesaplanır. Belediye başkan vekilinin günlük brüt ödeneği hesaplanırken vekâlet edilen ayın kaç çektiğine bakılmaksızın genel olarak ay 30 gün kabul edildiğinden her zaman belediye başkanının ödeneği 30 güne bölünerek bulunur.

Örnek; Nüfusu 92.000 olan bir belediyede belediye başkanının yerine 12 gün vekil bıraktığını varsayalım.

Belediye Nüfusu Aralığı	Gösterge Rakamı	Aylık Katsayı	Maaş Tutarı	Günlük Ödeneği
0-10.000	72.280.	0,076998	5.565,42	185,51
10.001-50.000	82.280.	0,076998	6.335,40	211,18
50.001-100.000	102.280.	0,076998	7.875,36	262,51
100.001-250.000	117.280.	0,076998	9.030,33	301,01
250.001-500.000	137.280.	0,076998	10.570,29	352,34
500.001-1.000.000	157.280.	0,076998	12.110,25	403,68
1.000.001-2.000.000	192.280.	0,076998	14.805,18	493,51
2.000.001 den fazla	232.280.	0,076998	17.885,10	596,17

- Nüfusu 50.000'den az olan il merkezi belediyelerde 3'üncü sıradaki ödenek esas alınır.
- Maliye Bakanlığı Bütçe ve Mali Kontrol Genel Müdürlüğünün 03/01/2014 tarih ve 54 sayılı genelgesine göre 2.280 sayısı göstergelere eklenmiştir.

262,51 (günlük ödeneği) x **12** (vekalet edilen gün sayısı) = **3.150,12 TL**'dir. Bundan gelir vergisi ve damga vergisi kesilerek net ücret hesaplanacaktır.

2. Meclis Başkan Vekili

5393 sayılı Kanun'un 40'inci maddesine göre başkan vekili olan kişi belediye başkanını tarafından meclis üyeleri arasından görevlendirilirken, meclis başkan vekili meclis üyeleri arasından belediye meclisi tarafından belli bir süre için seçilmektedir.

Belediye başkan vekili olarak bir kişi görevlendirirken, meclis başkan vekili olarak I ve II. başkan vekili olmak üzere iki kişi seçilmektedir.

Belediye başkan vekili olan kişi belediye başkanının bütün yetkilerine haiz iken, meclis başkan vekilleri sadece başkanın meclis toplantısını yönetmekle yetkili olduğu yetkileri kullanmaktadır.

2.1. Meclis Başkan Vekili Seçilmesi

5393 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesi hükmüne göre, belediye meclisi, seçim sonuçlarının ilânını takip eden beşinci gün belediye başkanının başkanlığında kendiliğinden toplanarak "Meclis I. ve II. başkan vekilini" gizli oyla ve iki (2) yıl görev yapmak üzere seçer.

Meclis I. ve II. başkan vekili seçimi iki yıl sonra yenilenir. İlk iki yıldan sonra seçilen meclis I. ve II. başkan vekilleri yapılacak ilk mahallî idareler seçimine kadar görev ya-

parlar. Bu süre normal şartlarda üç yıllık bir süre olmakla birlikte, seçimlerin öne alınması veya ertelenmesi halinde bu süre kısalabilir veya uzayabilir.

Meclis I. ve II. başkan vekili üyeliğinde, ölüm, istifa, meclis üyeliğinin düşmesi gibi sebeplerle boşalma olabilir. Boşalan üyesinin yerine, üyeliğin boşaldığı tarihten sonra yapılacak ilk meclis toplantısında yerine yenisi seçilir ve yerine seçildiği kişinin kalan süresi kadar görev yapar.

2.2. Meclis Başkan Vekilinin Görevi

5393 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesine göre; meclise belediye başkanı, belediye başkanının katılamaması durumunda "meclis I. başkan vekili", onun da katılamaması halinde "meclis II. başkan vekili" meclis toplantısına başkanlık eder.

Bir belediye meclisi toplantısına belediye başkanı, meclis I. ve II. başkan vekilinden hiç birisi katılmamışsa meclis toplantısı yapılamaz ve durum bir tutanağa bağlanarak toplantı bitirilir.

Belediye başkanı toplantıya katılmış ve başkanlık etmiş ise toplantı sonuna kadar meclise başkanlık etmek zorunda değildir. Belediye Meclisi Çalışma Yönetmeliği'nin 9'uncu maddesine göre belediye başkanı toplantının herhangi bir safhasında yerini meclis başkan vekiline bırakarak toplantıdan ayrılabilir.

Belediye başkan vekili istediği takdirde meclis toplantılarına katılarak belediye meclisine başkanlık edebilir mi? Yoksa meclis başkan vekili mi başkanlık edecektir?

Belediye başkan vekilliği ile meclis başkan vekilliği iki ayrı kavramdır. Biri be-

lediye başkanlık makamına vekâlet edilmesi, diğeri ise meclis başkan vekilliğidir. 5393 sayılı Kanun'un 19'uncu maddesinde "Meclise belediye başkanı, katılamaması durumunda meclis I. başkan vekili, onun da katılamaması durumunda II. başkan vekili başkanlık eder. Ancak yıllık faaliyet raporunun görüşüldüğü meclis toplantısı meclis başkan vekilinin başkanlığında yapılır" denilmektedir.

Dolayısıyla belediye başkanının görevinin başında bulunması halinde meclise belediye başkanı, görevinin başında olması ancak belde içerisinde bulunarak meclis toplantılarına katılamaması halinde meclise ancak meclis I. başkan vekili yoksa II. başkan vekili başkanlık edebilecektir.

2.3. Meclis Başkan Vekili Huzur Hakkı

5393 sayılı Kanun'un 32'nci maddesi meclis üyelerinin huzur haklarını düzenlemiştir. Meclis üyeleri, meclis veya komisyon toplantılarına katılırlar ve bu toplantılarda bir zaman harcarlar.

Bu toplantılarda sarf ettikleri emek ve zamanın karşılığı olarak huzur ücreti alırlar. Dolayısıyla meclis I. ve II. başkan vekilleri için huzur ücretleri dışında herhangi bir ödeme öngörülmemiş olup meclis toplantılarına katılmaları halinde meclis üyesi olarak huzur ücretlerini alırlar bu huzur ücreti dışında meclis I. ve II. başkan vekillerine ayrıca bir huzur hakkı ödenmez.

Kaynakça

1. Güngör, Hayrettin. *Belediyenin Organları Meclis, Encümen ve Başkan*. Ankara: İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Kontrolörleri Derneği Yayını, 2013.

Soru ve Cevaplarla Belediye Başkanlarının Sosyal Güvenliği ve Emekliliği

Akın ŞİMŞEK

*Kamu Yönetimi Uzmanı
Rekabet Kurumu, İdari Koordinatör*

Bir mahalli idareler seçimlerini daha geride bıraktık. 30 Mart 2014 tarihinde gerçekleştirilen seçimler neticesinde kazanan adaylar mazbatalarını alarak belediye başkanlığı görevlerine başladılar. Belediye başkanları yeni bir göreve başlama heyecanları yanında sosyal güvenlik haklarını da merak ediyorlar. Bazı hakların kazanılmasında talebe gerek bulunmamakla birlikte özellikle kişilerin lehine birçok hakkın kazanılması, mevzuatın araştırılmasına, bilinmesine ve takip edilmesi ile hakkın bireysel aranmasına bağlıdır. Belediye başkanları sosyal güvenlikleri yönünden çok farklı nedenlerle, farklı statülerde değerlendirilmektedir. Bu durum da çok farklı emeklilik haklarına sahip olmalarına yol açmaktadır. Belediye başkanlarını sosyal güvenlik yönünden temel olarak seçimle gelenler, atamayla gelenler olarak ikiye ayırdıktan sonra;

- Memuriyeti bulunduktan sonra belediye başkanlığına seçilenler ve bu nedenle 5434 sayılı Kanun'a tabi olanlar,
- İlk defa 2008 yılı Ekim ayı başından önce belediye başkanlığına seçilenler ve bu nedenle Emekli Sandığı ile ilgilenenler;
- Emekli Sandığından emekli olduktan sonra belediye başkanlığına seçilenler,
- SSK veya Bağ-Kur'dan emekli olduktan sonra belediye başkanlığına seçilenler,
- 2008 yılı Ekim ayından önce belediye başkanlığına seçilenler ve SSK veya Bağ-Kur'dan emekli olanlar,
- İlk defa 2008 yılı Ekim ayı başından önce seçilenler ama Emekli Sandığı ile ilgilenmemiş olanlar,
- İlk defa 2008 yılı Ekim ayı başından sonra belediye başkanlığına seçilenler ve bu tarihten önce memuriyeti bulunmayanlar

olarak ayırabiliriz.

Memuriyeti bulunanlar da 2008 yılı Ekim ayı başından önce yedek subay, vekil öğretmen, vekil imamlık gibi kısa süreli geçici görevlerde dahil olmak üzere Emekli Sandığına tabi çalışması olanlar ile ilk defa bu tarihten sonra memur olanlar olmak üzere ikiye ayrılmaktadır. Ayrıca görev yaptıkları şehrin büyükşehir, il, ilçe veya belde olması da Emekli Sandığından emekli olanlar ile 2008 yılından önce belediye başkanı seçilmiş ve SSK veya Bağ-Kur'dan emekli olanların emekli aylıkları ile birlikte ödenen makam, temsil veya görev tazminatlarının miktarını da etkiliyor.

Bu çalışma, son günlerde görev süresi sona eren ve aday olmadığı için veya aday olsa da seçilemediği için yeniden görevi devam etmeyen belediye başkanlarımız ile ilk defa 30 Mart 2014 Mahalli İdareler Seçimleri'nde seçilen belediye başkanlarımızdan gelen sosyal güvenlik ve emeklilik haklarına ilişkin önemli konulardaki sorular ile cevaplarını içermektedir.

1. Belediye Başkanlarının Sigortalılık Tescili Nasıl Yapılıyor?

1.1. Soru: 30 Mart 2014 tarihinde Belediye Başkanı seçildim. SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan da emekli değilim. Benim sigortalılık tescilim nasıl yapılacaktır?

1.1. Cevap: Belediye başkanlarının sigortalılık tescillerinde 1 Ekim 2008 tarihinden sonra köklü değişiklikler yapıldı. SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli aylığı almadan belediye başkanlığına seçilenler zorunlu

olarak 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi (4/1-c sigortalısı) kapsamında sigortalı sayılmaktadırlar. Bu durumda olan belediye başkanlarının tescillerinde öncelikle sadece 1 Ekim 2008 tarihinden önce yedek subay, vekil öğretmen, vekil imamlık gibi geçici görevler de dahil olmak üzere bir gün dahi olsa kişinin Emekli Sandığına tabi çalışmasının olup olmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Şayet Emekli Sandığına tabi çalışma yoksa zorunlu olarak ilk defa 4/1-c sigortalısı tescili yapılacaktır. Emekli Sandığına tabi çalışma varsa bu durumda da 5510 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesi kapsamında 5434 sayılı Kanun'a göre 4/1-c sigortalılığı tescili yapılacaktır. 5434 sayılı Kanun'a göre tescili yapılanların ise kazanılmış hak aylığı, emeklilik keseneğine esas aylık, derece ve kademe ilerlemeleri, ek gösterge ile makam, temsil, görev tazminatı gibi haklar ve uygulamalarında 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine göre işlem yapılmaya devam edilecektir.

2. Limited Şirket Ortağı Olan Belediye Başkanı Bağ-Kur'a Prim Ödemeye Devam Edecek mi?

2.1. Soru: Bir limited şirkete ortakken 30 Mart 2014 tarihinde ilçe belediye başkanı seçildim. Şirket ortaklığından da ayrılmayı düşünmüyorum. Şirket ortağı iken Bağ-Kur'a prim ödüyordum. Şimdi Belediye Başkanı olarak emeklilik primi öderken aynı zamanda Bağ-Kur'a da prim ödemeye devam edecek miyim?

2.1. Cevap: Öncelikle belirtmek gerekir ki belediye başkanlığı göreviniz nedeniyle zorunlu olarak 5510 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi (4/1-c sigortalısı) olmak zorundasınız. Limited şirket ortakları ise zorunlu olarak 4/1-b (eski Bağ-Kur) sigortalısı olmak zorun-

dadır. Sigortalılığın teklik ilkesi gereğince çalışanlar sadece bir statüden emeklilik sigorta primi ödeyebilmektedirler. 5510 sayılı Kanun'un "Sigortalılık hallerinin birleşmesi" başlıklı 53'üncü maddesi uyarınca sigortalıların 4/1-a (eski SSK), 4/1-b (eski Bağ-Kur) ve 4/1-c sigortalılık statüsünün üçüne birden veya 4/1-b (eski Bağ-Kur) ve 4/1-c sigortalılık statüsünün ikisine birden aynı anda tabi olacak şekilde çalışmaları halinde 4/1-c sigortalılıkları geçerli sayılmakta ve bu statüden emeklilik primi alınmaktadır. Bu nedenle belediye başkanı iken aynı zamanda limited şirketi ortağı da olsanız sadece belediye başkanlığı görevinizden dolayı 4/1-c sigortalısı olarak tesciliniz yapılacak ve belediye başkanlığı ödeneğinizden kişi sigorta payı kesilmek, belediye tarafından da işveren payı ödenmek suretiyle emeklilik sigorta primleriniz ödenecektir. Şirket ortaklığınız nedeniyle Bağ-Kur'a ayrıca prim ödememenize gerek bulunmamaktadır. Ancak ilerde bir sorunla karşılaşmamak için bulunduğunuz yer Sosyal Güvenlik Kurumu il müdürlüğü veya merkez müdürlüğüne yazılı olarak durumu bildiriniz.

3. İlk Defa 4/1-c sigortalısı Olan İki Yıllık Yükseköğretim Mezunları İlçe Belediye Başkanının Ek Gösterge ve Makam Tazminatı Var mı?

3.1. Soru: İlçe belediyesiyiz. 30 Mart 2014 Mahalli İdareler Seçimleri neticesinde belediye başkanımız değişti. Yeni başkanımızın ilk belediye başkanlığı ve

önceden memuriyeti yok. Önceki belediye başkanımız memuriyetten gelmeydi ve intibakını yapmıştık. Yeni başkanımız iki yıllık önlisans mezunu. Prime esas kazancı hesaplanırken ek göstergesi ne olacak? Makam ve görev tazminatı olacak mı?

3.1. Cevap: Memuriyeti bulunmadan ve ilk defa 2008 yılından sonraki seçimlerde belediye başkanı seçilenler zorunlu olarak 4/1-c sigortalısı olmaktadır. Prime esas kazançları ise 5510 sayılı Kanun'un 80'inci maddesine göre tespit edilmektedir. Bu madde uyarınca da büyükşehir belediye başkanları için bakanlık genel müdürü, diğer belediye başkanları için ise öğrenim durumları itibarıyla 657 sayılı Kanun'a göre yükselebilecekleri dereceyi aşmamak kaydıyla, 657 sayılı Kanun'a ekli (I) sayılı ek gösterge cetvelinin "VIII. Mülki İdare Amirliği Hizmetleri Sınıfı" bölümünün (d) bendinde belirtilenler emsal alınarak prime esas kazançları belirlenmektedir. Bu kapsamda belediye başkanınızın prime esas kazancı 10'uncu derecenin, ikinci kademesi esas alınmak suretiyle hesaplanacaktır. Emsal alınan kadronun 10'uncu derecede olanlar için ek gösterge belirlenmediğinden ve makam tazminatı da bulunmadığından prime esas kazancı ek gösterge ve makam tazminatı olmadan belirlenecektir. Esasen ilk defa 4/1-c sigortalısı olan belediye başkanlarından büyükşehir belediye başkanları hariç diğer belediye başkanlarının makam tazminatı ve bu tazminata bağlı olarak ödenen görev tazminatları bulunmamaktadır.

4. İlk Defa 4/1-c Sigortalısı Olan Belediye Başkanının Önceki SSK ve Bağ-Kur'lu Hizmetleri İntibakında Değerlendirilecek mi?

4.1. Soru: Belediye başkanımız lise mezunu ve ilk defa bu dönemde seçildi. Daha önceden memuriyeti de yok. Başkanlıktan önce SSK ve Bağ-Kur'lu hizmetleri var. Prime esas kazancını belirlerken SSK ve Bağ-Kur hizmetlerini dikkate alacak mıyız? İntibakını nasıl yapacağız?

4.1. Cevap: İlk defa 15 Ekim 2008 tarihinden sonra memur olanlar gibi ilk defa 4/1-c sigortalısı olan belediye başkanlarının da daha önce SSK ve Bağ-Kur'a tabi geçen hizmetleri ile birlikte emeklilik keseneğine esas aylık intibakları yapılmayacaktır. 5510 sayılı Kanun ile emeklilik intibakı kaldırılmış olup sadece 15 Ekim 2008 tarihinden önce memuriyeti olanlar için bu uygulama devam ettirilmektedir. Bu nedenle belediye başkanınızın prime esas kazancı belirlenirken kazanılmış hak aylık intibakı yapılacak ve lise mezunu olması sebebiyle 13'üncü derecenin üçüncü kademesinden başlatılmak suretiyle çalıştıkça bir yılına bir kademe üç yılına bir derece uygulanmak suretiyle intibakı devam ettirilecektir.

5. Emekli İken Yüksek Öğrenimi Bitiren Belediye Başkanının İntibakı Yapılır mı, Emekli Aylıkları Yeniden Hesaplanır mı?

5.1. Soru: İlk defa 30 Mart 2014 tarihinde belde belediye başkanı seçildim. 2007 yılından bu yana lise mezunu 3'üncü derece, dördüncü kademedan memur emeklisiyim. Emeklilikten sonra belediye başkanlığı adaylığı düşündüğümünden en azından yüksek okul mezunu olayım diye 2013 yılında iki yıllık açık öğretimi bitirmiştım. 2019 yılında görev sürem sonunda belediye başkanlığına aday olmazsam, aday olur da tekrar belediye başkanı seçilemezsem benim Emekli Sandığı aylığım belediye başkanı haklarından mı olacak? Yüksek okul mezunu olarak

birinci dereceye emekli aylığım yükseltilir mi?

5.1. Cevap: Normal şartlarda Emekli Sandığından emekli olanların daha sonra yüksek öğrenimlerden mezun olmaları durumunda yüksek öğrenimlerine göre intibakları yapılarak emeklilik hakları yeniden belirlenmiyor. Belediye başkanlarının da emekli aylıkları görevleri süresince kesilmediğinden sizin yüksekokul mezunu olarak intibakınız yeniden yapılarak emekli aylığınız yükseltilmez. Ancak SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı gibi herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli olduktan sonra belediye başkanı seçilenlere görevde iken isterlerse emekli aylıklarını kestirerek yeniden emeklilik için prim ödeme imkânı sağlanmıştır. Bu durumda da sizin belediye başkanı olarak görev yapmakta iken Emekli Sandığından emekli aylığınızın kesilerek tekrar Emekli Sandığı ile iştirakçi olarak ilgilenmenizi istemeniz durumunda ilginiz tekrar sağlanacak ve intibakınız yüksekokul mezunu olarak yapılarak emeklilik kesenekleriniz tespit edilecektir. Birkaç ay Emekli Sandığına iştirakçi olarak prim yatırdıktan sonra tekrar emeklilik başvurusunda bulunursanız da Emekli Sandığından emekli aylığınız bu sefer yüksekokul mezunu olarak birinci dereceden bağlanarak önceki aylığınıza göre yüksek olarak ödenmeye başlanacaktır. Belediye başkanlığı görevinizde iki yıl bulunduğunuz zaman da belediye başkanı olarak hak kazandığınız makam tazminatını ödenmeye başlanacak, belediye başkanlığınız sona erince kamuda yeniden bir görev almazsanız da ayrıca görev tazminatınız da ödenmeye başlanacaktır.

6. Belde Belediye Başkanlığından Sonra Kadrolu İlçe Belediye Başkan Yardımcısı Olarak Atananların Emekli Aylığı Kesilir mi?

6.1. Soru: Emekli Sandığından emekli belediye başkanıyım. Beldemiz kapandığı için tekrar belediye başkanı olmadım. Belediye başkanı iken Emekli Sandığından emekli maaşım ve makam tazminatım da ödeniyordu. Şimdi ilçe belediyesinde kadrolu belediye başkan yardımcısı olma durumum var. Kadrolu belediye başkan yardımcısı olursam emekli aylığım kesilir mi? Yoksa emekli aylığımı yine almaya devam edecek miyim?

6.1. Cevap: Emekli iken belediye başkanı seçilenlerin veya belediye başkanı iken emeklilik şartlarını tamamladıkları zaman emekli aylıkları bağlananların belediye başkanlığı süresince emekli aylıkları ve varsa makam tazminatları da maaşları ile birlikte ödenmektedir. Bu durumun nedeni 5335 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesinde bu yönde açık bir düzenleme yapılmış olmasıdır. Ancak SSK, Bağ-Kur ve Emekli Sandığı gibi herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli olduktan sonra kadrolu belediye başkan yardımcısı olarak atananların emekli aylıklarının kesilmeyeceğine dair hiçbir mevzuatta düzenleme bulunmamaktadır. Bu nedenlerle kadrolu belediye başkan yardımcısı olarak görev yaptığınız sürede emekli aylığınız kesilecektir.

7. Belde Belediye Başkanlığından Sonra Belediye Meclis Üyesi Olan ve Meclis Üyeleri Arasından Belediye Başkan Yardımcısı Olarak Görevlendirilenlerin Emekli Aylığı Kesilir mi?

7.1. Soru: SSK emeklisi iken belediye başkanı seçilmiştim, emekli aylığımı da kestirmeden Belediye Başkanlığı görevimi sürdürdüm. Beldemiz kapandığı için tekrar belediye başkanı olmadım. Bele-

diye başkanı iken emekli maaşım ödeniyordu. Şimdi ilçe belediye-meclis üyesi seçildim ve meclis üyeleri arasından belediye başkan yardımcısı da olma durumum var. Emekli aylığımı kesilir mi? Yoksa emekli aylığımı yine almaya devam edecek miyim?

7.1. Cevap: Emekli aylığı almakta iken belediye meclis üyesi olarak seçilenlerin emekli aylıkları belediye başkanları gibi kesilmeden ödenmeye devam edilmektedir. Ayrıca bu durumda olanlardan belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilenlerin de emekli aylıkları kesilmemektedir. Sadece kadrolu belediye başkan yardımcılarının emekli aylıkları kesilmektedir. Bu nedenle sizin de belediye meclis üyeleri arasından belediye başkan yardımcısı olarak görev yaptığınız sürece emekli aylığınız kesilmeden ödenmeye devam edilecektir.

8. Belde Belediye Başkanlığından Sonra İlçe Belediye Meclis Üyesi Seçilenlerin Emekli Aylığı Kesilir mi?

8.1. Soru: Emekli Sandığı'ndan emekli belediye başkanıyım. Belde-miz kapandığı için 30 Mart 2014 mahalli idareler seçimlerinde tekrar belediye başkanı adayı olmadım, ilçe belediye meclis üyeliğine aday oldum. Belediye başkanı iken Emekli Sandığı'ndan emekli maaşım ve makam tazminatım da ödeniyordu. Şimdi ilçe belediyesinde meclis üyesi seçildim. Emekli aylığımı kesilir mi? Yoksa emekli aylığımı yine almaya devam edecek miyim? Bir de görev tazminatı belediye baş-

kanlığı bitince ödenecek demişlerdi. Görev tazminatım ödenmeye ne zaman başlar?

8.1. Cevap: Emekli aylığı almakta iken belediye meclis üyesi olarak seçilenlerin belediye başkanları gibi emekli aylıkları kesilmeden ödenmeye devam edilmektedir. Bu nedenle sizin de belediye meclis üyesi olarak görev yaptığınız sürece emekli aylığınız ve makam tazminatınız kesilmeden ödenmeye devam edecektir. Görev tazminatınız ise belediye meclis üyesi olarak görev yaptığınız sürece yine ödenmeyecektir. Ancak belediye meclis üyeliğiniz sona erdikten sonra kamuda herhangi bir şekilde görev yapmadığınız zaman görev tazminatınız ödenmeye başlanacaktır.

9. SSK Emeklisi Belediye Başkanının Aylığı Kesilir mi, Kesilmesi veya Kesilmemesinin Avantajları Nelerdir?

9.1. Soru: SSK emeklisi iken 30 Mart 2014 tarihinde belediye başkanı seçildim. Emekli aylığımı kesilecek mi? Kesilecekse benim mi başvurmam gerekiyor?

9.1. Cevap: Emekli iken belediye başkanını seçilenlerin emekli aylıkları 5335 sayılı Kanun'un 30'uncu maddesi uyarınca kesilmemektedir. Ancak belediye başkanı isterse kendisi Sosyal Güvenlik Kurumu'na yazılı talepte bulunarak emeklilik aylığının kesilmesini isteyebilir. Bu durumda da 4/1-c sigortalısı olarak sigortalılık tescili yapılır. SSK emeklisi belediye başkanının emekli aylığının kesilerek 4/1-c sigortalısı olması her zaman avantajlı olmayabilir. Hatta 9000 günden az prim ödeyerek emekli olmuşsa uzun süre tekrar emeklilik hakkını kazanamamasına da yol açabilir. SSK emeklisi belediye başkanlarının 2008 yılından önce Emekli Sandığı iştirakçiliklerinin bulunup bulunmadığı, SSK'dan emeklilik prim günlerinin dikkate alınması gibi hususların değerlendirilerek aylık kesilmesine karar verilmesi menfaatlerine olacaktır.

10. Emekli iken Belediye Başkanlığı Yapanların Emekli Aylıklarından Sosyal Güvenlik Destek Primi Kesilir mi?

10.1. Soru: SSK emeklisi iken 30 Mart 2014 tarihinde belediye başkanı seçildim. Emekli aylığımdan sosyal güvenlik destek primi kesintisi veya başka bir kesinti olacak mı? Kesilecekse benim mi başvurmam gerekiyor?

10.1. Cevap: 5335 sayılı Kanun ve diğer mevzuat uyarınca emekli aylığı almakta iken aylıkları kesilmeksizin tekrar kamu kurumlarında çalışmaya başlayanların emekli aylıklarından Sosyal Güvenlik Destek Primi (SGDP) kesilmemektedir. Bu kapsamda da emekli aylığınızdan SGDP kesilmeyecek olup sizin bu konu ile ilgili olarak bir yere başvurmanıza veya bildirim yapmanıza gerek bulunmamaktadır.

11. Emekli Sandığı Emeklisi Belediye Başkanlarının Emekli Aylığını Kestirerek Emekli Sandığı ile İlgilendirilmelerinde Yaş Şartı Var mı?

11.1. Soru: Emekli Sandığı'ndan Şube Müdürü emeklisiyim. Doğum tarihim 2 Şubat 1948'dir. 30 Mart 2014 tarihinde belediye başkanı seçildim. Öğrendiğim kadarıyla belediye başkanlarının ek göstergesi benim ek göstergemden yüksekmiş. Hatta makam tazminatları da varmış. Ben şimdi emekli aylığımı kestirip Emekli Sandığı ile ilgilensem ek göstergemi artırabilir miyim? Makam tazminatım olur mu?

11.1. Cevap: Belediye başkanlarının Emekli Sandığı ile ilgilendirilmeleri için 65 yaşını doldurmamış

olmaları gerekiyor. Doğum tarihiniz itibarıyla 65 yaşınızı doldurduğunuz anlaşıldığından Emekli Sandığı'ndan emekli aylığınızı kestirip tekrar ilgilenmenize imkan bulunmamaktadır. Şayet 65 yaşınızı doldurmamış olsaydınız emekli aylığınızı kestirip tekrar Emekli Sandığı ile ilgilendirilirdiniz ve ek göstergeniz artardı, makam tazminatına da hak kazanabilirdiniz.

12. Makam ve Görev Tazminatı Alan Bağ-Kur Emeklisi Eski Belediye Başkanının Yeniden Seçilmesi Halinde Tazminatları Kesilir mi?

12.1. Soru: 2004-2009 yılları arasında bir dönem belediye başkanlığı yapmıştım. Bağ-Kur emeklisi olduğum için emekli aylığımı kestirmemiştım. Bana 2008 yılında Emekli Sandığı emeklisi belediye başkanlarına ödenen makam tazminatı ile görev tazminatı ödenmeye başlanmıştı. Şimdi 30 Mart 2014 tarihinde tekrar belediye başkanı seçildim. Bu tazminatlar kesilecekmiş, doğru mu? Benim başvurmam gerekiyormuş.

12.1. Cevap: 5510 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesi uyarınca 2008 yılından önce seçimle belediye başkanlığı yapmış olan ve diğer gerekli şartları taşıyan SSK ve Bağ-Kur emeklilerine ödenen makam tazminatı ile bu tazminata bağlı olarak ödenen görev tazminatı kamuda görev almadıkları sürece ödenmeye devam edilmektedir. Bu durumda olanların tekrar belediye başkanlığı da dahil olmak üzere kamuda görev almaları halinde makam tazminatları ödenmeye devam edilmekle birlikte görev tazminatları kesilmektedir. Görev tazminatı ödenmeye başlanırken kamuda göreve başlanması halinde Sosyal Güvenlik Kurumu'na (SGK) bildirileceğine dair bir taahhütname imzalatılmaktadır. Bu taahhütname ile sorumluluk kişilere verilmektedir. Bu değerlendirmeler çerçevesinde bulun-

duğunuz yer SGK il müdürlüğüne veya varsa merkez müdürlüğüne yazılı olarak tekrar Belediye Başkanı seçildiğinizi bildirin ve görev tazminatınızın kesilmesini isteyin. Ayrıca başvuruyu Ankara Sosyal Güvenlik Kurumu, Emeklilik Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Kamu Görevlileri Emeklilik Daire Başkanlığı'na doğrudan yapabilirsiniz.

13. Emekli Sandığı İştirakçisi Belediye Başkanı Tekrar Seçilmezse Emekli Sandığına Prim Yatırmaya Devam Edebilir mi?

13.1. Soru: 2004-2014 yılları arasında iki dönem belediye başkanlığı yaptım. 30 Mart 2014 seçimlerinde aday oldum ama seçimi kaybettim. Belediye Başkanlığı görevimde Emekli Sandığı ile ilgilenmiştim. Emekliliğim için hizmeti doldurmama daha 4 yıl var. Yaşımı doldurmama da 5 yıl var. Mesleğim Doktor ve SSK'lı olarak bir özel hastanede çalışmaya başlayacağım. Son yedi yılda en fazla prim yatırılan yerden emekli olunuyormuş. Ben dört yıl SSK'ya çalışırsam ve SSK'ya prim ödersem Emekli Sandığından emekli olamayacak mıyım?

13.1. Cevap: 15 Ekim 2008 tarihinden önce Emekli Sandığı ile ilgilendiğiniz için 5510 sayılı Kanun'un geçici 4'üncü maddesi uyarınca hakkınızda 5434 sa-

yılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümleri uygulanmaya devam edilmektedir. Bu düzenleme gereğince de belediye başkanlığı gibi süresi kanunlarla belirlenen görevlere atanan veya seçilenlerden görevleri sona erenlerin yapacakları başvuru tarihini izleyen aybaşından itibaren Emekli Sandığı ile ilgileri devam ettirilmektedir. Bir işte çalışmayanlar ile Bağ-Kur'a tabi olmayı gerektirecek işlerde çalışanların emekli kesenekleri ve kurum karşılıkları kendileri tarafından ödenmektedir. SSK'ya tabi çalışanların ise yüzde 16 emeklilik kesenekleri kendileri, yüzde 20 kurum karşılığı ise çalıştıran işverenden tahsil edilmektedir. Bir süre Emekli Sandığı ile ilgilendirildikten sonra veya ilgisi kurulmadan önce yaptığı ilgilenme isteğinden vazgeçenler bir defaya mahsus olmak üzere yeniden Emekli Sandığı ile ilgilendirilme isteğinde bulunabilmektedirler. Bir özel hastanede SSK'lı olarak çalışmaya başlarsanız işvereninize durumu bildirip SSK'ya değil 5434 sayılı Kanun'un ek 76'ncı maddesi uyarınca Emekli Sandığı'na prim ödemeye devam etmek istediğinizi bildirin. Böylece Emekli Sandığı'na prim ödemeye devam edeceğinizden son yedi yıl içinde hizmetin en fazla geçtiği kurumdan emekli olma kuralına göre yine Emekli Sandığı'ndan emekli olma hakkınızı devam ettirebilirsiniz.

Belediyelerin Genel Bütçe Vergi Gelirleri

Fikret GÜLTEKİN
Eğitim Müdürü / TBB

Tuğçe ÖZKAN
Uzman / TBB

Yerel yönetimler için en önemli gelir kaynağı kuşkusuz kendileri için genel bütçe vergi gelirleri üzerinden ayrılan paylardır. Türk idari sistemi açısından önemli bir dönüm noktası sayılabilecek ve belediye türü, pay oranları ve belediye sınırlarında yaşayan nüfus kriteri açısından çeşitli değişiklikleri bünyesinde barındıran ve yerel yönetim yapımızda köklü değişiklikler içeren yeni büyükşehir kanunu, belediyelerin genel bütçe vergi gelirleri üzerinden aldıkları payı daha da önemli hale getirmiştir.

Yapılan düzenlemeyle, 2950 olan belediye sayısı 1395'e düşerken, belediye sınırlarında yaşayan nüfus da %84'den %93'e yükselmiştir. Belediye sınırlarında yaşayan nüfusun yükselmesi, yerel beklenti düzeyinin artmasına bu durum da pay dağıtımına ilişkin oran ve göstergelerin yeniden düzenlenmesine neden olmuştur.

1) Tüysüz Belediyesi yürütmeyi durdurma kararı almış, süreç böyle devam ederse belediye sayısı 1396 olacaktır.

Bu makalede 6360 Sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile belediye sayıları ve statülerinde yapılan düzenlemeye göre pay dağıtım sistemi değerlendirilmeye çalışılmıştır.

1. Pay Dağıtım Oranları

Mahalli İdarelere, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'un, 2'inci ve 5'inci maddelerine göre genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden pay verilmektedir.

30 Mart 2014 mahalli idareler genel seçimi sonucu 6360 sayılı Kanun ile belediyelerin sayı, statü ve görev alanlarındaki değişmelere göre mahalli idarelerin genel bütçe vergi gelirlerinden aldıkları pay oranları da yeniden belirlenmiştir.

Tablo 1: Mahalli İdare Paylarının Dağıtım Oranı

Mahalli İdare Payları	Mahiyeti	Önceki Oran	30 Mart 2014 Sonrası
Büyükşehir belediye payı	İlde tahsil edilen vergi gelirlerinden alınan pay	%5	%6
Büyükşehir ilçe belediye payı	Genel bütçe vergi gelirleri üzerinden alınan pay	% 2,5	%4,5
Diğer belediye payı	Genel bütçe vergi gelirleri üzerinden alınan	%2,85	%1,5
İl özel idareleri payı	Genel bütçe vergi gelirleri üzerinden alınan	%1,15	%0,5

6360 sayılı Kanunla mahalli idarelerin yeniden belirlenen genel pay oranları 30 Mart 2014 tarihinde yapılan mahalli idareler genel seçimi ile yürürlüğe girmiştir.

6360 sayılı Kanunla getirilen düzenleme ile büyükşehir ilçe belediyeleri, diğer belediyeler ve il özel idarelerinin genel bütçeden aldıkları payların oranlarında değişiklik (artış/azalış) olmasına rağmen, genel bütçe vergi gelirlerinden bu idarelere ayrılan payın toplam oranında (%6,5) bir değişiklik olmamıştır. Ancak büyükşehir belediyelerine il vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden verilen payın oranı %5'den %6'ya çıkarılmıştır.

2. Büyükşehir Payları

2.1. Büyükşehir Belediye Payı

5779 sayılı Kanun'un 2'inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre büyükşehir belediyelerine iki şekilde pay verilmektedir. Bu paylardan birincisi büyükşehir belediye sınırları

içerisinde toplanan vergi gelirleri tahsilâtı üzerinden ayrılan pay, ikincisi ise genel bütçe vergi gelirlerinden ayrılan paydır.

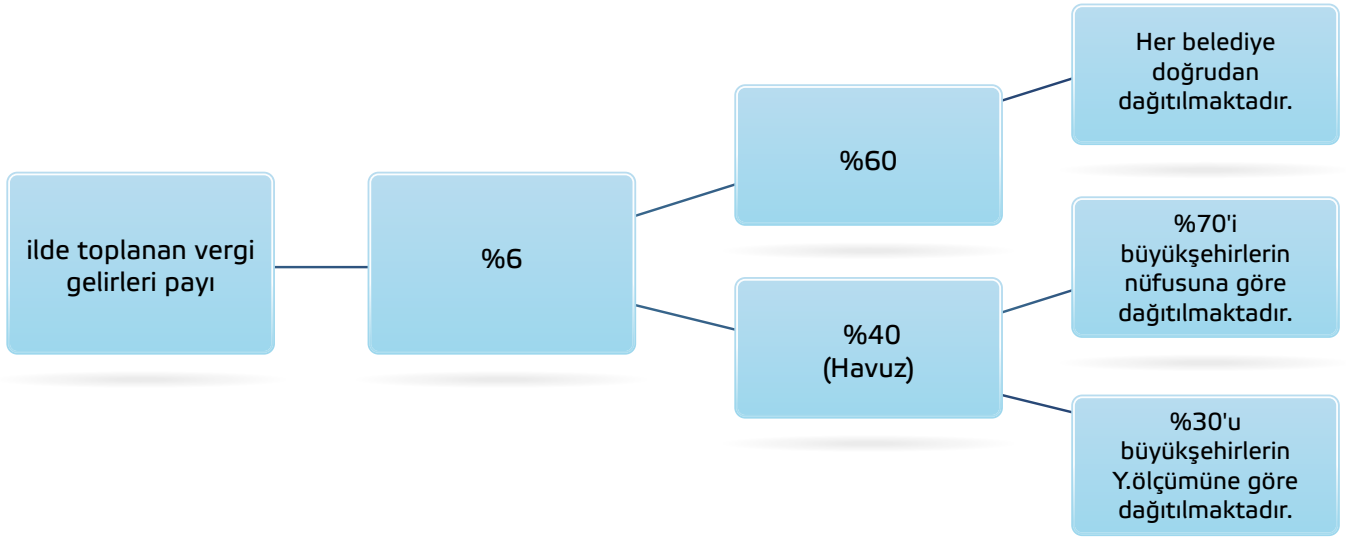
2.1.1. İlde Toplanan Vergi Geliri Payı

5779 sayılı Kanun'un 2'inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre büyükşehir belediye sınırları içinde toplanan genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 6'sı büyükşehir belediye payı olarak ayrılmaktadır. Büyükşehir belediyelerine il vergi gelirleri tahsilâtından verilen payın hesabında Özel Tüketim Vergisi dahil edilmemektedir.

Ayrılan bu pay, 5779 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinin dördüncü fıkrasına göre büyükşehir belediyelerine aktarılmaktadır.

Buna göre, büyükşehir belediyeleri kendi sınırları içerisinde toplanan vergi gelirinin **%60'ını doğrudan alırken, kalan %40'ı ise bir havuzda toplanmaktadır**. Havuzda toplanan tutarın ise **yüzde 70'i nüfusa, yüzde 30'u yüzölçümü esasına göre** büyükşehir belediyeleri arasında dağıtılmaktadır.

Şekil 1: İlde toplanan verginin dağıtım şekli

İlde tahsil edilen vergi gelirlerinden büyükşehir belediyelerine pay verilmesinde yüz ölçüm daha önce bir dağıtım kriteri olarak yer almaz iken, 6360 sayılı Kanunla yüz ölçümde bir dağıtım kriteri olarak düzenlenmiştir.

6360 sayılı Kanun'un 25'inci maddesi ile 5779 sayılı Kanunda yapılan değişikliğin 30 Mart 2014 tarihinde yürürlüğe girmesiyle, 2014 yılı Nisan-Aralık dönemi için il vergi gelirlerinin dağıtımı ve kişi başı pay tahminleri 2013 yılı gerçekleşen il vergi gelirleri tahsilâtı esas alınarak hesaplanmış ve yandaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 2: Büyükşehir Belediyeleri İVGP₂ Tahakkukları (2014 yılı 9 Aylık Tahmin)

Büyükşehir	%6 İVGP	%60 doğrudan	%40 havuza	Nüfusa göre dağıtılan	Y.ölçümüne göre dağıtılan	Toplam	Kişi Başı Pay (TL)
Adana	98.161.280	58.896.768	39.264.512	117.367.693	51.782.768	228.047.229	106
Ankara	1.825.916.369	1.095.549.821	730.366.547	275.504.013	87.102.846	1.458.156.680	289
Antalya	145.942.721	87.565.633	58.377.089	117.859.442	71.869.771	277.294.846	128
Bursa	281.560.533	168.936.320	112.624.213	149.680.042	36.853.950	355.470.312	130
Diyarbakır	38.258.521	22.955.112	15.303.408	87.779.595	53.089.977	163.824.684	102
Erzurum	22.419.150	13.451.490	8.967.660	41.869.859	90.704.950	146.026.299	190
Eskişehir	61.544.047	36.926.428	24.617.619	43.671.664	48.532.400	129.130.492	161
Gaziantep	56.852.357	34.111.414	22.740.943	100.721.846	23.597.933	158.431.193	86
Mersin	262.678.700	157.607.220	105.071.480	93.149.624	53.700.658	304.457.502	178
İstanbul	5.193.583.645	3.116.150.187	2.077.433.458	773.280.733	18.681.950	3.908.112.871	276
İzmir	1.606.121.068	963.672.641	642.448.427	221.768.836	40.928.703	1.226.370.179	302
Kayseri	80.499.582	48.299.749	32.199.833	70.737.290	58.561.909	177.598.948	137
Kocaeli	862.117.553	517.270.532	344.847.021	91.534.743	11.757.763	620.563.038	370
Konya	84.093.190	50.455.914	33.637.276	113.543.193	140.290.219	304.289.326	146
Sakarya	28.774.126	17.264.476	11.509.650	50.096.290	16.487.546	83.848.312	91
Samsun	69.030.882	41.418.529	27.612.353	68.905.451	31.733.238	142.057.219	113
Aydın	43.567.290	26.140.374	17.426.916	55.752.849	27.871.398	109.764.621	108
Balıkesir	62.373.870	37.424.322	24.949.548	63.496.541	49.787.455	150.708.318	130
Denizli	51.014.070	30.608.442	20.405.628	52.613.247	41.257.679	124.479.368	129
Hatay	154.803.690	92.882.214	61.921.476	82.080.060	19.252.477	194.214.751	129
Malatya	26.985.735	16.191.441	10.794.294	41.640.996	42.668.301	100.500.738	132
Manisa	70.174.260	42.104.556	28.069.704	74.238.127	45.624.932	161.967.615	119
K.Maraş	33.432.435	20.059.461	13.372.974	58.742.605	49.590.048	128.392.115	119
Mardin	8.576.505	5.145.903	3.430.602	42.580.260	30.580.496	78.306.660	100
Muğla	66.776.895	40.066.137	26.710.758	47.327.207	44.314.285	131.707.629	152
Ordu	23.326.380	13.995.828	9.330.552	39.943.438	20.462.632	74.401.899	102
Tekirdağ	145.137.150	87.082.290	58.054.860	47.753.698	21.163.044	155.999.033	178
Trabzon	48.668.130	29.200.878	19.467.252	41.406.125	16.660.268	87.267.271	115
Şanlıurfa	36.059.985	21.635.991	14.423.994	98.403.281	66.213.290	186.252.562	103
Van	18.285.345	10.971.207	7.314.138	58.437.180	69.684.649	139.093.036	130
TOPLAM	11.506.735.465	6.904.041.279	4.602.694.186	3.221.885.930	1.380.807.534	11.506.735.765	195

2) İVGP: İl Vergi Gelirleri Payı

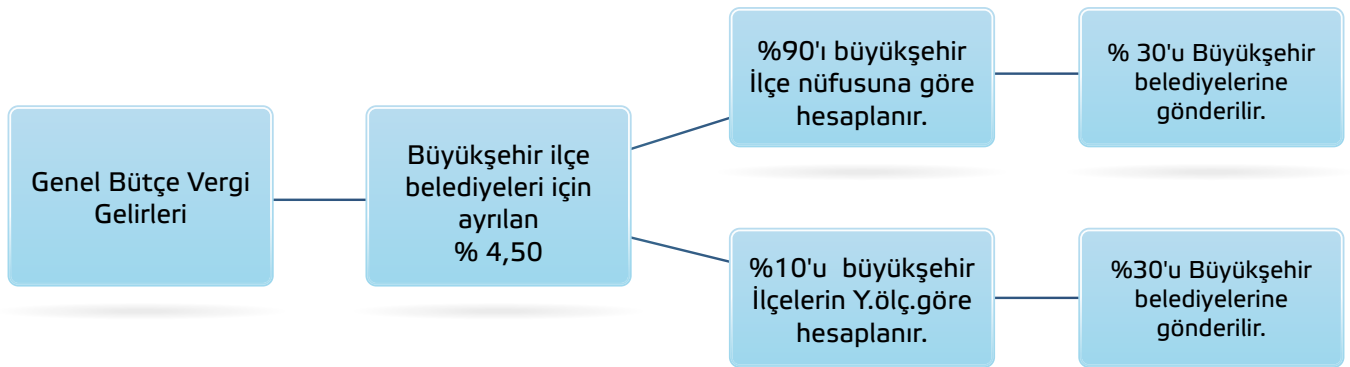
9 aylık il vergi gelirlerinin tahmini dağıtımına göre, %60 doğrudan dağıtım sonucu en yüksek tahakkuk miktarını İstanbul (3.116.150.187 TL), en düşük tahakkuk miktarını ise Mardin'in (5.145.903 TL) alması tahmin edilmektedir. Havuzda biriken tutarın paylaşılması neticesinde nüfusa göre en yüksek tahakkuk miktarını İstanbul (773.280.733 TL), en düşük tahakkuk miktarını ise Ordu'nun (39.943.438 TL) alması tahmin edilmektedir. Yüzölçümüne göre dağıtılan orandan ise en yüksek miktarı Konya'nın (140.290.219 TL), en düşük miktarı ise Kocaeli'nin (11.757.763 TL) alacağı beklenmektedir. Toplam pay dağıtımında ise en yüksek payı İstanbul (3.908.112.871 TL), en düşük payı da Ordu'nun (74.401.899 TL) alması tahmin edilmektedir.

2.1.2. Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Ayrılan Pay

Büyükşehir belediyelerinin sınırları içerisinde toplanan vergi geliri paylarından sonra ikinci gelir kaynağı ise genel bütçe vergi gelirinden ayrılan pay oranıdır. Büyükşehir belediyelerine genel bütçe vergi gelirleri üzerinden doğrudan bir pay ayrılmayıp, büyükşehir ilçe belediyeleri payları üzerinden pay almaktadır.

5779 sayılı Kanun'un 2'inci maddesinin üçüncü fıkrasına göre, genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden büyükşehir ilçe belediyeleri için öngörülen %4,5'luk payın yüzde 30'u büyükşehir belediye payı olarak ayrılmaktadır. Büyükşehir ilçe belediyeleri için ayrılan %4,5'luk pay, %90 nüfus ve %10 yüz ölçüm dağıtım kriterine göre hesaplandıktan sonra %30'u ilgili büyükşehir belediyesi payı olarak ayrılır.

Şekil 2: Büyükşehir Belediyeleri Genel Bütçe Payı Dağıtımı

Büyükşehir belediye paylarının dağıtım kriterleri incelendiğinde büyükşehir belediyeleri; hem il vergi gelirlerinin paylaşımında (%6), hem de büyükşehir ilçe belediye payları (%4,5) üzerinden aldıkları payın dağıtımında yüzölçümleri pay dağıtım kriterlerinde esas alınmaktadır.

2013 vergi gelirleri tahsilatı esas alındığında 30 büyükşehir belediyesinin 2014 yılı Nisan-Aralık (9 Aylık) genel bütçe vergi gelirlerinden alacağı pay miktarı tablodaki şekilde olacağı tahmin edilmektedir.

Tablo 3: Büyükşehir Belediyeleri İVGİ ve GBVG Tahakkukları (2014 yılı 9 Aylık Tahmin)³

Büyükşehir	%6 İVGİ	%30 GBVG ⁴	Kişi Başı Pay (TL)	Büyükşehir	%6 İVGİ	%30 GBVG	Kişi Başı Pay (TL)
Adana	228.047.229	131.054.189	167	Samsun	142.057.219	77.286.703	174
Ankara	1.458.156.680	298.681.831	348	Aydın	109.764.621	63.104.603	169
Antalya	277.294.846	136.765.068	192	Balıkesir	150.708.318	76.557.062	195
Bursa	355.470.312	159.552.933	188	Denizli	124.479.368	63.436.180	195
Diyarbakır	163.824.684	101.746.555	165	Hatay	194.214.751	87.245.418	187
Erzurum	146.026.299	65.516.604	276	Malatya	100.500.738	52.808.453	201
Eskişehir	129.130.492	56.366.538	232	Manisa	161.967.615	86.238.781	183
Gaziantep	158.431.193	107.053.302	144	K.Maraş	128.392.115	71.742.345	186
Mersin	304.457.502	107.285.954	241	Mardin	78.306.660	50.609.457	165
İstanbul	3.908.112.871	779.678.953	331	Muğla	131.707.629	58.933.614	220
İzmir	1.226.370.179	232.844.294	359	Ordu	74.401.899	45.338.975	164
Kayseri	177.598.948	86.091.682	204	Tekirdağ	155.999.033	53.346.792	239
Kocaeli	620.563.038	94.772.036	427	Trabzon	87.267.271	45.816.816	176
Konya	304.289.326	150.214.272	219	Şanlıurfa	186.252.562	115.800.607	168
Sakarya	83.848.312	54.479.476	151	Van	139.093.036	76.656.431	202

Tabloda büyükşehir belediyelerinin kişi başı pay dağıtım miktarlarındaki farklılık il vergi gelirlerinden aldıkları doğrudan pay tutarı ile yüzölçümlerinden kaynaklanmaktadır.

2.2. Su ve Kanalizasyon İdareleri Payı

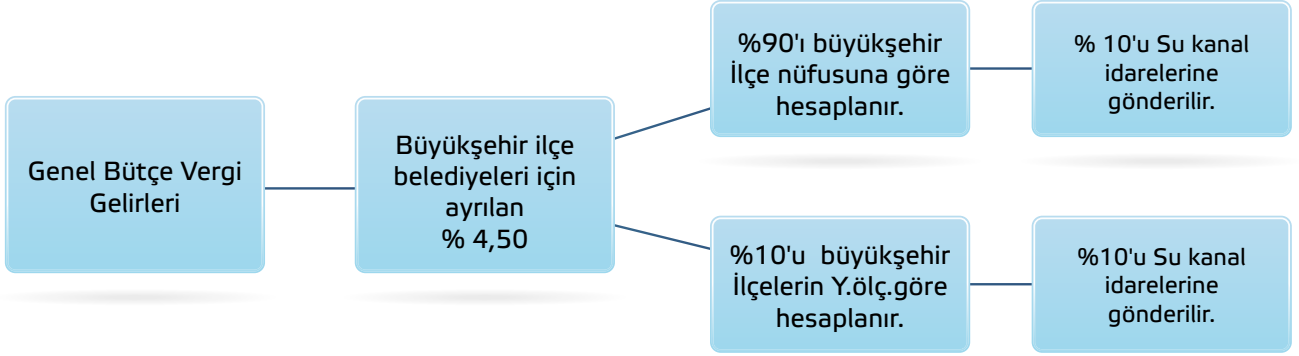
Büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerine 2560 sayılı Kanun'un 13'üncü maddesinin üçüncü fıkrasında belirtildiği gibi pay ayrılması öngörülmektedir. Buna göre genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı toplamı üzerinden büyükşehir ilçe belediyeleri için ayrılan %4,5'luk pay, %90 nüfus ve %10 yüz ölçüm dağıtım kriterine göre hesaplandıktan sonra %10'u su ve kanalizasyon idare payı olarak ayrılır.

3) Pay hesaplamalarında 2013 yılı Genel bütçe vergi gelirleri tahsilatı olarak 354.274.184.000 TL esas alınmıştır.

4) GBVG: Genel Bütçe Vergi Gelirleri

Büyükşehir belediyeleri için ayrılan %30'luk pay da olduğu gibi su ve kanalizasyon idareleri için ayrılan payın hesabında da dolaylı olarak %90 nüfus, %10 yüz ölçüm kriteri esas alınmaktadır.

Şekil 3: Su ve Kanal İdareleri Genel Bütçe Payı Dağıtımı

Tablo 4: Su ve Kanalizasyon İdareleri GBVG Tahakkukları (2014 yılı 9 Aylık Tahmin)⁵

Büyükşehir	%10 GBVG ⁶	Kişi Başı Pay	Büyükşehir	%10 GBVG	Kişi Başı Pay(TL)
Adana	43.684.730	20	Samsun	25.762.234	20
Ankara	99.560.610	20	Aydın	21.034.868	21
Antalya	45.588.356	21	Balıkesir	25.519.021	22
Bursa	53.184.311	19	Denizli	21.145.393	22
Diyarbakır	33.915.518	21	Hatay	29.081.806	19
Erzurum	21.838.868	28	Malatya	17.602.818	23
Eskişehir	18.788.846	23	Manisa	28.746.260	21
Gaziantep	35.684.434	19	K.Maraş	23.914.115	22
Mersin	35.761.985	21	Mardin	16.869.819	22
İstanbul	259.892.984	18	Muğla	19.644.538	23
İzmir	77.614.765	19	Ordu	15.112.992	21
Kayseri	28.697.227	22	Tekirdağ	17.782.264	20
Kocaeli	31.590.679	19	Trabzon	15.272.272	20
Konya	50.071.424	24	Şanlıurfa	38.600.202	21
Sakarya	18.159.825	20	Van	25.552.144	24

Su ve kanalizasyon idarelerine kişi başı pay dağıtımındaki farklılıklar yüzölçümlerinden kaynaklanmaktadır.

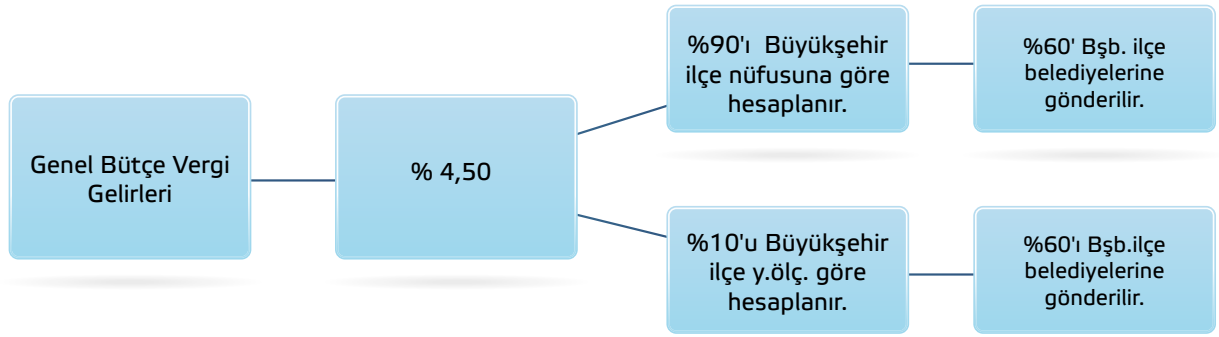
⁵) Pay hesaplamalarında 2013 yılı Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı olarak 354.274.184.000 TL esas alınmıştır.

⁶) GBVG: Genel bütçe vergi gelirleri

2.3. Büyükşehir İlçe Belediye Payı

5779 sayılı Kanun'un 2'inci maddesinin ikinci fıkrasında genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 4,50'si büyükşehir ilçe belediyelerine ayrılır hükmü yer almaktadır. Genel bütçe üzerinden ayrılan bu pay %90 nüfus ve %10 yüz ölçüm kriterine göre dağıtılır. Ancak bu payın tamamı büyükşehir ilçe belediyelerine aktarılmayıp, yukarıda da açıklandığı üzere %30'u büyükşehir belediyelerine, %10'u büyükşehir belediye su kanal idareleri için ayrıldıktan sonra kalan %60'lık tahakkuk miktarı büyükşehir ilçe belediye payını oluşturmaktadır.

Şekil 4: Büyükşehir İlçe Belediyeleri Genel Bütçe Payı

Tablo 5: Büyükşehir ilçe belediyeleri GBVG Tahakkukları (2014 yılı 9 Aylık Tahmin)

Dağıtım şekli	GBVG*%4,5	B. İlçe Belediye Payı
Nüfusa Göre Dağıtılan (%90)	10.761.078.339 TL	6.456.647.003 TL
Yüz ölçümüne Göre Dağıtılan (%10)	1.195.675.371 TL	717.405.223 TL
Toplam	11.956.753.710 TL	7.174.052.226 TL

Yukarıdaki tabloda görüldüğü gibi, 2013 yılı vergi gelirleri esas alındığında, 2014 yılı 9 aylık dönem için GBVG'nin %4,5'u 11.956.753.710 TL olup, büyükşehir ilçe belediyelerine aktarılacak %60'lık pay ise tahmini olarak 7.174.052.226 TL gerçekleşecektir. Bu tutarın 6.456.647.003 TL'si nüfusa göre, geri kalan 717.405.223 TL tutarın ise yüzölçümüne göre dağıtılması öngörülmektedir.

Büyükşehir ilçe belediyelerine dağıtılan payın %10'luk kısmının yüz ölçüme göre dağıtılması, yüz ölçüm ve nüfus büyüklüğü farklı olan büyükşehir belediyelerinin kişi başı farklı pay almasını sağlamaktadır.

3. Diğer Belediye Payları

Diğer belediye olarak adlandırılan il, ilçe ve belde belediyelerine genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamı üzerinden %1,50 pay ayrılır. Bu payın %80 'i nüfusa, %20 'si ise gelişmişlik endeksine göre dağıtılır.

2013 yılı genel bütçe vergi gelirleri tahsisatı 354.274.184.000 TL esas alındığında 2014 yılı 9 aylık (Nisan–Aralık) toplam tahakkuk miktarının tahmini 3.985.584.570 TL olarak gerçekleşmesi öngörülmekte, bu tutarın %80'i olan 3.188.467.656 TL bu belediyelere nüfusları ile orantılı olarak, %20'lik kısmı oluşturan 797.116.914 TL ise belediyelere gelişmişlik endeksine göre dağıtılacaktır.

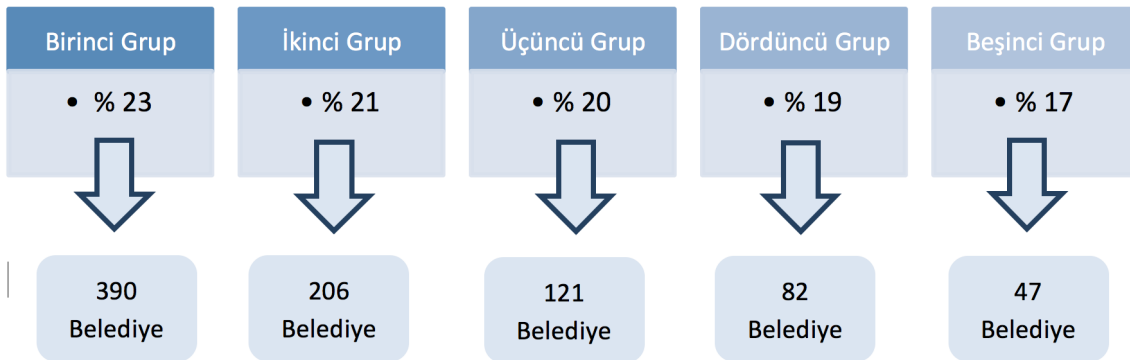
3.1. Gelişmişlik Endeksi

Kalkınma Bakanlığı tarafından illerin ve ilçelerin sosyo-ekonomik gelişmişlik düzeylerini belirleyen çalışmalar neticesinde il ve ilçe belediyeleri en az gelişmiş belediye grubundan en gelişmiş belediye grubuna doğru beş gruba ayrılmıştır. Bu ayrıma göre birinci grupta yer alan belediyeler en az gelişmiş olan belediyeleri, beşinci grupta yer alan belediyeler ise en gelişmiş belediyeleri temsil etmektedir. Belde belediyelerinin gelişmişlik düzeyini belirleyen ayrıca bir çalışma olmadığı için, belde belediyelerine bağlı bulundukları ilçelerin gelişmişlik katsayısı uygulanmaktadır.

Gelişmişlik endeksine göre dağıtılan %20'lik pay, bu beş gruba, 5779 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinin ikinci fıkrasında belirtilen oranlar gözetilerek dağıtılmaktadır.

Buna göre %20'lik payın yüzde 23'ü birinci gruba, yüzde 21'i ikinci gruba, yüzde 20'si üçüncü gruba, yüzde 19'u dördüncü gruba ve yüzde 17'si beşinci gruba tahsis edilir. Bu tahsisat, her grup içinde, gruba giren belediyelerin nüfuslarına göre dağıtılır.

Şekil 5: Gelişmişlik Grupları Pay Oranları ve Belediye Sayıları

Yukarıdaki tabloda da görüldüğü gibi gelişmişlik endeksinden yararlanan belediye sayısı toplam da 846 olup, bu belediyelerin %46'sı en az gelişmiş grup olan 1'inci grupta, %5'i ise en gelişmiş grup olan 5'inci grupta yer almaktadır.

Tablo 6: Gelişmişlik Endeksi Pay Dağıtım Tablosu (2014 yılı 9 Aylık Tahmin)

Grubu	Pay Oranı	Nüfusa Göre Tahakkuk (%80)	Gelişmişlik Endeksi Tahakkuku (%20)	Toplam	Kişi Başı Pay (TL)
1.Grup	%23	617.940.192	183.336.890	801.277.082	344
2.Grup	%21	637.637.593	167.394.552	805.032.145	335
3.Grup	%20	600.090.341	159.423.383	759.513.724	336
4.Grup	%19	644.506.591	151.452.214	795.958.805	327
5.Grup	%17	688.292.940	135.509.875	823.802.815	317
Toplam	%100	3.188.467.656	797.116.914	3.985.584.570	331

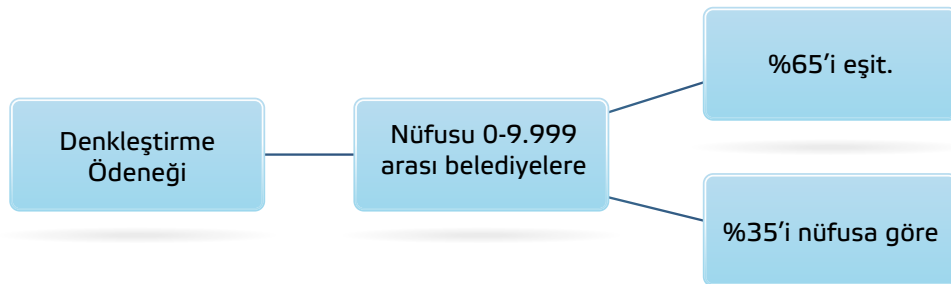
Yukarıdaki tabloda diğer belediyelerin gruplar bazında 2014 yılı 9 aylık tahmini toplam tahakkukları yer almaktadır. Buna göre en az gelişmiş grup olan birinci grubun kişi başı payı 344 TL iken, en gelişmiş grup olan beşinci grubun kişi başı pay miktarı 317 TL olarak gerçekleşmesi öngörülmektedir.

3.2. Denkleştirme Ödeneği

Denkleştirme ödeneği, kesinleşmiş en son genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının binde biri oranında her yıl Maliye Bakanlığı bütçesine nüfusu 9.999'a kadar olan belediyeler için kullanılmak üzere konulan bir ödenektir.

5779 sayılı Kanun'un 6'ncı maddesine göre nüfusu 9.999'a kadar olan belediyelere dağıtılmak üzere konulan bu ödenek, daha çok özgelir yaratma kapasitesi düşük olan ve gelirlerinin büyük bir kısmı genel bütçe vergi geliri payından oluşan belediyeler için son derece önemli bir ödenektir. Bu ödenek her yıl Mart ve Temmuz aylarında İLBANK A.Ş. aracılığı ile bu belediyelere dağıtılır. Adı geçen Kanun'a göre binde bir (%0,1) olarak öngörülen bu ödeneğin %65'i eşit, %35'i ise bu gruba giren 714 belediye nüfusları ile orantılı olarak dağıtılmaktadır.

Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı'nın 9'uncu maddesinin beşinci fıkrasında "Mali bakımdan daha zayıf olan yerel makamların korunması, potansiyel mali kaynakların ve karşılanması gereken mali yükün eşitsiz dağılımının etkilerini ortadan kaldırmaya yönelik mali eşitleme yöntemlerinin veya buna eş önlemlerin alınmasını gerektirir..." hükmü yer almaktadır. 5779 sayılı Kanun ile belediyelere dağıtılan bu ödenek sayesinde özerklik şartında üzerinde durulan mali eşitleme kavramı da sağlanmaya çalışılmıştır.

Şekil 6: Denkleştirme Ödeneği Dağıtım Şekli

2013 yılı vergi gelirleri esas alındığında 2014 yılı Temmuz ayı denkleştirme ödeneğinden farklı nüfustaki belediyelerimiz için tahmini tutarların aşağıdaki tabloda gösterildiği şekilde olması öngörülmektedir.

Tablo 7: 2014 Yılı Temmuz Ayı Denkleştirme Ödeneğinin Tahmini Dağıtımı (TL)

Nüfus	%65'i eşit	%35'i nüfus	Toplam	Kişi Başı
3.000	161.259	68.916	230.176	77
5.000	161.259	114.861	276.120	55
7.000	161.259	160.805	322.064	46

4.İl Özel İdareleri Payları

Genel bütçe vergi gelirleri tahsilâtı toplamının yüzde 0,5'i il özel idarelerine ayrılır. 5779 sayılı Kanun'un 4'üncü maddesinde belirtildiği gibi bu payın yüzde 50'lik kısmı illerin nüfusuna, yüzde 10'luk kısmı illerin yüzölçümüne, yüzde 10'luk kısmı illerin köy sayısına, yüzde 15'lik kısmı illerin kırsal alan nüfusuna, yüzde 15'lik kısmı illerin gelişmişlik endeksine, göre İller Bankası tarafından dağıtılmaktadır.

51 il özel idaresine 2014 yılı 9 aylık dönemde genel bütçe üzerinden tahmini 1.328.528.190 TL olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

5. Sonuç

6360 sayılı Kanun'un 06.12.2012 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte belediye sayı ve türlerinde meydana gelen oransal değişiklik, genel bütçe vergi gelirleri üzerinden ayrılan belediye paylarının da yeniden gözden geçirilmesine neden olmuştur.

Kümülatif toplam üzerinden belediye payları artmış olmasına rağmen her belediye grubu için bu durum farklı sonuçlar doğurmuştur. 6360 sayılı Kanun ile birlikte büyükşehir belediyeleri için ayrılan toplam pay miktarı (%6+%30) bir önceki yıla göre artmış gibi gözükse de bu artış miktarı, her büyükşehir belediyesi kişi başı pay miktarına farklı yansımıştır.

Denkleştirme ödeneğinden yararlanan 0-9.999 arasındaki belediye sayısının kanunla birlikte 2.379 belediyeden 714'e düşmesi, bu nüfus aralığında yer alan özgelir yaratma kapasitesi düşük olan belediyeler lehine pozitif bir gelişmeye neden olmuştur.

TBB Heyetinden Japonya Büyükelçiliğine Ziyaret

Birliğimiz Genel Sekreter Yardımcısı Recep Şahin ve beraberindeki heyet Japonya Büyükelçiliği Birinci Katibi ve Ekonomi Bölümü Diplomatı Mr. Takahiro Yonemura ve JICA (Japon Uluslararası İş Birliği Ajansı) temsilcisi Taichi Minamitani'yi Japonya Büyükelçilik binasında ziyaret etti.

Görüşmede Japonya ile ilerleyen dönemde muhtemel iş birliği çalışmaları çerçevesinde, afet yönetimi ve ulaşım hakkında belediyelerin sorumlulukları ile iyi uygulama örneklerinden atık yönetimi ve bertaraf teknolojilerine, belediyelerde iklim değişikliği ile mücadele, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanılması ve belediyelerin enerji verimliliği konusunda görevlerinden yerel yönetimlerde teknoloji kullanımına kadar belediyeleri ilgilendiren konularda değerlendirmelerde bulunuldu.

IPARD Kırsal Kalkınma Programı Görüşüldü

Avrupa Birliği (AB) tarafından aday ve potansiyel aday ülkelere destek olmak amacıyla oluşturulan, Katılım Öncesi Yardım Aracının Kırsal Kalkınma Programı (IPARD), Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü katılımcıları ile yapılan toplantıda TBB yetkililerine anlatıldı.

Gerçekleştirilecek program için bir önceki dönem uygulamaları ışığında iç ve dış mevzuatla ilgili sorunların, sektörel problemlerin ve altyapıya ilişkin sıkıntıların IPARD II'de alınabilecek tedbirlerin tartışılması amacıyla Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin Güngör Başkanlığında ve Tarım Reformu Genel Müdürlüğü Avrupa Birliği Yapısal Uyum Yönetim Otoritesi Daire Başkanı Ali Ergin'in katılımlarıyla düzenlenen toplantıda taraflar görüş alışverişinde bulundu.

2014 - 2020 yılları arasında Türkiye'de uygulanacak olan IPARD Programının ikinci bölümünde kırsal alan problemlerinin çözümü ve belediyelerimizin de faydasına sunulacak olan fiziki altyapı ve yenilenebilir enerji gibi tedbirler de yer alacaktır.

Belediye Akademisi'nden

TBB Belediye Akademisi Eğitim Programı kapsamında düzenlenen belediye başkanları, meclis üyeleri ve belediye çalışanlarına yönelik eğitimlere **Mart-Nisan** aylarında da devam edildi.

Birliğimizin yürüttüğü faaliyetlerden edinilen deneyimler ışığında ve hedef kitlenin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim çalışmalarına akademik formasyon kazandırmak ve bu faaliyetleri kurumsallaştırmak amacıyla Belediye Akademisi kapsamında geliştirilen eğitim programlarımız devam ediyor.

→ “Yeni Büyükşehirlere Doğru” Semineri

Birliğimiz Belediye Akademisi kapsamında, 6360 sayılı Kanun’a göre sınırları genişleyen ve kurulacak olan büyükşehir belediyelerinin geçiş süreçlerini kolaylaştırmak amacıyla 8-9 Mart 2014 tarihlerinde Ankara’da “Yeni Büyükşehirlere Doğru” konulu bir seminer düzenledi.

Açılış konuşmalarını Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Murat Zorluoğlu ve Türkiye Belediyeler Birliği Genel Sekreteri Hayrettin Güngör’ün yaptığı toplantıya konu ile ilgili belediye yöneticilerinden ve uzmanlarından oluşan 165 kişi katıldı.

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Murat Zorluoğlu açılış konuşmasında, 6360 sayılı Kanun ile ilgili önemli bilgiler verirken 1 Nisan itibariyle bütünüyle yürürlüğe girecek olan 6360 sayılı Kanun’un, merkezi idare ve yerel yönetimlerin ilişkileri bakımından ciddi ve hayati değişiklikler getirdiğini ifade etti. Müsteşar Yardımcısı, konuyla ilgili Türkiye Belediyeler Birliği’ne de büyük görevler düştüğünün altını çizdi.

Birliğimiz Genel Sekreteri Hayrettin Güngör açılıшта yaptığı konuşmana, 8 Mart Dünya Kadınlar Günü’nü kutlayarak başladı. 6360 sayılı Kanun’la ilgili bilgiler veren Genel Sekreter, “1 Nisan 2014 itibariyle yeni yönetim sistemiyle tanışmış olacağız. Bu

yönetim sisteminin geçişini kolaylaştırmak için neler yapmamız gerekiyor bu konunun üzerinde durmalıyız” dedi. Seçim sonrası uygulamada çok farklı sorunlar ortaya çıkabileceğini belirten Güngör, “TBB olarak bu sorunları toparlayıp ilgili kurumlarımızla birlikte bunların çözümüne yönelik çalışmalar yapmayı sürdüreceğiz” şeklinde konuştu.

Devir sürecinin sağlıklı bir şekilde gerçekleşmesi ve sorunların en aza indirilmesi için TBB olarak, gerek rehberlik gerekse eğitim desteği sağlanacağını ifade eden Genel Sekreter; “Bu Yasa’nın yasalaşma sürecinde TBB olarak çok etkin bir rol oynadık. Uygulama sürecini de takip ederek düzenleme gerekirse ilgili makamlara ileteceğiz” dedi.

Çeşitli kamu kurumlarının genel müdürlerinin oturum başkanlığı yaptığı seminerde “Stratejik Planlama, Büyükşehir Teşkilatının Kurulması, Malların Tasfiyesi, Bütçe Süreci ve İhaleli İşlerin Durumu, Katı Atık Yönetimi, İmar Planlarının Bütünleştirilmesi Büyükşehir ve İlçe Belediyelerinin Sorumluluk Alanlarının Belirlenmesi, Büyükşehir Belediyelerinde Ulaşım Yönetimi, Su ve Atıksu Yönetimi” başlıklı konular ele alındı.

Katılımcılar yapılan panel ve oturumların çok faydalı olduğunu ve belli periyotlarda tekrarlanmasından büyük memnuniyet duyacaklarını dile getirirken toplantı hatıra fotoğrafının çekilmesinin ardından son buldu.

→ Temel İtfaiyecilik Eğitimi

TBB Belediye Akademisi eğitim programı kapsamında Mart, Nisan aylarında 38’inci ve 39’uncu dönem Temel İtfaiyecilik Eğitimleri gerçekleştirildi. Programlara ilişkin çok sayıda sunumun yapıldığı eğitimler, son gün düzenlenen sertifika töreni ile son buldu. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi İtfaiye Daire Başkanlığı’nın katkılarıyla yaklaşık dört yıldan bu yana her ay düzenli olarak ve uygulama ağırlıklı gerçekleştirdiği itfaiye personeli eğitiminin 03-21 Mart 2014 tarihleri arasında düzenlenen 38’inci dönem Temel İtfaiyecilik Eğitimi Sertifika Töreni birlik binamızda yapıldı. Yurt içinden 20, Tunus’dan 5 katılımcının yer aldığı 25 kişilik eğitimin sertifikaları TBB Genel Sekreter Yardımcısı Cevdet Sökmen, Doç. Dr. Muharrem Çetin ve TBB Destek Hizmetleri Müdürü H. İbrahim Azak tarafından katılımcılara takdim edildi.

Eğitim Hedef Grubu	Eğitim Tarihi
Temel İtfaiyecilik Eğitimi	3- 21 Mart 2014
Temel İtfaiyecilik Eğitimi	31 Mart-18 Nisan 2014

31 Mart-18 Nisan 2014 tarihlerinde gerçekleşen ve Türkiye’nin çeşitli illerinden 25 itfaiye personelinin katıldığı 39’uncu dönem Temel İtfaiyecilik Eğitimi sertifikaları ise TBB Genel Sekreter Yardımcısı Cevdet Sökmen, TBB Destek Hizmetleri Müdürü H. İbrahim Azak ve TBB Eğitim Müdürlüğü Vekili Fikret Gültekin tarafından katılımcılara sunuldu.

Lobi Faaliyetleri

Türkiye Belediyeler Birliği, belediyelerin menfaatlerini korumak, belediyelerle ilgili yasa hazırlıklarında görüş bildirmek ve rehberlik etmek görevleri kapsamında faaliyetlerini sürdürmektedir.

Bu çerçevede Birliğimizce belediyeleri ilgilendiren mevzuat tasarı ve taslakları; Anayasa'da yer alan idari vesayet kuralı, Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı, hizmetin yerel nitelikte olup olmadığı, belediyelerin menfaatini etkileyip etkilemediği ve genel olarak hukuka uygun olup olmadığı kriterleri bakımından gerektiğinde belediye hukukçuları ve uzman personelin desteği ile incelenmektedir. Hazırlanan görüş ve öneriler, bakanlıklardaki hazırlık aşamaları, TBMM komisyon toplantıları ve genel kurul aşamalarında yazılı ve sözlü olarak bildirilmekte ve parlamentoda belediyelerimizin görüşü dile getirilmektedir.

Ayrıca Birliğimiz, merkezi yönetim ile yerel yönetimler arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine katkıda bulunmakta; belediyelerimiz tarafından Birliğimize ulaştırılan sorunlar araştırılarak, önerilerle birlikte ilgili makamlara iletilmektedir.

Mart-Nisan 2014 döneminde belediyelerimizi ilgilendiren gelişmeler şöyledir:

- ➔ **TST EN 50556 Yol Trafik Sinyalizasyon Sistemleri Standart Taslağına Görüş Bildirildi**
Türk Standartları Enstitüsü'nden iletilen yazı ile TST EN 50556 Yol Trafik Sinyalizasyon Sistemleri Standart Taslağı konusunda Birliğimiz görüş ve önerileri talep edilmiş, 24/03/2014 tarihli cevabi yazımız Enstitü'ye iletilmiştir.
- ➔ **Yerelde Kapasite, Yönetişim ve Katılımcılığın Geliştirilmesi Bileşenine İlişkin Eylem Planı Taslağına Görüş Bildirildi**
10'uncu Kalkınma Planı'nın Yerelde Kurumsal Kapasitenin Güçlendirilmesi Öncelikli Dönüşüm Programı kapsamında yer alan Yerelde Kapasite, Yönetişim ve Katılımcılığın Geliştirilmesi Bileşenine İlişkin Eylem Planı Taslağına yönelik Birliğimizin görüş ve önerileri 26/03/2014 tarihli yazımız ile Kalkınma Bakanlığı'na iletilmiştir.
- ➔ **Vergi Harç ve Tarifelerinin Belirlenmesine İlişkin Görüş İstendi**
2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 96'ncı maddesinin (B) fıkrasının, Anayasa Mahkemesi'nce iptalinden sonra vergi ve harç tarifelerinin belirlenmesine yönelik olarak 18 Aralık 2013 tarihli ve 28855 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2013/5585 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın uygulanması konusunda belediyelerce yaşanan tereddütlerin giderilmesi amacıyla Maliye Bakanlığı'ndan görüş sorulmuş, Maliye Bakanlığı'nın cevabi yazısı 27/03/2014 tarihli yazımız ile bütün belediyelerimize iletilmiştir.
- ➔ **Fiyat Etiketleri Yönetmelik Taslağına Görüş Bildirildi**
Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'ndan iletilen yazı ile Fiyat Etiketleri Yönetmelik Taslağı konusunda Birliğimiz görüş ve önerileri talep edilmiş, 31/03/2014 tarihli cevabi yazımız Bakanlığa iletilmiştir.

→ **Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı Çalışmaları**

10'uncu Kalkınma Planı'nın "Ailenin ve Dinamik Nüfus Yapısının Korunması" programı kapsamında, "Aileye Yönelik Hizmetlerin Geliştirilmesi", "Aile Refahının ve Nesiller Arası Dayanışmanın Arttırılması" ve "Dinamik Nüfus Yapısının Korunması" bileşenlerine ilişkin olarak Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığınca talep edilen Birliğimiz eylem planı önerileri 01/04/2014 tarihli yazımız ile Bakanlığa bildirilmiştir.

→ **Hayvanları Koruma Kanunu Değişiklik Teklifi Taslağına Görüş Bildirildi**

TBMM Çevre Komisyonunda görüşülen Hayvanları Koruma Kanunu Değişiklik Teklifi Taslağına ilişkin görüş ve önerilerimiz 08/04/2014 tarihli yazımız ile Komisyona bildirilmiştir.

→ **Belediye Paylarına İlişkin**

Belediyelerimizce, 5779 sayılı İl Özel İdarelerine ve Belediyelere Genel Bütçe Vergi Gelirlerinden Pay Verilmesi Hakkında Kanun'a göre dağıtılan genel bütçe vergi gelirlerinden Nisan 2014 ayı tahakkuklarında yanlış hesaplamalar olduğu bildirilmiştir.

Maliye Bakanlığı ve İLBANK nezdinde yapılan görüşmeler neticesinde, Nisan ayı mahalli idare paylarının 6360 sayılı Kanun'un 25 ve 26'ncı maddeleriyle getirilen düzenlemelere uygun dağıtılmamasından kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Bu nedenle, mahalli idarelere genel bütçe vergi gelirlerinden dağıtılan 2014 yılı Nisan ayı payları hesabının yeniden değerlendirilerek, dağıtımın 6360 sayılı Kanun'la yapılan değişikliklere uygun olarak yapılması talebini içeren yazımız Maliye Bakanlığı ve İLBANK A.Ş.'ye iletilmiştir.

İLBANK A.Ş.'nin sorunun çözümüne yönelik olarak göstermiş olduğu hassasiyet ile belediyelerimizin GBVG'lerinden aldıkları paylar yeniden hesaplanarak belediyelerimize dağıtılmıştır.

→ **Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği Taslağına Görüş Bildirildi**

Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği Taslağı hakkında İçişleri Bakanlığı'nca talep edilen Birliğimiz görüş ve önerileri, 16/04/2014 tarihli cevabi yazımızla Bakanlığa iletilmiştir.

→ **Tespit ve Değerlendirme Raporlarının Uygulanması**

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nca 6360 sayılı Kanun'un Geçici l'inci maddesinin 14'üncü fıkrasının uygulamasına yol göstermek amacıyla çıkarılan 2013/5 sayılı Genelge ve eki Tespit ve Değerlendirme Raporunun uygulanması konusunda belediyelerce yaşanan tereddütler 29/04/2014 tarihli yazımız ile Bakanlığa iletilmiş olup, cevabi yazı belediyelerimizle paylaşılacaktır.

Öğrenmek İstedikleriniz

Sorularınızı **www.tbb.gov.tr** adresinde yayınlanan birliğimiz web sitesindeki **"Soru Cevap Formu"**nu online doldurarak iletebilirsiniz.

İmar Mevzuatı

Nilgün ERGENEKON

İmar ve Şehircilik Müdürü / Şarköy Belediyesi / TEKİRDAĞ

Şarköy belediyesi; ikinci konut amaçlı dubleks, tripleks müstakil konutların yoğun olarak yapıldığı bir yöredir. Proje kontrollerinde ve TAKS/KAKS hesaplamalarında müstakil konutlarda iki yada üç katı birbirine bağlayan merdiven alanı, apartman yapılarında olduğu gibi Taban Alanı hesabının dışında bırakılabilir mi?

Ayşe ÜNAL

İmar ve Şehircilik Daire Başkanı (Yüksek Şehir Plancısı) / Muğla Büyükşehir Belediyesi

Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'nin 16'ncı maddesinin 1'inci fıkrası taban alanından neyin kastedildiği ve hangi kullanımların taban alanına katılmayacağını açıklamaktadır. İlgili tanımın sorumuzu ilgilendiren bölümü;

Taban Alanı; "... , yangın merdivenleri veya müstakil yangın merdiveni olmayan yapılarda yangın merdiveni olarak kullanılan bina merdivenlerinden biri..... taban alanına dahil edilmez." şeklindedir.

Yine aynı Yönetmeliğin 16'ncı maddesinin 26'ncı fıkrasında "Ortak alanlar: Binaların giriş ve kat holleri, ışıklıklar, hava bacaları, saçaklar, tesisat şaftları, alanları veya katları, açık ve kapalı merdivenler, yangın merdivenleri, asansörler, kalorifer dairesi, kapıcı dairesi, kömürlük, sığınak ve otopark gibi ortak kullanıma ayrılan alanlardır." şeklinde tanımlanmaktadır.

Her iki tanımı birlikte değerlendirdiğimizde bağımsız bölüm dışında kalan ve "Ortak Alan" olarak tanımlanan yerlerden bahsediliyor olduğu ilkesinden uzaklaşmamak gerekmektedir. Dolayısıyla müstakil bir konut tek bağımsız bölümdür ve ortak alan diye bir bölümü bulunmamaktadır.

Bu nedenlerle merdivenin müstakil yapılarda taban alanı dışında tutulması alanlar için geçerli olmayacağı anlaşılmaktadır. Yönetmelikteki mantık farklı bağımsız bölümleri birbirine bağlayan merdiven olarak kastedilmekte ve ortak alan niteliğindeki merdivendir. Sizin sorunuz ise bu anlamı içermemektedir.

İş ve Sosyal Güvenlik Mevzuatı

Furkan AZAKLI

İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürlüğü / Kadıköy Belediyesi / İSTANBUL

Meclis üyeleri arasından belediye başkan yardımcısı olarak görevlendirilen belediye başkan yardımcımız 2000 yılından beri SSK ile ilişkilendirilmiş olup, emekliliğinde görev yaptığı dönem için kıdem tazminatı ödenecek mi?

Mahmut ÇOLAK

Personel ve Yazı İşleri Müdürü (SGK Müfettişi) / TBB

Kıdem tazminatı, hizmet sözleşmesi Kanun'da öngörülen hallerden biri ile sona eren ve Kanun'da öngörülen asgari sürenin üstünde çalışmış olan işçiye veya ölümü halinde mirasçısına, işveren tarafından ödenen ve miktarı işçinin çalışma süresi ve ücretine göre belirlenen paradır. Kıdem tazminatı, işverene yüklenmiş, Kanun'dan doğan kendine özgü bir ödeme yükümlülüğüdür.

Kıdem tazminatına mülga 1475 sayılı İş Kanunu'nun 14'üncü maddesinde (halen yürürlükte) yer verilmiş olup, bu maddeye göre kıdem tazminatı ödenebilmesi için, temel şart İş Kanunu'na tabi işçi olmak gerekmektedir.

Belediye meclis üyeleri arasından görevlendirilen belediye başkan yardımcıları, belediyeye seçilerek gelmesi nedeniyle belediye ile meclis üyesi arasında hizmet akdi ilişkisi bulunmamaktadır. 4857 sayılı İş Kanunu'na göre belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcıları "işçi statüsünde" bulunmamaları nedeniyle yaşlılık aylığına hak kazanmış dahi olsa kıdem tazminatına hak kazanması söz konusu olmayacaktır.

Süleyman YILMAZ

Yazı İşleri Müdürlüğü Personeli / Başakşehir Belediyesi / İSTANBUL

Meclis üyesi belediye başkan yardımcımız 16 Nisan 2012 tarihi itibarıyla Emekli Sandığı ile ilişkilendirildi. SGK işe girişi 12/11/2012 tarihinde yapıldı. Bu tarih itibarıyla istifa ederek işten ayrılışı 29/11/2012 tarihinde gerçekleştirildi. İşe giriş ve çıkış işlemlerine bağlı idari para cezası uygulanacak mı? Bunun dışında başka idari para cezası uygulanır mı? 4/1-c kapsamından çıkış yapıp, primler geri alınabilir mi? Yapılacak işlem konusunda bilgi verir misiniz?

Mahmut ÇOLAK

Personel ve Yazı İşleri Müdürü (SGK Müfettişi) / TBB

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun "sigortalı bildirimi ve tescili" başlıklı 8'inci maddesinin beşinci fıkrasına göre, 4'üncü maddenin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında sigortalı sayılan kişiler çalıştıracak işverenler, bu kapsamda ilk defa veya tekrar çalıştırmaya başlattıkları kişileri, 7'nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde belirtilen sigortalılık başlangıcından itibaren, 15 (onbeş) gün içinde sigortalı işe giriş bildirgesi ile Kuruma (Sosyal Güvenlik Kurumuna) bildirmekle yükümlüdürler. Aynı maddenin sekizinci fıkrasına göre, bu bildirim süresine uyulmaması, 5510 sayılı Kanun'un "idari para cezaları" başlıklı 102'nci maddesi istisna edilmiştir. Bu çerçevede belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcınız 4/1-c (Emekli Sandığı) kapsamında sigortalı sayılarak 15/04/2012 tarihi itibarıyla ilişki kurulmuştur. İşe başlama tarihi (15/04/2012) dikkate alınarak sigortalı işe giriş bildirgesinin 01/05/2012 tarihine kadar verilmesi gerekirken 12/11/2012 tarihinde verilmiştir. Yasal süresi içerisinde verilmemesi nedeniyle yasal düzenleme gereği idari para cezası uygulanmayacaktır.

5510 sayılı Kanun'un "sigortalılığın sona ermesi" başlıklı 9'uncu maddesine göre, sigortalılık görevden ayrıldıkları tarihten itibaren sona ermektedir. Sigortalılığı sona erenlerin durumları işverenleri (belediyeler) tarafından en geç 10 (on) gün içinde Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmelidir. Buna göre, 12/11/2012 tarihinde görevinden ayrılan belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcısının sigortalı işten ayrılış bildirgesinin 22/11/2012 tarihine kadar e-sigorta yoluyla Sosyal Güvenlik Kurumuna bildirilmesi gerekirken 29/11/2012 tarihinde bildirilmiştir. Bu gecikmeden dolayı, 5510 sayılı Kanun'un 102'nci maddesine göre herhangi bir idari para cezası öngörülmediğinden dolayı idari para cezası uygulanmayacaktır.

Sigortalı işe giriş ve işten ayrılış bildirelerinin dışında aylık prim ve hizmet belgelerinin yasal süresi içerisinde gönderilmemesinden dolayı idari para cezası uygulanacak ve bu belgelere ilişkin olarak sigorta primlerinin (emekli keseneklerinin) yasal süresi içerisinde ödenmemesi durumunda gecikme zammı ve cezası uygulanacaktır.

Belediye meclis üyesi belediye başkan yardımcınız belediye başkan yardımcılığı görevinden ayrıldığından dolayı 4/1-c kapsamındaki sigortalılığı da sona ermiş olacaktır.

5510 sayılı Kanun'un "yaşlılık toptan ödemesi ve ihya" başlıklı 31'inci maddesine göre; malullük veya yaşlılık aylığı bağlanmasına hak kazanamayan sigortalıya, kendi adına bildirilen primleri toptan ödeme şeklinde verilmektedir. Bu bağlamda, belediye başkan yardımcınız emekliliğe hak kazanamaması durumunda kendi adına bildirilen primleri güncelleme katsayısı ile güncellenerek toptan ödeme şeklinde yazılı talep edilmesi halinde ödenmektedir.

Diğer Mevzuat

Recep ERÇİN

Memur / Adilcevaz Belediyesi / BİTLİS

657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na göre emeklisi dolan memurlar belediye başkanınca zorunlu olarak emekli edilebilir mi?

Av. Yasemin SEZGİN

Avukat / TBB

5434 sayılı Emekli Sandığı Kanunu'nun 40'inci maddesinde; iştirakçilerin görevleri ile ilişkilerinin kesilmesini gerektiren yaş haddinin 65 yaşın doldurulduğu tarih olduğu, bu görevlere 65 yaşını dolduranların açıktan veya naklen atamaları yapılamayacağı hükmü gereğince 65 yaşını dolduran memurlara kurumlarınca isteğe bakılmaksızın re'sen emeklilik işlemi uygulanabilecektir.

Ancak 65 yaşını doldurmadığı sürece memurların emeklilik süreleri dolsa dahi istekleri dışında emekliye sevk edilmelerinin mümkün olmadığı değerlendirilmektedir.

Mithat HÜRİYETOĞLU

İnsan Kaynakları ve Eğitim Müdürü / Serinyol / Belediyesi / HATAY

6360 sayılı Kanun kapsamında tüzelkişiliği kaldırılacak olan belediyemize ait dükkân, esnaf ve sanatkârlar odasına bedelsiz devredilebilir mi?

Av. Yasemin SEZGİN

Avukat / TBB

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile on dört il büyükşehir olmuş, mevcut büyükşehirlerle birlikte bu belediyelerin sınırları il mülki sınırı olarak belirlenmiştir. Sınırı il mülki sınırına genişleyen büyükşehirlerde yer alan köy ve beldelerin tüzelkişiliği kaldırılmış, mahalleye dönüştürülmüştür.

Kanun'un Geçici 1'inci maddesinin ikinci fıkrasında büyükşehir kapsamında tüzel kişilikleri kaldırılan belediye ve köylerin, mevcut personelinin, taşınır ve taşınmazlarını, iş makineleri ve diğer taşıtları ile kamu kurum ve kuruluşlarına olan alacak ve borçlarını katılacakları ilçe belediyesine bu Kanun'un yayımlandığı tarihten itibaren bir ay içinde bildireceği, bu belediye ve köylerin taşınmazlarının tahsisi ve kiralınması, iş ve toplu iş sözleşmesinin yapılması, yeni nazım ve uygulama imar planının yapılması, imar planı değişikliği ve revizyonu ile her türlü imar uygulaması (inşaat ruhsatı hariç), iş makineleri ve diğer taşıtların satışı ile borçlanmalarının katılacakları ilçe belediyesinin onayına bağlı olduğu düzenlenmiştir. Maddenin on ikinci fıkrasında da tüzel kişiliği kaldırılan belediye ve köylerin taşınmazlarının satışı ile vadesi tüzel kişiliğin sona ereceği tarihi aşan borçlanmalarının İçişleri Bakanlığının onayına tabi olduğu görülmektedir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 75'inci maddesinde; belediyelerin, meclis kararı üzerine yapacağı anlaşmaya uygun olarak görev ve sorumluluk alanına giren konularda kendilerine ait taşınmazları, asli görev ve hizmetlerinde kullanılmak üzere bedelli veya bedelsiz olarak mahalli idareler ile diğer kamu kurum ve kuruluşlarına devredebileceği veya süresi yirmi beş yılı geçmemek üzere tahsis edebileceği düzenlenmiştir. Yine aynı maddede, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları, kamu yararına çalışan dernekler, Bakanlar Kurulu'nca vergi muafiyeti tanınmış vakıflar ve 7/6/2005 tarihli ve 5362 sayılı Esnaf ve Sanatkârlar Meslek Kuruluşları Kanunu kapsamına giren meslek odaları ile ortak hizmet projeleri gerçekleştirebileceği görülmektedir.

Yukarıda bahsedilen mevzuat hükümleri çerçevesinde; belediyenize ait taşınmazın bedelsiz olarak esnaf ve sanatkârlar odasına devredilemeyeceği, satış yapılmasının düşünülmesi halinde de İçişleri Bakanlığı'ndan izin alınarak ve 2886 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde yapılabileceği değerlendirilmektedir.

Hasan İSLAM

Yazı İşleri Müdürü / Yakakent Belediyesi/SAMSUN

Belediyemize ait kullanılmayan kamyon, greyder gibi araçlar ile diğer hurda malzemelerin satışında nasıl bir yol takip edilmelidir?

Av. Yasemin SEZGİN

Avukat / TBB

237 sayılı Taşıt Kanunu kapsamına giren taşıtların satılabilmesi Kanun'un 13'üncü maddesi gereğince tahsis edildiği hizmet konusunun artık kalmamış olmasına veya ekonomik ömrünü doldurmuş olmasına bağlıdır. Taşıt Kanunu kapsamı dışındaki taşıtların satışı ile ilgili herhangi bir yasal kısıtlama bulunmamaktadır. Bu araçlar ekonomik ömrünü doldurduğunda ya da hizmet konusunun kalmaması halinde 2886 sayılı Kanun çerçevesinde satılabilirler.

Ancak Taşıt Kanunu kapsamına giren araçların satışında İçişleri Bakanlığı Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü'nün 07/01/1994 tarih ve 22 sayılı Genelgesi uyarınca valiliklerden izin alınması gerekmektedir.

Ayrıca, TC. Başbakanlık Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü'nün 19/03/2001 tarih ve B.02.0.PPG.0.12-320-4421 sayılı (2001/15 sıra no'lu) Genelgesi uyarınca; 20/03/1971 tarih ve 7/2156 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının "Resmi Daire ve İdareler ve İktisadi Devlet Teşekkülleri ile bunlara ait müessese ve iştiraklerinin malik oldukları her çeşit maden hurdaları ile bunların hurda halindeki halitalarının ve kullanılmayacak hale gelmiş bulunan muharrik ve müteharrik araçlarının kendi ihtiyaçlarından fazlalarının Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu tarafından 6 ayda piyasa etütlerine dayanarak yapacağı tespit ve teklif ile Sanayi ve Ticaret Bakanlığı'na kabul edilecek fiyatlarla adı geçen Kuruma satış suretiyle devirleri... ' hükmü gereğince, Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu Hurda Sanayi İşletmeleri (HURDASAN) A. Ş., bu kararname kapsamında bulunan kurum ve kuruluşlardan, her türlü hurda malzemeyi toplama ve değerlendirme göreviyle yükümlü kılındığından, araç satışlarınızda belirtilen Genelge hükümlerine göre, gerekli rapor ve izinler aldıktan ve HURDASAN A.Ş. ile hurda malzemeleri alıp alamayacakları konusunda irtibata geçildikten sonra, işlem yapmanız gerekmektedir.

Resmi Gazete'den Seçtiklerimiz

Hazırlayan : Nigar GÖRGÜN
Avukat / TBB

Mart-Nisan

Kanun

R.G. Tarih-No	01/03/2014- 28928 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140301-1.htm
Kanun Tarih ve No	26/02/2014- 6527
Adı	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun
Konusu	• 6831 sayılı Orman Kanunu, • 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, • 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu, • 2873 sayılı Millî Parklar Kanunu, • 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu, • 4562 sayılı Organize Sanayi Bölgeleri Kanunu, • 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu, • 5307 sayılı Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Kanunu ve Elektrik Piyasası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, • 5429 sayılı Türkiye İstatistik Kanunu, • 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun, • 5673 sayılı Köy Kanununda ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, • 5686 sayılı Jeotermal Kaynaklar ve Doğal Mineralli Sular Kanun, • 6292 sayılı Orman Köylülerinin Kalkınmalarının Desteklenmesi ve Hazine Adına Orman Sınırları Dışına Çıkarılan Yerlerin Değerlendirilmesi ile Hazineye Ait Tarım Arazilerinin Satışı Hakkında Kanun, • 6428 sayılı Sağlık Bakanlığınca Kamu Özel İş Birliği Modeli ile Tesis Yaptırılması, Yenilenmesi ve Hizmet Alınması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, • 4342 sayılı Mera Kanunu, Yukarıda yer alan Kanunlarda değişiklik yapılmıştır.

R.G. Tarih-No	13/03/2014- 28940 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140313-15.htm
Kanun Tarih ve No	02/03/2014- 6529
Adı	Temel Hak ve Hürriyetlerin Geliştirilmesi Amacıyla Çeşitli Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun
Konusu	• 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanun, • 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu, • 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu, • 2923 sayılı Yabancı Dil Eğitimi ve Öğretimi ile Türk Vatandaşlarının Farklı Dil ve Lehçelerinin Öğrenilmesi Hakkında Kanun, • 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu, • 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, • 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu, Yukarıda yer alan Kanunlarda değişiklik yapılmıştır.

Bakanlar Kurulu Kararları

R.G. Tarih-No	04/03/2014- 28931 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140304-12.htm
B.K.K. Tarih ve No	17/02/2014- 2014/6033
Adı	167 sayılı Yeraltı Suları Hakkında Kanunun Geçici 3 üncü Maddesinde Öngörülen Sürenin Uzatılmasına İlişkin Karar
R.G. Tarih-No	18/03/2014- 28945 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140318-1.htm
B.K.K. Tarih ve No	10/02/2014- 2014/5968
Adı	4736 sayılı Kanunun 1 inci Maddesinin Birinci Fıkrası Hükmünden Muaf Tutulacakların Tespitine Dair Kararname Eki Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar
R.G. Tarih-No	31/03/2014- 28958 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140331-1.htm
B.K.K. Tarih ve No	13/03/2014- 2014/6072
Adı	Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa, Van ve Ordu Büyükşehir Belediyelerinde su ve kanalizasyon idaresi kurulmasına ilişkin Karar

Yönetmelikler

R.G. Tarih-No	04/03/2014- 28931 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140304-3.htm
Yayımlayan	Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı
Adı	Ücretsiz veya İndirimli Seyahat Kartları Yönetmeliği
Konusu	4736 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Mal ve Hizmet Tarifeleri ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun kapsamında ücretsiz veya indirimli yolcu taşıma hizmeti verecek toplu taşıma araçlarının belirlenmesi, toplu taşıma hizmetinin kapsamı ve bu hizmetlerden ücretsiz veya indirimli yararlanmaya ilişkin usul ve esasların tespiti amacıyla düzenlenmiştir.

R.G. Tarih-No	21/03/2014- 28948 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140321-2.htm
Yayımlayan Adı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
Değişiklik Tablosu	Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik http://www.tbb.gov.tr/basin-ve-yayin/mevzuat-duyurulari/20140324-tibbi-atik-larin-kontrolu-yonetmeliginde-degisiklik-yapilmasina-dair-yonetmelik
R.G. Tarih-No	21/03/2014- 28948 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140321-5.htm
Yayımlayan Adı	Sağlık Bakanlığı
Değişiklik Tablosu	Ayakta Teşhis ve Tedavi Yapılan Özel Sağlık Kuruluşları Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik http://www.tbb.gov.tr/basin-ve-yayin/mevzuat-duyurulari/20140324-ayakta-teshis-ve-tedavi-yapilan-ozel-saglik-kuruluslari-hakkinda-yonetmelikte-degisiklik-yapilmasina-dair-yonetmelik
R.G. Tarih-No	04/04/2014- 28962 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140404-31.htm
Yayımlayan Adı	İçişleri Bakanlığı
Konusu	Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığı Görev, Yetki ve Sorumlulukları ile Çalışma Usul ve Esaslarına Dair Yönetmelik Büyükşehir belediyelerinin bulunduğu illerde valiye bağlı olarak kurulan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlığının görev, yetki ve sorumlulukları ile çalışma usul ve esaslarını düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.
R.G. Tarih-No	04/04/2014- 28962 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140404-11.htm
Yayımlayan Adı	Orman ve Su İşleri Bakanlığı
Konusu	Sulak Alanların Korunması Yönetmeliği Türkiye'nin karasal sınırları ve kıta sahanlığı dâhilinde yer alan sulak alanların korunması, yönetimi ve geliştirilmesi ile bu konuda görevli kurum ve kuruluşlar arasında işbirliği ve koordinasyon esaslarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır.
R.G. Tarih-No	10/04/2014- 28968 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140410.htm
Yayımlayan Adı	İçişleri Bakanlığı ve Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (Devlet Personel Başkanlığı)
	Belediye ve Bağlı Kuruluşları ile Mahalli İdare Birlikleri Norm Kadro İlke ve Standartlarına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik
R.G. Tarih-No	11/04/2014- 28969 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140411-6.htm
Yayımlayan Adı	Sağlık Bakanlığı (Türkiye Halk Sağlığı Kurumu)
Değişiklik Tablosu	İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik http://www.tbb.gov.tr/basin-ve-yayin/mevzuat-duyurulari/20140411-insani-tuketim-amacli-sular-hakkinda-yonetmelikte-degisiklik-yapilmasina-dair-yonetmelik
R.G. Tarih-No	15/04/2014- 28973 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140415-3.htm
Yayımlayan Adı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı (Tapu ve Kadastro Genel Müdürlüğü)
	Taşınmaz Malların Sınırlandırma, Tespit ve Kontrol İşleri Hakkındaki Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

R.G. Tarih-No	17/04/2014- 28975 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140417-10.htm
Yayımlayan Adı	Sağlık Bakanlığı (Türkiye Halk Sağlığı Kurumu) Doğal Mineralli Sular Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik
Değişiklik Tablosu	http://www.tbb.gov.tr/basin-ve-yayin/mevzuat-duyurulari/20140417-dogal-mineralli-sular-hakkinda-yonetmelikte-degisiklik-yapilmasina-dair-yonetmelik
R.G. Tarih-No	18/04/2014- 28976 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140418-12.htm
Yayımlayan Adı	Orman ve Su İşleri Bakanlığı Orman Kanununun 16'ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği
Konusu	6831 sayılı Orman Kanununun 16 ncı maddesine göre verilecek izinlere, rehabilite işlemlerine ve izinlerden tahsil edilecek bedellere ait iş ve işlemleri düzenlemek amacıyla hazırlanmıştır.
R.G. Tarih-No	25/04/2004- 28982 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140425-9.htm
Yayımlayan Adı	İçişleri Bakanlığı Büyükşehir Belediyeleri Koordinasyon Merkezleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

Tebliğier - Genelgeler

R.G. Tarih-No	08/04/2014- 28966 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140408-4.htm
Yayımlayan Tebliğ Adı	Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Proje ve Kontrollük İşlerinde Uygulanacak Fiyat Artış Oranları Hakkında Tebliğ
R.G. Tarih-No	08/04/2014- 28966 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140408-8.htm
Yayımlayan Tebliğ Adı	Maliye Bakanlığı Motorlu Taşıtlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No:44)
R.G. Tarih-No	16/04/2014- 28974 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140416-9.htm
Yayımlayan Genelge No	Başbakanlık 2014/5
Konusu	Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2014 ve 2015 Yıllarını Kapsayan 2'nci Dönem Toplu Sözleşmede varılan mutabakat çerçevesinde, fazla çalışma uygulamaları ile ilgili olarak kamu kurum ve kuruluşlarının riayet edecekleri hususlar belirlenmiştir.
R.G. Tarih-No	17/04/2014- 28975 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140417-16.htm
Yayımlayan Tebliğ Adı	Maliye Bakanlığı Belediye Gelirleri Kanunu Genel Tebliği (Seri No:44)
R.G. Tarih-No	17/04/2014- 28975 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140417-17.htm
Yayımlayan Tebliğ Adı	Maliye Bakanlığı Emlak Vergisi Kanunu Genel Tebliği (Seri No:63)

Kararlar

R.G. Tarih-No	28/04/2014- 28985 (Mükerrer) http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140428M1-1.htm
Yayımlayan Adı	Emlak Konut Gayrimenkul Yatırım Ortaklığı Anonim Şirketi 5939 sayılı Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun ve Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yönetmelik ile 5664 Sayılı Konut Edindirme Yardımı Hak Sahiplerine Ödeme Yapılmasına Dair Kanuna 662 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 73'üncü Maddesi ile Eklenen Hükme Göre Tespit Edilen Hak Sahipleri Listesi

Yargı Kararı

R.G. Tarih-No	01/03/2014- 28928 http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/03/20140301-9.htm
Mahkeme Karar T. ve No Konusu	Anayasa Mahkemesi 27/02/2014- 2012/87 E., 2014/5 K. (YD) 6306 sayılı Afet Riski Altındaki Alanların Dönüştürülmesi Hakkında Kanun'un 6'ncı maddesinin (9) numaralı fıkrasının ikinci cümlesi ve 9'uncu maddesinin (1) numaralı fıkrasının birinci cümlesi ile (2) numaralı fıkrasının yürürlüklerinin durdurulmasına ilişkin Yürürlüğü Durdurma kararı

R.G. Tarih-No	15/04/2014- 28973 (Mükerrer) http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/04/20140415M1-1.htm
Mahkeme Konusu	Uyuşmazlık Mahkemesi - Davalı Belediyeye ait stadın çevresindeki tel örgülerin, davacıya ait, park halindeki aracın üzerine düşmesi sonucu hasar meydana gelmesi nedeniyle uğranılan maddi ve manevi zararın tazmini istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümülenmesi gerektiği hk. - Abonelik sözleşmesi gereği idare tarafından sağlanan kartlı su sayacı ile su kullanan davacının, sürekli ve kesintisiz su hizmeti alabilmek için sözleşme kapsamındaki sayacının değiştirilerek mekanik sayaç takılması talebinin reddine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtığı davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümülenmesi gerektiği hk. - İdarenin dava konusu taşınmazda kamulaştırmasız el atmasından doğan zararın tazminine yönelik bulunan davanın, haksız fiillere ilişkin özel hukuk hükümlerine göre ADLİ YARGI YERİNDE çözümülenmesi gerektiği hk. - Taşınmazın imar planında İSKİ İçme Suyu Havzaları Yönetmeliğince İSKİ tarafından belirlenen Büyükçekmece Gölü Kısa Mesafeli Koruma Alanında bırakıldığından bahisle açılan tazminat davasının, İDARİ YARGI YERİNDE çözümülenmesi gerektiği hk. - Davacının, 2981 sayılı Yasa'da öngörülen hak sahipliği esaslarına dayanan ve tapu tahsis belgesine dayalı olarak taşınmazın tescilinin gerçekleştirilmesi, bu mümkün olmazsa zararının tazmin edilmesi istemiyle açtığı davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümülenmesi gerektiği hk. - Davalı idarenin yol yapım ve bakım çalışmaları sonucu, davacı Şirkete ait tesislerde hasar meydana geldiğinden bahisle uğranılan zararın tazmini istemiyle açılan davanın, 2577 Kanunun 2'nci maddesinde belirtilen tam yargı davası kapsamında, İDARİ YARGI YERİNDE çözümülenmesi gerektiği hk. - Davacının taşınmazı üzerinde konulan kısıtlamanın (hukuki el atmanın) yol açtığı öne sürülen zararın tazmini istemiyle açılan davanın imar planından kaynaklanan tazminat davaları kapsamında, İDARİ YARGI YERİNDE çözümülenmesi gerektiği hk.

- Davacının maliki bulunduğu parsel üzerindeki mesken ve ağaçlarının, Mamak Altiyağaç-Karaağaç-Hüseyingazi Mahalleleri Kentsel Yenileme ve Gecekondu Dönüşüm Projesi kapsamında kaldığından bahisle; söz konusu tesis ve ağaçlara karşılık, fazlaya ilişkin hakları saklı kalmak kaydıyla, şimdilik 10.000 TL kamulaştırmasız el atma tazminatının faiziyle birlikte tahsili istemiyle açtığı davanın, İDARİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.
- Davacıya ait aracın seyir halinde iken yol üzerinde bulunan rögar kapağının aracın alt kısmına çarpması sonucu gerçekleşen zararın, kazanın oluşumunda sorumlu olduğundan bahisle, idarece tazmin edilmesi istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.
- Sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtığı rücu tazminat davasının ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.
- 2918 sayılı Yasa'nın Ek 2'nci maddesi üçüncü fıkrası uyarınca verilen idari para cezasının iptal edilmesi istemiyle açılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.
- Davalı Karayolları Genel Müdürlüğü tarafından bir şirkete ihale edilen yol yapımı sırasında, kamulaştırma yapılmaksızın, yol yapımında kullanılmak üzere davacının murisine ait taşınmazlardan çakıl alınması sonucu oluşan zararın davalı idareden tahsili istemiyle açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

Yargı Kararı

Hazırlayan : Nigar GÖRGÜN
Avukat / TBB

**T.C.
SAYIŞTAY
TEMYİZ KURUL KARARI**

**K. 38172
T. 7.1.2014**

ÖZET : Belediye başkanının belediyeyi temsilen katılmış olduğu nişan, nikâh ve düğün törenlerinde altın hediye etmesi, mahalli örf, adet ve sosyal yaşantı için gerekli sayılan etkinlikler kapsamında bulunduğundan, yapılan harcamada mevzuata aykırılık görülmemiştir.

DAVA : Dosyada mevcut belgeler okunup incelendikten ve duruşmada hazır bulunan murafaacılar ile Sayıştay Savcısının sözlü açıklamaları dinlendikten sonra gereği görüldü:

KARAR : 1701 sayılı ek ilamın 1'inci maddesi ile; düğün ve çeşitli etkinliklerde hediye edilmek üzere alınan altın bedellerinin belediye bütçesinden ödenmesi nedeniyle 5.962,00 TL'ye tazmin hükmü verilmiştir.

Dilekçi dilekçesinde özetle; Belediye Başkanlığı makamına vatandaşlar tarafından düğün, nişan, sünnet vb. davetiyeler geldiğini, örf adet gereği çocuğunu evlendiren veya sünnet düğünü yapan vatandaşların Belediye Başkanını yanlarında görmek istediğini, davet üzerine katıldığı bu törenlerde örf adet gereği evlenen çiftte veya sünnet olan çocuğa hediye takı takıldığını, bazı Büyükşehir Belediye Başkanlarının sosyal amaçlı olarak her yıl toplu sünnet ve nikâh törenleri düzenlemekte ve bu şekilde sosyal yardımda bulunduklarını,

Belediye adına Belediye Başkanı olarak düğün ve sünnet törenlerinde takılmış olan çeyrek altınların ödemesinin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediye Başkanının Görev ve Yetkileri" başlıklı 38'inci maddesinin (o) bendinde yer alan "Temsil ve ağırlama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak" hükmü ile İçişleri Bakanlığı'nın 24/05/1984 tarihli "Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil - Ağırlama ve Tören Giderleri Yönergesi"nin 10'uncu maddesinde düzenlenen "Yukarıdaki maddelerde belirtilen giderler dışında kalan ve yapılması Belde için gerekli olan veya mahalli örf, adet ve sosyal yaşantı içinde gerekli sayılan etkinlik ve törenler için (nişan, nikah, ölüm gibi) harcama yapılabilir." hükmüne istinaden belediye bütçesinden yapıldığını,

5176 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik" hükmüne istinaden bu konuya ilişkin kamu zararı çıkarılmasının yerinde

olmadığını, zira 5393 sayılı Kanun hükmüne dayanılarak yapılan bir görevin Yönetmelik hükmüne aykırılığından bahsedilemeyeceğini, çünkü Kanun hükmünün öncelikle uygulanacağını genel bir hukuk kuralı olduğunu,

Ayrıca Sayıştay Temyiz Kurulunun, 10/01/2010 tarih ve 31079 tutanak sayılı ilâmının 9'uncu maddesi ile Belediye Başkanının davet üzerine temsil görevi gereği katılmış olduğu düğün, nişan ve sünnet törenlerinde belediye bütçesinden takmış olduğu altınlara ilişkin harcamayı kamu zararı olarak kabul etmediğini belirterek verilen tazmin hükmünün kaldırılmasını istemiştir.

Savcılık; "13/04/2005 tarihli ve 25785 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri ile Başvuru Usul ve Esasları Hakkında Yönetmelik'in "Hediye Alma ve Menfaat Sağlama Yasağı" başlıklı 15'inci maddesinin 4'üncü fıkrasında, "Kamu görevlileri, kamu kaynaklarını kullanarak hediye veremez, resmi gün, tören ve bayramlar dışında, hiçbir gerçek veya tüzel kişiye çelenk veya çiçek gönderemezler; görev ve hizmetle ilgisi olmayan kutlama, duyuru ve anma ilanları veremezler" hükmü ile kamu görevlilerinin bu tür davranışlarda bulunmaları açık olarak yasaklanmıştır.

Diğer taraftan konuya ilişkin olarak "Belediye Başkanı'nın düğün, sünnet vb törenlerde altın hediye ettiği ve hediyelerin parasını belediye bütçesinden karşıladığı" yönündeki şikayet başvurusu üzerine Kamu Görevlileri Etik Kurulu'nun 26/06/2009 tarih ve 27270 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kararında; 5176 sayılı Kanun ve buna dayanılarak çıkarılan Yönetmelik'in ilgili hükümleri çerçevesinde, İçişleri Bakanlığı'nın Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil Ağırılama ve Tören Giderleri Yönergesinde yer alan hususların yapılan harcamalara hukuki gerekçe olarak gösterilemeyeceği, Belediye Başkanının bu fiilinin, temsil ve ağırılama giderleri kapsamında kamu hizmetlerinin bir parçası olarak değerlendirilemeyeceğine yer verilmiştir. Bu nedenlerle, talebin reddedilerek Daire Kararının onanmasının uygun olacağı düşünülmektedir." şeklinde görüş bildirmiştir.

5393 sayılı Belediye Kanunu'nun "Belediyenin Giderleri" başlıklı 60'ıncı maddesinin (k) bendinde temsil, tören, ağırılama ve tanıtım giderlerinin bütçeden ödeneceği ifade edilmiş aynı zamanda Belediye Bütçesinden Yapılacak Temsil, Ağırılama ve Tören Giderleri Yönergesi ile de bu harcamaların belediye bütçesinden yapılabileceği vurgulanmıştır.

Aynı Kanunun 38'inci maddesinin "Belediye Başkanının görev ve yetkileri" başlıklı (o) bendinde "Temsil ve ağırılama giderleri için ayrılan ödeneği kullanmak" yetkisi Belediye Başkanına bırakılmıştır.

Söz konusu Yönergenin Genel Kural Başlıklı 3'üncü maddesinde, temsil, ağırılama ve tören giderlerinin konu, kapsam ve miktarının tayininin belediye başkanının takdirine tabi olduğu belirtilmiştir. Temsil giderlerinde görevle ilgili olmak, ağırılama giderlerinde de beldenin misafiri olmak şartı dışında her hangi bir kısıtlama getirilmemiştir.

Ayrıca, aynı yönergenin 10'uncu maddesinde, yukarıdaki maddelerde belirtilenler dışında kalan ve yapılması belde için gerekli olan veya mahalli örf adet ve sosyal yaşantı için de gerekli sayılan etkinlikler ve törenler için (nişan, nikâh, ölüm gibi) de harcama yapılabileceği, düzenlenmiştir.

Belediye başkanının belediyeyi temsilen katılmış olduğu nişan, nikâh ve düğün törenlerinde altın hediye etmesi, bu Yönergenin 10'uncu maddesinde düzenlenen mahalli örf, adet ve sosyal yaşantı için gerekli sayılan etkinlikler kapsamında bulunduğundan, yapılan harcamada mevzuata aykırılık görülmemiştir.

SONUÇ : Bu nedenle 1701 sayılı ek ilâmın 1'inci maddesi ile 5.962,00 TL'ye ilişkin olarak verilen tazmin hükmünün KALDIRILMASINA,

Karar verildiği 07/01/2014 tarih ve 38172 sayılı tutanakta yazılı olmakla işbu ilâm tanzim kılındı.

Genelgeler

Hazırlayan : Nigar GÖRGÜN
Avukat / TBB

T.C
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : 29416146-010.06.01-5163
Konu : Personel istihdamı

07/03/2014

Mahalli idareler genel seçimlerinin yaklaşması dolayısıyla, bazı belediyelerin ihtiyaç bulunmasına ve kamu hizmetlerinin gereği olmamasına rağmen, bütçelerindeki personel gider oranları kanuni sınırları aşacak şekilde, mevzuata aykırı olarak yeni personel istihdamı ve hizmet alımı yaptıkları görülmektedir.

Bu nedenle aşağıdaki hususların açıklanmasına ihtiyaç duyulmuştur;

Belediyelerimizde 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 49'uncu maddesinde belirtilen oranları aşacak şekilde yeni personel istihdamı yoluna gidilmemesi, aksine uygulamanın belediye başkanı ve ilgililer açısından cezai ve mali sorumluluk doğuracağı,

Personel gider oranları yasal sınırın altında olsa bile kamu hizmetlerinin gereği olarak mecburi olmadıkça yeni personel istihdamı yoluna gidilmemesi, zaruri ihtiyaç olması durumunda mevzuatta öngörülen şartlara uyulması,

Zorunlu olmadan yeni hizmet alımı suretiyle işçi çalıştırılmaması, kamu hizmetinin gereği olarak hizmet alımı yapılması durumunda 6111 sayılı Kanunda belirtilen sınırlamalara uyulması,

Bilgi edinilmesi ve konunun iliniz dâhilindeki belediyelere duyurulması hususunda; Gereğini önemle rica ederim.

Seyfullah HACİMÜFTÜOĞLU
Bakan a.
Vali
Müsteşar

T.C
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : 72976973-250-5184
Konu : İmar Planları

10/03/2014

İmar Planları konulu, Genelkurmay Başkanlığı'nın 31/01/2014 tarih ve 17640 sayılı yazısı ilişikte gönderilmiştir.

Bilgi ve gereğini arz/rica ederim.

Ömer DOĞANAY
Bakan a.
Genel Müdür

T.C
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : 30546965-000-5375
Konu : Belediye Gelirleri Kanununda yer alan maktu vergi ve harçlar

12/03/2014

Bilindiği gibi; 19.5.2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan Anayasa Mahkemesi'nin E: 2010/62, K: 2011/175 sayılı kararı ile belediye meclislerine kanunda gösterilen alt ve üst sınırları arasında vergi ve harçlarını belirleme konusunda yetki veren 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 96/B maddesi iptal edilmiş, iptal kararı, Resmi Gazete'de yayımından 1 yıl sonra 19 Mayıs 2013 tarihinde yürürlüğe girmişti. İptal kararındaki gerekçeler dikkate alınarak 2464 sayılı Kanunda değişiklik yapan 24/5/2013 tarihli ve 6487 sayılı Bazı Kanunlar ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun 11 Haziran 2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak, bazı vergi ve harçlarla ilgili kanunda belirtilen alt ve üst sınırlar arasında tespit yapmaya dair belediye meclisine verilen yetkiler Bakanlar Kuruluna bırakılmıştı. Konuyla ilgili Bakanlar Kurulu Kararından ilki 19 Mayıs 2013 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere 18 Aralık 2013 tarihli Resmi Gazetede, ikincisi 18 Şubat 2014 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmıştı.

Son Bakanlar Kurulu Kararı ile önceki 2014/5896 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlükten kaldırılarak, söz konusu vergi ve harçlarla ilgili yeni düzenlemeler yapılmıştı.

Ancak, bu defa 1 Mart 2014 tarihli ve 28928 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan 6527 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunun 5'inci maddesi ile 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasına "Ancak, bu Kanun'un 15'inci maddesinde, 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56'ncı maddesinde, 60'uncü maddesinde ve 84'üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunda belirtilen en alt ve en üst sınırları aşmamak şartıyla mahallin çeşitli semtleri arasındaki sosyal ve ekonomik farklılıklar göz önünde tutularak ilgili belediye meclislerinin önerisi, İçişleri Bakanlığının görüşü ve Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulunca tespit edilir. Tespit edilen bu tutarlar, her takvim yılı başından geçerli olmak üzere bir önceki yıla ilişkin olarak Vergi Usul Kanunu hükümlerine göre belirlenen yeniden değerlendirme oranında artırılır. Bu şekilde hesaplanan miktar ve tutarların, virgülden sonraki iki hanesi dikkate alınarak uygulanır. Şu kadar ki, bu miktar ve tutarlar ilgili tarifeler için belirlenen en çok tutarı aşamaz. Bu uygulamaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir, şeklinde fıkra eklenmiş, aynı Kanunun 6'ncı maddesiyle de 2464 sayılı Kanuna "2013 yılında uygulanmak üzere belediye meclislerince belirlenmiş olan; bu Kanunun 15'inci maddesinde, 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56'ncı maddesinde, 60'uncü maddesinde ve 84'üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, Kanunun 96'ncı maddesinin (A) fıkrasının ikinci paragrafı

gereğince Bakanlar Kurulunca tespit edilecek karar yürürlüğe girinceye kadar uygulanmaya devam edilir." şeklindeki geçici 7'nci madde eklenmiştir.

6527 sayılı Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'la 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu'nda yapılan düzenlemeler çerçevesinde; yeni Bakanlar Kurulu Kararı çıkarılıncaya kadar 2464 sayılı Kanunun 15'inci maddesinde, 21'inci maddesinin birinci fıkrasının (III) numaralı bendinde, 56'ncı maddesinde, 60'uncu maddesinde ve 84'üncü maddesinin birinci fıkrasının (3) numaralı bendinde yer alan maktu vergi ve harç tarifeleri, belediye meclislerince 2013 yılında uygulanmak üzere belirlenmiş olan miktarlar üzerinden uygulanmaya devam edilecektir.

Öte yandan, 6360 sayılı Kanun ile yeni kurulan belediyeler, ilk mahalli idareler genel seçimiyle tüzel kişilik kazanacaklardır. Yeni kurulan belediyelerinin söz konusu vergi ve harçlar ile ilgili olarak 2013 yılı için maktu vergi ve harç tarifeleri olmadığından, bahse konu belediyelerin;

- 1-İl belediye sınırları içinde sıfırdan kurulan belediyelerin, il belediye meclislerince,
- 2-Sınırları genişleyen veya belde belediyesi iken ilçe belediyesine dönüşen belediyelerin, kendi belediye meclislerince,
- 3-Birden fazla belediye kısımlarından oluşan belediyelerin, ilçe merkezi olarak belirlenen belediye meclislerince,

2013 yılı için tespit edilen tarifeleri, uygulamaları gerektiği değerlendirilmektedir. Konunun iliniz dâhilindeki belediyelere duyurulması hususunda;

Bilgi ve gereğini rica ederim.

Ömer DOĞANAY
Bakan a.
Genel Müdür

T.C
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü

Sayı : 23042

11/03/2014

Konu : Adres Kayıt Sistemi Numarataj İşlemleri

5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nun 49'uncu maddesi gereğince, yetkili idareler (il özel idaresi, belediyeler ve organize sanayi bölge müdürlükleri) sorumluluk alanlarındaki adres bileşenlerini adres standardına uygun olarak tanımlayıp bunlara değiştirilemeyecek sabit tanıtim numarası vererek mahallindeki bütün adresleri kapsayacak şekilde adres bilgilerini oluşturmakla yükümlüdür. Herhangi bir sebeple sabit tanıtim numarası dışında adres bileşenlerinde yapılan değişiklikler de il özel idaresi ve belediyelerce takip edilerek ulusal adres veri tabanına işlenir.

Anılan Kanun'un 49 ve 53'üncü maddeleri çerçevesinde Genel Müdürlüğümüz Ulusal adres veri tabanının etkin, süratli ve güncel şekilde oluşturulması ve yürütülmesinden sorumludur. Bu çerçevede 2007 yılında oluşturulan Ulusal adres veri tabanı, Genel Müdürlüğümüz tarafından sunulan Adres Kayıt Sistemi web arayüzü kullanılarak yetkili idareler tarafından Adres ve Numaralamaya ilişkin Yönetmelik hükümleri esas alınarak veri girişi yapılmak suretiyle güncellenmektedir.

İlgi yazımızda da belirtildiği üzere yetkili idareler tarafından gelen istek ve öneriler ile doğru veri girişini sağlamak amacıyla Adres Kayıt Sistemi web arayüzü ekranlarında değişiklikler yapılmış olup, 07 Nisan 2014 tarihinde gerçek ortama aktarılacaktır. Söz konusu ekranlara ilişkin "Kullanma Klavuzu" ekte sunulmuş olup, ayrıca adres.nvi.gov.tr sayfasından yayınlanacaktır.

Adres Kayıt Sistemi web arayüzü kullanımında yapılan değişikliğin il özel idareleri, belediyeler ve organize sanayi bölge müdürlüklerine duyurulması hususunda bilgi ve gereğini arz ederim.

Etem ACAR
Genel Müdür a.
Genel Müdür Yardımcısı

T.C
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : 71188846-250-5953
Konu : Asansör yıllık kontrol faaliyetleri

17/03/2014

İlgi : Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının 27/02/2014 tarih ve 882 sayılı yazısı.

İlgi yazıda özetle; asansörlerin işletilmesi, aylık bakımı ile yıllık kontrolüne ilişkin şartların 18/11/2008 tarih ve 27058 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliği kapsamında belirlendiği.

Mezkûr Yönetmelik çerçevesinde asansörlerin yıllık kontrolünün; yapının bulunduğu alan ile yetkili valilikler, belediyeler ve mevzuat çerçevesinde yapı ruhsatı ve yapı kullanma izin belgesi düzenleme yetkisi bulunan idareler ile protokol imzalayan A tipi muayene kuruluşlarına yaptırılması gerektiği,

Ancak yapılan incelemede, ülkemiz genelindeki belediyelerin tamamı göz önüne alındığında, sınırlı sayıda belediyenin A tipi muayene kuruluşu ile protokol imzaladığının anlaşıldığı,

Kişilerin can ve mal güvenliğinin temini için asansör yıllık kontrol faaliyetlerinin yaygınlığı ve sürdürülebilirliğinin artırılmasının önem arz ettiği, bu çerçevede belediyelerin mevzuattan kaynaklanan sorumluluklarını yerine getirmeleri amacıyla Asansör Bakım ve İşletme Yönetmeliğinde belirlenen kriterlere uygun olarak seçilecek A tipi muayene kuruluşları ile protokol yapmaları hususunda bilgilendirilmeleri talep edilmektedir.

Konunun iliniz dahilindeki belediyelere duyurulması hususunda;

Bilgi ve gereğini arz ve rica ederim.

Ömer DOĞANAY
Bakan a.
Genel Müdür

T.C
İÇİŞLERİ BAKANLIĞI
Mahalli İdareler Genel Müdürlüğü

Sayı : 93127266/903.02.99/6431
Konu : 6360 sayılı Kanun

21/03/2014

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un Geçici 1'inci maddesi altıncı ve yedinci fıkrasında;

"Bu Kanuna göre tüzel kişilikleri kaldırılan il özel idarelerinin personeli, komisyon kararıyla ilgisine göre yatırım izleme ve koordinasyon başkanlığı, büyükşehir belediyesi, bağlı kuruluşu veya ilçe belediyesine devredilir.

Bu Kanunla büyükşehir belediyesine dönüşen il belediyesinin sahip olduğu her türlü taşınır, taşınmaz malları ve personeli, komisyon kararıyla ilgisine göre büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyeleri ile bağlı kuruluşlar arasında paylaştırılır." hükmü yer almaktadır.

Büyükşehir belediyesine dönüşen illerde hali hazırda il özel idaresi ve il belediyesinde iç denetçi, mali hizmet uzmanı ve mali hizmet uzman yardımcılarının devir, tasfiye ve paylaştırma komisyonunca ilçe belediyelerine devredildiği bilgisi Bakanlığımıza intikal etmiştir.

6360 sayılı Kanun ile genel olarak, il özel idaresinin personeli, mal varlığı, görev ve yetkileri büyükşehir belediyesine geçmekte, il belediyesinin büyükşehir belediyesine dönüştürülmesi nedeniyle, il özel idaresi ve il belediyesi personelinden başta iç denetçi, mali hizmet uzmanı ve mali hizmet uzman yardımcılarının ağırlıklı olarak büyükşehir belediyesine devredilmesinin hak kayıplarına yol açılmaması açısından uygun olacağı değerlendirilmektedir.

Bilgilerinizi ve gereğini rica ederim.

Enver SALİHOĞLU
Bakan a.
Vali
Müsteşar Yardımcısı

23Nisan

Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı

TÜRKİYE BELEDİYELER BİRLİĞİ

Tunus Caddesi No:12
Kavaklıdere/ANKARA
Tel:(0312) 419 21 00
Faks:(0312) 419 21 30
www.tbb.gov.tr